

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Ekonomická fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2012

Bc. Ivan Havle

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Ekonomická fakulta

Studijní program: N 6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Podniková ekonomika

Integrace v oblasti jednotného evropského platebního prostoru a její dopady na proces plateb v informačním systému SAP firmy Johnson Controls

Integration of the Single European Payment Area and its impact on the payment process in the information system SAP in Company Johnson Controls

DP – EF – KEK – 2012 – 18

Bc. Ivan Havle

Vedoucí práce: Sojková Lenka, PhDr. Ing. Ph.D., Katedra ekonomie

Konzultant: Ing. Jiří Minařík, Johnson Controls Autobaterie spol. s r.o.

Počet stran: 114

Počet příloh: 4

Datum odevzdání: 04. 05. 2012

Prohlášení

Byl jsem seznámen s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 SB. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jinému využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

V Liberci, 04. 05. 2012

Poděkování

Tímto bych rád poděkoval všem, kteří mi při psaní mé diplomové práce pomáhali, byli mi oporou a poskytli mi potřebné informace a materiály.

Především děkuji PhDr. Ing. Lence Sojkové, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a kontrolu mé závěrečné práce.

Dále bych rád poděkoval svým kolegům ve společnosti Johnson Controls spol. s r.o. za spolupráci při zpracování tohoto tématu, za jejich rady, připomínky a kladný přístup.

V neposlední řadě děkuji své rodině za podporu v průběhu studia.

V Liberci dne 4. 5. 2012

Anotace

Tato diplomová práce se zabývá problematikou projektu jednotného evropského platebního prostoru SEPA (Single European Payment Area). Těžištěm práce je především deskripce základních nástrojů a norem bezhotovostního platebního styku SEPA a implementace těchto nástrojů a norem do podnikového informačního systému a do podnikových procesů na závazkové straně.

Vedle základního seznámení s projektem SEPA, jeho nástroji a standardy, spočívá hlavní účel této práce v analýze technického zajištění provádění plateb ve formátu SEPA v daném podniku.

Údaje v této diplomové práci mohou být zdrojem užitečných informací pro další ekonomické subjekty, např. veřejnou správu nebo soukromý sektor, které se rozhodnou k implementaci plateb SEPA do svého informačního systému.

Klíčová slova

Jednotná evropská platební oblast SEPA

Informační systém SAP

Mezinárodní číslo účtu IBAN

Swiftová adresa BIC

Nástroje SEPA

Jednotný formát XML

ISO 20022

Zpráva pain.001.001.02

Podnik Johnson Controls

Annotation

This diploma deals with the issue of the Single European Payment Area SEPA. The diploma is focused mainly on description of basic tools and cashless payments SEPA and the implementation of SEPA instruments and standards into the corporate information system and business processes related to accounts payable side.

In addition to basic familiarization with SEPA, its tools and standards, the main purpose of this work is technical analysis to ensure the implementation of SEPA payment format in the company.

The data in this diploma can be a source of useful information for other businesses, such as public administration or private sector that decided to implement SEPA payments into their information system.

Key words

Single European Payment Area SEPA

SAP information system

The international account number IBAN

SWIFT address BIC

SEPA tools

Uniform format XML

ISO 20022

Message pain.001.001.02

Johnson Controls Company

Obsah

Prohlášení	5
Poděkování	6
Anotace	7
Klíčová slova	7
Annotation	8
Key words	8
Obsah	9
Seznam ilustrací	11
Seznam tabulek	13
Seznam zkratk a symbolů	14
EHP Evropský hospodářský prostor	14
Úvod	16
1. Projekt SEPA	19
1.1 Co je SEPA a PSD?	20
1.2 Proč SEPA? (vize a cíle projektu)	22
1.3 Zainterесované strany v projektu SEPA	24
1.3.1 Projekt SEPA a veřejný sektor	24
1.3.2 Projekt SEPA a spotřebitelé	27
1.3.3 Projekt SEPA, podniky a standard UNIFI (ISO20022)	28
1.3.4 Projekt SEPA a EACT	32
1.3.5 Projekt SEPA a evropský bankovní sektor	33
1.3.6 Projekt SEPA a Evropská platební rada- EPC	33
1.3.7 Projekt SEPA a Evropská bankovní asociace- EBA	34
1.3.8 Projekt SEPA a Evropský clearingový systém- EBA CLEARING	35
1.4 Předpoklady úspěchu projektu SEPA	37
1.5 SEPA v legislativě EU	39
1.6 Historie projektu SEPA	40
1.7 Nástroje SEPA	42
1.7.2 Přímé inkaso SEPA (SEPA Direct Debit- SDD)	47
1.7.3 SEPA pro platební karty (SEPA Cards Framework- SCF)	50
2. IBAN a S.W.I.F.T. (BIC)	53
2.1 IBAN- International Account Number	53
2.1.1 Proč jednotný formát IBAN ?	54

2.1.2	Potenciál používání formátu IBAN v rámci SEPA	54
2.1.3	Struktura čísla IBAN	55
2.1.4	Výpočet čísla IBAN	56
2.2	S.W.I.F.T (BIC)	58
2.2.1	Co je SWIFT (BIC)?	58
2.2.2	Přenos dat v síti SWIFT	58
2.2.3	Swiftová adresa BIC	60
3.	SEPA a ČR	62
3.1	Česká bankovní asociace a Národního koordinačního výboru pro implementaci SEPA v ČR	62
3.2	ČR a SEPA- současná situace	65
3.3	ČR a systémy (nástroje) SEPA	67
4.	Projekt SEPA ve firmě Johnson Controls.....	69
4.1	Koncern Johnson Controls	69
4.2	Implementace SEPA ve společnosti Johnson Controls	70
4.3	Technické nastavení systému SAP	71
4.3.1	Nástroje PMW a DMEE	72
4.3.2	Nastavení kmenových dat dodavatele v systému SAP	74
4.3.3	Nastavení parametrů platební metody pro platby SCT	82
4.4	Platby SCT v systému SAP	85
4.5	Platební médium XML a zpráva UNIFI (ISO 20022) “pain.001.001.02”	90
4.5.1	Platební médium XML "PSEMEA1000159420“ 2012-03-25.	91
4.6	Praktické problémy spojené s projektem SEPA ve společnosti JC autobaterie spol. s r.o. a současný stav	99
4.6.1	Název dodavatele v objednávce vs registrovaný název majitele účtu v bance 99	
4.6.2	Povolené a nepovolené znaky v platebním médiu XML.....	101
4.6.3	Chybějící IBAN a BIC	102
4.6.4	Současný stav projektu SEPA ve společnosti JC autobaterie spol. s r.o.	104
4.7	Názor odborníka na projekt SEPA ve spol. JC autobaterie spol. s r.o.....	107
	ZÁVĚR.....	109
	Seznam použité literatury	112
	Seznam příloh.....	114

Seznam ilustrací

Obrázek 1: Oblast SEPA

Obrázek 2: Hlavní etapy projektu SEPA dle EPC

Obrázek 3: Schéma bezhotovostního převodu SCT

Obrázek 4: Objem převodů SCT v milionech EUR a procentní podíl SCT na celkovém objemu plateb v prostoru SEPA

Obrázek 5: Schéma přímého inkasa SDD

Obrázek 6: Objem převodů SDD v milionech EUR a procentní podíl SDD na celkovém objemu inkasních plateb v oblasti SEPA

Obrázek 7: Procentní podíl EMV karet k celkovému počtu platebních karet

Obrázek 8: Struktura čísla IBAN

Obrázek 9: Struktura swiftové adresy BIC

Obrázek 10: Procentní podíl odchozích a příchozích plateb SEPA na celkovém počtu odchozích a příchozích plateb v ČR

Obrázek 11: Logo koncernu JC

Obrázek 12: projekt SEPA ve společnosti JC

Obrázek. 13: SCT ve společnosti JC

Obrázek 14: IBAN a BIC ve zprávě pain.001.001.02 v platebním médiu XML

Obrázek 15: Strom DMEE zprávy pain 001.001.02 dle ISO 20022

Obrázek 16: Kmenová data dodavatele (interní číslo, název a adresa)

Obrázek 17: Kmenová data dodavatele (nákupní organizace, měna, dodací a platební podmínka)

Obrázek 18: Kmenová data dodavatele (IČO, DIČ, D-U-N-S, odvětví)

Obrázek 19: Kmenová data dodavatele (kód banky, bankovní účet, IBAN, název banky plátce)

Obrázek 20: Kmenová data dodavatele (kód banky a swiftová adresa BIC)

Obrázek 21: Kmenová data dodavatele (způsob platby a kontrola duplicity faktur)

Obrázek 22: Seznam platebních metod v SAP

Obrázek 23: Úvodní menu pro nastavení platební metody v SAP

Obrázek 24: Parametry platební metody- první část

Obrázek 25: Parametry platební metody- druhá část

Obrázek 26: Parametry platební metody- třetí část

Obrázek 27: Verifikátor faktur

Obrázek 28: Účetní doklad v SAP

Obrázek 29: Parametry platebního běhu z 25. 03. 2012

Obrázek 30: Úvodní část platebního média PSEMEA1000159420

Obrázek 31: Hlavička platebního média první část

Obrázek 32: Hlavička platebního média druhá část

Obrázek 33: Informace identifikující platbu první část

Obrázek 34: Informace identifikující platbu druhá část

Obrázek 35: Datum iniciace platby

Obrázek 36: Účet plátce

Obrázek 37: Identifikace banky plátce

Obrázek 38: Identifikace pravidel úhrady poplatků

Obrázek 39: Identifikace platby v platebním řetězci

Obrázek 40: Měna a částka ve struktuře zprávy

Obrázek 41: Název a adresa majitele účtu

Obrázek 42: Označení BtchBookg

Obrázek 43: Odlišný příjemce platby (alternativní plátce)

Obrázek 44: Název majitele účtu

Obrázek 45: IBAN kalkulátor

Obrázek 46: % podíl přijatých faktur z eurozóny s chybějícím či nesprávným číslem IBAN a kódem BIC

Obrázek 47: Celková suma a procentní podíl jednotlivých druhů plateb ve společnosti JC autobaterie spol. s r.o. FY 2011

Obrázek 48: Počet dodavatelů firmy JC autobaterie spol. s r.o. dle způsobu platby

Seznam tabulek

Tabulka 1: Aktivní využívání SEPA nástrojů veřejným sektorem států EU

Tabulka 2: Věžňovo dilema: veřejný sektor proti zbytku účastníků na trhu

Tabulka 3: České banky a SCT

Seznam zkratek a symbolů

EHP	Evropský hospodářský prostor
BBC	Bratislava Business Center
BIC	Bank Identifier Code (bankovní identifikační kód)
CERTIS	Czech Express Real Time Interbank Gross Settlement systém
CI	Creditor Identifier (identifikace příjemce)
CMF	Credit Mandate Flow
ČBA	Česká bankovní asociace
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
D&B	Dun & Bradstreet
DIČ	Daňové identifikační číslo
DKK	Dánská koruna
DMEE	Data Medium Exchange
DMF	Debit Mandate Flow
DPH	Daň z přidané hodnoty
EACT	European Association of Corporate Treasurers (Evropská asociace podnikového finančnictví)
EBA	The Euro Banking Association (Evropská bankovní asociace)
ECB	European Central Bank (Evropská centrální banka)
ECBS	European Committee for Banking Standards (Evropská komise pro bankovní standardy)
EK	Evropská komise
EMU	Evropská měnová unie
EMV	Europay, MasterCard and VISA
EPC	European Payment Council
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
EUR	EURO
FY	Fiscal year (fiskální rok)
HUF	Maďarský forint

CHF	Švýcarský frank
IBAN	International Bank Account Number (mezinárodní číslo účtu)
IČO	Identifikační číslo organizace
JC	Johnson Controls
NASO	National Adherence Support Organisation
NKV	Národní koordinační výbor
PLN	Polský zlotý
PMW	Payment Medium Workbench
PS	Power Solution
PSD	Payment Service Directive
SCF	SEPA Card Framework
SCT	SEPA Credit Transfer
SDD	SEPA Direct Debit
SEK	Švédská koruna
SEPA	Single European Payment Area (Jednotná oblast pro platby v eurech)
SR	Slovenská republika
SWIFT	Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication (Společnost pro celosvětovou mezibankovní finanční telekomunikaci)

Úvod

Od vzniku *Evropského hospodářského společenství* (EHP) v roce 1958 došlo při směřování k integrovanějšímu evropskému finančnímu trhu k několika událostem, z nichž nejvýznamnější bylo nepochybně zavedení eura v roce 1999 a přechod na hotovostní měnu euro v roce 2002. Projekt jednotné platební oblasti v eurech neboli *Single European Payment Area* (SEPA) představuje další významný krok směrem k posílení evropské integrace v oblasti přeshraničního bezhotovostního platebního styku. Projekt SEPA prošel v posledních několika letech značnými změnami a další změny lze v budoucnu s jistotou očekávat. Jedná se o projekt, který ještě zdaleka není u konce a k tomu, aby se jednotná oblast pro platby v eurech stala reálným a funkčním celkem, je třeba pevného odhodlání všech zúčastněných stran.

Projekt SEPA je určitě aktuálním tématem v oblasti evropské ekonomické i politické integrace. Nová pravidla, způsoby a legislativa vztahující se k provádění bezhotovostního platebního styku ve formátu SEPA ovlivňují a zajisté i nadále ovlivňovat budou všechny zainteresované subjekty v mnoho oblastech. Jednou z těchto oblastí, které se do jisté míry projekt SEPA dotýká, je nastavení informačních systémů podniků, jejichž prostřednictvím firma realizuje přeshraniční elektronické platby v eurech uvnitř EHP.

Nastavení informačních systémů soukromého sektoru, bank a veřejné správy na provádění plateb ve formátu SEPA je v současné době zmiňováno v celé řadě publikací a IT dokumentů. Hlavním tématem v této oblasti je využívání jednotných nástrojů a platebních médií dle normy ISO 20022 v bezhotovostním platebním styku. Asi nejznámější publikací, která se projektem SEPA zabývá a mimo jiné i zmiňuje technické požadavky a zázemí projektu, je kniha *The Future of finance after SEPA* od známého světového finančníka Chrise Skinnera.

Tématem této práce je tedy projekt SEPA jako součást evropské integrace a vliv projektu SEPA na přizpůsobení podnikového informačního systému SAP z hlediska jeho nastavení a provádění plateb splňujících parametry SEPA.

Cílem práce je, kromě základního seznámení s projektem SEPA a jeho nástroji, zmapování a zhodnocení implementace plateb SEPA do informačního systému SAP ve společnosti Johnson Controls.

Hlavním přínosem práce by měla být deskripce zavedení plateb SEPA v informačním systému SAP, dále analýza problémů, které se při implementaci plateb SEPA do SAP vyskytli a popis jejich řešení. Tato analýza může být i zdrojem užitečných informací pro další podniky či jiné subjekty při zavádění plateb formátu SEPA do informačních systémů či jiných vnitropodnikových procesů.

Diplomová práce je rozdělena do čtyř částí. V první části práce je obsažena základní charakteristika projektu SEPA: vysvětlení pojmu SEPA, základní údaje o projektu, cíle projektu, předpoklady jeho úspěchu a vliv projektu na zainteresované strany. Tato část také seznamuje se třemi základními nástroji bezhotovostního platebního styku SEPA. Jedná se o elektronické platby SEPA, SEPA inkaso a platební karty SEPA.

Druhá část práce je zaměřena na podrobnější deskripci dvou základních a nezbytných náležitostí (nástrojů) přeshraničního platebního styku v rámci oblasti SEPA. Jedná se o mezinárodní číslo účtu neboli *International Bank Account Number* (IBAN) a swiftovou adresu banky neboli bankovní identifikační kód *Bank Identifier Code* (BIC).

Třetí část práce je věnována projektu SEPA ve vztahu k ČR. Tato kapitola podává informace hlavně o připravenosti českých ekonomických subjektů na platby ve formátu SEPA a popisuje současný stav využívání nástrojů SEPA v ČR.

Čtvrtá část diplomové práce analyzuje projekt SEPA v podniku Johnson Controls a zavedení pravidel a principů SEPA do podnikového informačního systému SAP z hlediska provádění zahraničního platebního styku. Tato část se také zabývá praktickými problémy, které se při implementaci SEPA plateb ve společnosti Johnson Controls objevily, jejich řešením a vyhodnocením projektu.

Základní hypotéza diplomové práce zní:

„Projekt implementace pravidel a nástrojů SEPA do informačního systému SAP v podniku Johnson Controls byl úspěšný a platby odpovídající parametrům SEPA jsou v podniku aktivně využívány.“

1. Projekt SEPA

Od roku 1957, kdy bylo založeno EHP, došlo k velkému vývoji v oblasti hospodářské a politické integrace Evropy. Během posledních 50 let evropští politici a jiné zainteresované strany tvrdě pracovali na překonání legislativních, komerčních a technických bariér v integraci Evropy. Jednou z největších překážek byl nejednotný evropský trh finančních služeb. Snaha sjednotit trh finančních služeb v Evropě byl jedním z důvodů vytvoření hospodářské a měnové unie EMU v roce 1992¹. Od založení EMU prošel evropský finanční trh velkým vývojem a nyní vstupuje do přechodné fáze dalších změn, které jsou větší než kdykoliv před tím. Tato přechodná fáze zahrnuje podstatné změny managementu řízení rizik, investičního bankovníctví, struktury pojištění a retailových finančních služeb. V tomto směru je jednou z největších a nejambicióznějších akcí vytvoření jednotného platebního prostoru pro Evropu. Záměrem je vytvořit integrovaný evropský komerční prostor, kde bude možno provádět obchody přes hranice stejně snadno, jako podnikat v domácí zemi a odstranit překážky platebního styku v přeshraničním obchodování napříč celou Evropu. Tohoto cíle má být dosaženo harmonizací všech oblastí, kde je platební styk hlavní složkou.

Realizace jednotné platební oblasti nepovede pouze k vybudování harmonizovaného platebního styku v Evropě, ale pro malé i velké podniky a banky to bude znamenat rovnost konkurenčních podmínek v platebním styku v celé Evropě. Podniky a banky by měly do jisté míry ztratit vnitrostátní ochranu pro jejich podnikání a obchodní operace a budou nuceny vstoupit na celoevropský konkurenční trh, který zahrnuje celý evropský hospodářský prostor, tj. 27 států EU plus Norsko, Island, Lichtenštejnsko a Švýcarsko. I přes riziko ztráty určité vnitrostátní ochrany domácích podniků a bank se evropští politici shodli a vydali se touto cestou sjednocování a globalizace. Výsledkem bylo velké úsilí bankovního sektoru vytvořit nové bankovní služby, nástroje a novou technickou infrastrukturu pro harmonizovaný platební prostor v Evropě. Toto úsilí ještě zesílilo po představení Jednotné oblasti pro platby v eurech SEPA v lednu 2008. Vydáním nařízení o platebních službách *Payment Service Directive* (dále jen PSD) v listopadu 2009

¹ SKINNER, CH. *The Future of Finance after SEPA*. Wiley and Sons, 2008, s. 3.

Evropská komise (dále jen EK) odstranila legislativní překážky pro přeshraniční platby a významnou měrou tak přispěla k podpoře projektu SEPA.

1.1 Co je SEPA a PSD?

Někteří lidé věří, že SEPA je zákon nebo nějaký typ evropské směrnice či nařízení, ale to je mylný předpoklad. SEPA je především bankovní program určený k vytvoření jednotné a harmonizované evropské struktury platebního styku v eurech. Evropské nařízení o platebních službách PSD pak vytváří jednotný legislativní rámec pro platební styk v oblasti SEPA. SEPA tedy vytváří technické prostředí a PSD legislativní prostředí pro realizaci jednotného trhu platebních služeb v eurozóně, kde nebude rozdíl mezi domácími a přeshraničními platbami v eurech². Někdy je též SEPA definována jako jednotná evropská oblast pro platby. Toto tvrzení také není zcela přesné a korektní, protože SEPA se vztahuje pouze na platby v eurech. Z tohoto důvodu je nutné si uvědomit, že ačkoliv se projekt SEPA dotýká celé Evropy a všech evropských finančních trhů, je to program primárně zaměřený na platby v eurech v eurozóně. Nicméně Evropská platební rada *European Payment Council* (dále jen EPC), Evropská centrální banka *European Central Bank* (dále jen ECB) a PSD chápou SEPA jako oblast, kde probíhají platby v eurech, tedy i prostor mimo eurozónu. Tato definice je také všeobecně přijatelná a uznávaná. ECB konkrétně definuje SEPA takto: „SEPA je oblast, v níž spotřebitelé, podniky a další hospodářské subjekty budou moci provádět a přijímat platby v eurech uvnitř jednotlivých zemí i mezi nimi, a to za stejných podmínek, práv a povinností a bez ohledu na svou zeměpisnou polohu.“³

Helísek charakterizuje SEPA jako jednotnou oblast pro platby v eurech, kde se všechny platební transakce chovají jako domácí a kde neexistují rozdíly v domácích a přeshraničních platbách⁴.

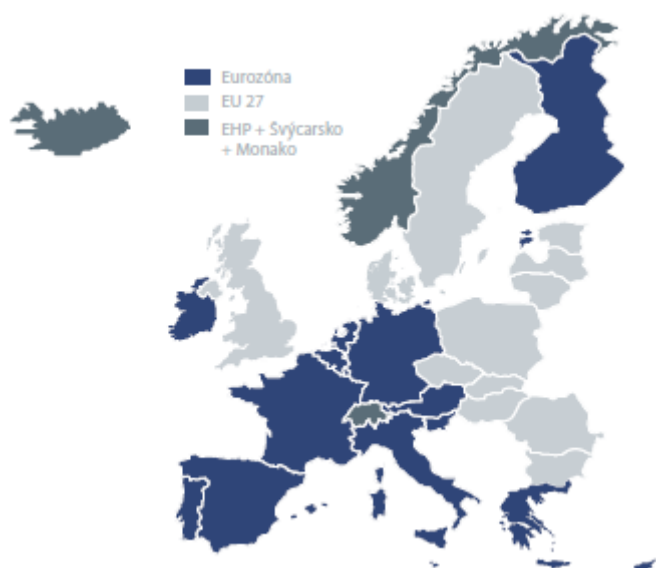
² SKINNER, CH. *The Future of Finance after SEPA*. Wiley and Sons, 2008, s. 3.

³ ECB. *Jednotná oblast pro platby v eurech* [online]. Frankfurt am Main: Evropská centrální banka, 2009 [vid. 2012-01-29]. Dostupné z: http://www.ecb.int/pub/pdf/other/sepa_brochure_2006cs.pdf

⁴ HELÍSEK, M a kol. *Euro v ČR z pohledu ekonomů*. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, s. 94.

Obecně je projekt SEPA integrační iniciativa v oblasti platebního styku v celé *Evropské unii* (dále jen EU) a pod pojmem SEPA si lze představit jednak geografickou oblast, kde jsou realizovány platby v eurech, a jednak bankovní program implementace nových nástrojů a systémů pro zpracování plateb v eurech, který by měl podpořit harmonizaci platebního styku uvnitř celého prostoru SEPA.

Geograficky je jednotná oblast pro platby v eurech tvořena 32 zeměmi, viz příloha A, a má kolem 490 milionů obyvatel. Těchto 32 států je tvořeno 30 zeměmi EHP, tedy 27 zeměmi EU, Islandem, Lichtenštejnskem a Norskem. Do oblasti SEPA patří i dvě země mimo prostor EHP, jedná se o Švýcarsko a Monako. Státy, které patří do prostoru SEPA, lze vidět na obrázku č. 1.

Obrázek 1: Oblast SEPA

Zdroj: EPC [online]. Dostupné z:

http://www.europeanpaymentscouncil.eu/knowledge_bank_download.cfm?file=EPC326-08 v3.0
SEPA for the Public Sector (Brochure).PDF

Hlavními prvky, kterými lze projekt SEPA charakterizovat, jsou jednotná měna euro, jednotný soubor nástrojů pro platby v eurech, který je v současnosti tvořen bezhotovostními převody *SEPA Credit Transfer* (dále jen SCT), přímým inkasem *SEPA Direct Debit* (dále jen SDD) a SEPA platebními kartami. Další charakteristikou SEPA je informační systém schopný zpracovávat bezhotovostní peněžní převody splňující parametry SEPA plateb. Nedílnou součástí projektu SEPA jsou také jednotné technické

normy v podobě standardního platebního média XML, lze hovořit i o platebním souboru XML, ve kterém je obsažena elektronická zpráva UNIFI (ISO20022) “pain.001.001.02” dané struktury. Povinnými náležitostmi každé platby formátu SEPA je číslo účtu ve formátu IBAN a swiftová adresa banky BIC. V neposlední řadě je projekt SEPA charakteristický i průběžným rozvojem nových služeb a nástrojů platebního styku pro zákazníky, harmonizovaným právním základem a institucemi zastřešujícími celý projekt.

1.2 Proč SEPA? (vize a cíle projektu)

Hospodářství eurozóny zatím nevyužívá všech potenciálních výhod hospodářské a měnové unie. Jedním z možných příkladů může být provádění plateb v eurech do ostatních zemí eurozóny, které vyžaduje jiný platební formát než je používán v domácí zemi. Tyto platby mohou být časově náročné a nákladné. I přes zavedení eura v roce 1999 a vývoj systémů TARGET a TARGET2, neboli společných systémů pro platby vysokých hodnot v eurech, přetrvávají v eurozóně rozdíly při zpracování eurových plateb nízkých hodnot. V takovém prostředí se musí všechny zainteresované strany, tedy banky, podniky, veřejný sektor, spotřebitelé a další, často potýkat s různorodými právními předpisy, odlišnými pravidly na zpracování plateb. Tato nejednotnost brání inovaci a konkurenceschopnosti eurozóny⁵. Dalším velkým problémem, hlavně z hlediska informačních systémů bank, podniků a veřejné správy, jejichž prostřednictvím se elektronické bezhotovostní platby realizují, je nejednotný formát elektronické zprávy, která obsahuje informace nezbytné k provedení platby. Z tohoto důvodu se informační systémy musí upravovat, aby byly kompatibilní k přijímání elektronických platebních zpráv (souborů) různých formátů, což je časově i finančně nákladné. SEPA je projekt, který si klade za cíl zmíněné nedostatky řešit a nastavit jednotná pravidla, nástroje a legislativní rámec pro provádění platebního styku v prostoru SEPA.

⁵ ECB. *Jednotná oblast pro platby v eurech* [online]. Frankfurt am Main: Evropská centrální banka, 2009 [vid. 2012-01-29]. Dostupné z: http://www.ecb.int/pub/pdf/other/sepa_brochure_2006cs.pdf

Vize SEPA byla zformulována v roce 2002, kdy evropské banky a asociace vydaly následující prohlášení: „*My, evropské banky a Asociace evropského úvěrového sektoru sdílíme společnou vizi, že platby v Evropě jsou domácími platbami a spojujeme své síly s cílem naplnit tuto vizi k užítku evropských klientů, průmyslu, jakož i bank, a proto zavedeme naši „Jednotnou oblast pro platby.“*“⁶

ECB uvádí jako hlavní cíl projektu SEPA vytvořit integrovaný, konkurenční a inovativní trh služeb bezhotovostního platebního styku pro platby v eurech, který by měl být v budoucnu plně transparentní z hlediska cen poskytovaných služeb a také dostupný všem zákazníkům.⁷

Helísek definuje primární cíl projektu SEPA takto: „*Primárním cílem SEPA je vytvoření jednotného trhu platebních služeb bez rozdílů mezi národními a příhraničními platbami, sjednocení pravidel platebního styku, odstranění legislativních překážek a umožnění implementace celoevropského systému a samoregulačních standardů pro celý EHP.*“⁸

Evropská komise a ECB kromě zmíněných cílů očekávají, že implementace SEPA také poslouží jako východisko pro zásadní modernizaci a harmonizaci elektronických služeb bank podniků a veřejného sektoru uvnitř Evropy, povede ke snížení nákladů, širší nabídce služeb v platebním styku, vyšší efektivnosti v zájmu zákazníků, růstu konkurence, prohloubení evropské ekonomické i politické integrace a k celkovému posílení evropské ekonomiky jako celku. Podle studie vypracované *Evropskou komisí* (dále jen EK) bude nahrazení vnitrostátních systémů platebního styku systémem a nástroji SEPA znamenat potenciál úspor za období 6 let až 123 miliard eur.

⁶ ČBA. *Jednotná oblast pro platby v eurech* [online]. Praha: Česká bankovní asociace, 2009 [vid. 2012-02-04]. Dostupné z: <http://www.czech-ba.cz/projekty/sepa>

⁷ ECB. *Jednotná oblast pro platby v eurech* [online]. Frankfurt am Main: Evropská centrální banka, 2009 [vid. 2012-01-29]. Dostupné z: http://www.ecb.int/pub/pdf/other/sepa_brochure_2006cs.pdf

⁸ HELÍSEK, M a kol. *Euro v ČR z pohledu ekonomů*. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, s. 94.

1.3 Zainteresované strany v projektu SEPA

Projekt SEPA se dotýká různých ekonomických subjektů. Jde hlavně o banky, spotřebitele, soukromý i veřejný sektor a instituce zastřešující projekt, např. EPC, EK a ECB. V tomto ohledu se evropské banky rozhodly sehrát hlavní úlohu pro přechod na úplné využívání všech SEPA nástrojů. Nicméně projekt SEPA je vůbec největší iniciativa v oblasti platebního styku, která kdy v Evropě a zřejmě i na světě vznikla. Program tohoto rozsahu nelze uskutečnit pouze na základě spojeného úsilí bankovního sektoru, EK, ECB a EPC. Nezbytným předpokladem pro úspěšnou implementaci projektu SEPA je i spolupráce dalších zainteresovaných stran a společné sdílení vize a cíle projektu, tedy dosažení stavu, kdy všechny platby v eurech mezi jednotlivými státy i uvnitř těchto států budou probíhat za stejných podmínek.

1.3.1 Projekt SEPA a veřejný sektor

EK očekává, že kromě harmonizace platebního styku projekt SEPA také příznivě ovlivní i jiné oblasti veřejné správy a měl by přispět k celkovému zefektivnění fungování veřejné správy. EPC přímo uvádí: „*Evropská komise očekává, že SEPA bude mít dopad, který výrazně přesáhne průmysl platebního styku a související veřejné správy. SEPA se stane platformou, na níž se budou dále rozvíjet řešení elektronické správy v oblasti daní, cel a sociálního zabezpečení, jako jsou elektronická fakturace, elektronické zadávání zakázek, elektronické platby a elektronické podpisy nebo služby*“.⁹

EK se také zaměřuje na rozdíly v zavádění informačních a komunikačních technologií, které vychází z nejednotných pravidel uvnitř členských států SEPA a podporuje veřejný sektor v jednotlivých zemích, aby držel krok s technologickými změnami a zajistil tak fungování elektronického trhu uvnitř prostoru SEPA¹⁰.

⁹ EPC. *SEPA for the Public Sector (Brochure)* [online]. Brussels: Evropská platební rada, 2010-02-28 [vid. 2012-03-18]. Dostupné z:

[http://www.europeanpaymentscouncil.eu/knowledge_bank_download.cfm?file=EPC326-08 v3.0 SEPA for the Public Sector \(Brochure\).PDF](http://www.europeanpaymentscouncil.eu/knowledge_bank_download.cfm?file=EPC326-08 v3.0 SEPA for the Public Sector (Brochure).PDF)

¹⁰ Tamtéž

Projekt SEPA s sebou přináší pro veřejný sektor řadu výhod. Jednou z nich je zvýšení potenciálu při zadávání veřejných zakázek v EU. EPC totiž doporučuje, aby se normy SEPA staly jedním z kritérií při zadávání veřejných zakázek dodavatelům platebních služeb pro instituce veřejného sektoru eurozóny.

Přijetí nástrojů SEPA bude znamenat také příležitost pro orgány veřejné správy modernizovat současné platební aplikace a tím dosáhnout nižších nákladů. V tomto směru EPC vyžaduje, aby systémy SEPA byly pravidelně aktualizovány a využívaly nejmodernější technologie. Dalším přínosem pro veřejnou správu bude nižší administrativní náročnost spojená s platebním stykem v oblasti SEPA, která bude výsledkem jednotných pravidel a nástrojů. Tato harmonizace přinese větší předvídatelnost v platebním styku, menší chybovost a komplikovanost způsobenou různorodými pravidly a systémy platebních převodů v jednotlivých zemích oblasti SEPA. Kromě toho zavedení elektronických nástrojů SEPA bude znamenat zjednodušení pracovních postupů a sníží náročnost každodenních provozních procesů, např. nahrazením listinných podob dokumentů elektronickými nebo náhradou ručních procesů elektronickými službami. Snížení množství listinných dokumentů bude mít i vedlejší příznivý efekt na životní prostředí.

Instituce veřejného sektoru se nyní podílí zhruba dvaceti i více procenty na celkových platbách realizovaných v rámci společnosti a jsou proto ekonomickým subjektem, který hraje důležitou úlohu v projektu zavádění nástrojů SEPA. Podmínkou úspěšného přechodu na aktivní a úplné využívání SEPA nástrojů je podpora a zapojení veřejného sektoru. Jinými slovy jde o to, aby veřejný sektor začal z vlastní iniciativy aktivně využívat platební nástroje SEPA: SCT, SDD a SEPA platební karty využívající standard EMV pro všechny vnitrostátní i přeshraniční bezhotovostní platby. V tomto ohledu by se veřejný sektor mohl stát příkladem hlavně pro podniky a spotřebitele a motivovat je k přechodu na využívání nástrojů SEPA v platebním styku. EK sleduje připravenost institucí veřejného sektoru k přechodu na nástroje SEPA a vydává pravidelnou zprávu o dosaženém pokroku.

Výsledky poslední zprávy EK shrnuje takto: „V této fázi se zdá, že celková připravenost veřejné správy na nástroje SEPA se vyvíjí rychleji než samotný přechod, a lze tedy očekávat, že objem bezhotovostních převodů SEPA po zbytek roku 2010 a během roku 2011 poroste.“¹¹ Státy, kde jsou nástroje SEPA veřejnou správou aktivně využívány, zobrazuje tabulka č. 1.

Tabulka 1: Aktivní využívání SEPA nástrojů veřejným sektorem států EU

STÁT	AKTIVNÍ VYUŽÍVÁNÍ SEPA NÁSTROJŮ VEŘEJNOU SPRÁVOU V EU	
	ANO	NE
RAKOUSKO	X	
BELGIE	X	
KYPR	X	
FINSKO	X	
FRANCIE	X	
NĚMECKO	X	
ŘECKO		X
IRSKO	X	
ITÁLIE	X	
LUCEMBURSKO	X	
MALTA	X	
HOLANDSKO	X	
PORTUGALSKO		X
SLOVINSKO	X	
SLOVENSKO	X	
ŠPANĚLSKO	X	
BULHARSKO		X
ČESKÁ REPUBLIKA		X
DÁNSKO		X
ESTONSKO	X	
MAĎARSKO		X
LITVA		X
LOTYŠSKO		X
POLSKO	X	
RUMUNSKO		X
ŠVÉDSKO	X	
VELKÁ BRITÁNIE		X
CELKEM	17	10

Zdroj: zpráva EK [online]. Dostupné z:

http://ec.europa.eu/internal_market/payments/docs/sepa/publ_adm_migration-2009_07_en.pdf

¹¹ EPC. *SEPA for the Public Sector (Brochure)* [online]. Brussels: Evropská platební rada, 2010-02-28 [vid. 2012-03-18]. Dostupné z: [http://www.europeanpaymentscouncil.eu/knowledge_bank_download.cfm?file=EPC326-08 v3.0 SEPA for the Public Sector \(Brochure\).PDF](http://www.europeanpaymentscouncil.eu/knowledge_bank_download.cfm?file=EPC326-08 v3.0 SEPA for the Public Sector (Brochure).PDF)

1.3.2 Projekt SEPA a spotřebitelé

Pokud se spotřebitel rozhodne aktivně využívat nástrojů SEPA, pak mu stačí pouze jeden bankovní účet a jedna platební karta k platbám do všech 32 zemí v prostoru SEPA. Předpokladem je samozřejmě to, že bankovní či jiná finanční instituce, u které má spotřebitel vedený účet nebo která platební kartu vydává, nabízí využívání nástrojů SEPA: SCT, SDD a SEPA pro platební karty.

Při využívání SEPA nástrojů se pro spotřebitele v podstatě nic nemění. Spotřebitel dělá v zásadě stejné kroky jako při vnitrostátním převodu peněz. Jediným rozdílem je to, že musí při platbě uvést číslo účtu ve formátu IBAN a swiftovou adresu BIC přijímající finanční instituce¹². Banka klienta by samozřejmě měla mít k dispozici aktuální seznam všech swiftových adres BIC ostatních finančních institucí a v případě potřeby klientovi poradit, jaký BIC pro daný platební příkaz použít. IBAN a BIC jsou podrobně rozebrány v kapitole 2.

SEPA nástroje znamenají pro spotřebitele řadu výhod. Jednou z nich je např. to, že lze používat jednu platební kartu napříč celou oblastí SEPA, tzn. ve všech 32 státech tvořící prostor SEPA. Zavedení jednotných nástrojů SEPA v platebním styku také podstatně zjednoduší provádění plateb pro „mobilní“ spotřebitele, kteří pracují, podnikají nebo studují v zahraničí. Nespornou výhodou přináší SEPA i pro turisty a ostatní spotřebitele, kteří si chtějí koupit zboží či služby v zahraničí. Všechny zmíněné skupiny spotřebitelů budou moci v prostoru SEPA používat jeden „domácí“ účet a jednu platební kartu pro všechny domácí i zahraniční platby, při čemž není ani podmínkou, aby plátce nebo příjemce platby měl vedený účet v zemi, která přijala euro. Je tedy možné, aby spotřebitel v ČR zaslal platbu ve formátu SEPA příjemci v Německu i opačně. Například příchozí SEPA platba z Německa do ČR probíhá následovně:

1. částka v EUR je odepsána z německého účtu
2. převod peněz se mezi bankami uskuteční v EUR
3. částka je připsána příjemci v ČR a převedena z EUR na CZK.

¹² EPC. *SEPA for Consumers (Brochure)* [online]. Brussels: Evropská platební rada, 2012-02-28 [vid. 2012-03-10]. Dostupné z: [http://www.europeanpaymentscouncil.eu/knowledge_bank_download.cfm?file=EPC153-09 v3.0 SEPA for Consumers \(Brochure\).PDF](http://www.europeanpaymentscouncil.eu/knowledge_bank_download.cfm?file=EPC153-09 v3.0 SEPA for Consumers (Brochure).PDF)

EPC také uvažuje budoucí změny spotřebitelského chování a klade do popředí inovace, které by splňovaly požadavky spotřebitelů. Příkladem může být možnost využívání mobilních telefonů pro platby SCT, online platby SCT, elektronické letenky a další nové služby.

Je zřejmé, že SEPA nástroje přináší spotřebitelům celou řadu výhod spojených s platebními operacemi. EPC přímo uvádí: „*V rámci SEPA spotřebitelům může stačit jediný bankovní účet a platební karta, které jim umožní platit do 32 zemí a přitom využívat vysoce konkurenčních služeb poskytovaných bankami. Navíc je SEPA hnací silou technologických inovací v platebním styku, která posílí možnosti spotřebitelů čerpat výhody mnoha nových prvků. Výsledkem bude, že placení účtů bude stále pohodlnější.*“¹³

1.3.3 Projekt SEPA, podniky a standard UNIFI (ISO20022)

Je zřejmé, že podniky byly opožděně zapojeny do přípravy a implementace systémů a nástrojů SEPA. Stalo se tak až ve chvíli, kdy byly již mnohé technické aspekty projektu nastaveny, aniž by byly více konzultovány se soukromým sektorem.

Úspěch projektu SEPA je mimo jiné také závislý na akceptování a aktivním užívání nástrojů SEPA konečnými zákazníky a klienty v prostoru SEPA. Každá moderně řízená firma se dnes snaží nejenom maximálně vyhovět požadavkům svých současných zákazníků, ale i získat zákazníky nové. Má-li tedy podnik zákazníky, kteří využívají nástroje SEPA pro přijímání plateb, měl by tomu přizpůsobit své vnitropodnikové procesy a informační systémy.

Skinner v tomto ohledu poukazuje na to, že v současné době i v budoucnu bude stále více zákazníků a klientů v prostoru SEPA využívat a současně požadovat od svých dodavatelů aktivní zapojení do využívání nástrojů SEPA. Podniky, stejně jako banky, tak stále více čelí obrovským změnám systémů a procesů v oblasti platebního styku. Z tohoto důvodu je

¹³ EPC. *SEPA for Consumers (Brochure)* [online]. Brussels: Evropská platební rada, 2012-02-28 [vid. 2012-03-10]. Dostupné z: [http://www.europeanpaymentscouncil.eu/knowledge_bank_download.cfm?file=EPC153-09 v3.0 SEPA for Consumers \(Brochure\).PDF](http://www.europeanpaymentscouncil.eu/knowledge_bank_download.cfm?file=EPC153-09 v3.0 SEPA for Consumers (Brochure).PDF)

pro podniky klíčové, aby se nejen aktivně zapojily do přípravy a implementace nástrojů SEPA, ale taky aby jejich slovo mělo vliv na rozhodování o změnách platebních nástrojů SEPA a o budoucím směřování celého projektu. Pouze za těchto předpokladů budou mít podniky možnost se na tyto změny řádně připravit a snížit tak náklady spojené s přechodem na nové systémy SEPA¹⁴.

Otázkou zůstává, do jaké míry se budou podniky ochotny přizpůsobit novým nástrojům a normám SEPA v bezhotovostním platebním styku a upravit svou obchodní strategii. Přistoupení na nástroje a pravidla SEPA bude totiž pro podniky jistě znamenat velké změny v oblasti vnitropodnikových procesů, IT platforem, informačních systémů a celkovém způsobu řízení. V současné době si většina podniků, hlavně velké nadnárodní korporace, uvědomují důležitost harmonizace v platebním styku, kterou přináší projekt SEPA a aktivně se zapojují do jeho implementace. V této souvislosti je pro firmy asi nejdůležitější, aby byl používán jednotný standardní formát platebního média v bezhotovostním platebním styku, který bude přijímán mezi všemi bankami v oblasti SEPA.

Akceptovaným standardem pro převody SEPA se stal formát XML, který obsahuje formu elektronické zprávy UNIFI (ISO20022) - "pain.001.001.02". Jedná se o zprávu standardizované struktury dle normy ISO20022, která obsahuje řadu informací k dané bezhotovostní platbě SEPA, např. IBAN a BIC příjemce, referenci příslušné platby, částku, název majitele účtu, na který je částka poukázána a další. Zpráva UNIFI (ISO20022) - "pain.001.001.02" je podrobně rozebrána v kapitole 4.5.

Formát zprávy UNIFI (ISO20022) - "pain.001.001.02" byl již několikrát v minulosti upravován a zřejmě se v budoucnu nevyhne dalším změnám. Skinner přímo uvádí: „*There re many unresolved issues concerning the agreed use of ISO20022 and the fields within the message standards. There is also a need to agree XML and its use between corporations and their banks. Many of these problems can be resolved by a concerted effort of all parties. Corporations should support ISO20022 standard and put pressure on banks to offer payment initiation and reporting services based on the new XML*

¹⁴ SKINNER, CH. *The Future of Finance after SEPA*. Wiley and Sons, 2008, s. 175.

standards.“¹⁵ Překlad: Existuje mnoho nevyřešených problémů vztahujících se k dohodnutému užívání elektronické zprávy standardu ISO2022 a příslušným polím ve zprávě. Potřebná je také dohoda mezi podniky a bankami o společném používání formátu XML. Mnoho těchto problémů může být vyřešeno spojeným úsilím všech stran. Podniky by měli podpořit ISO2022 standard a vytvářet tlak na banky, aby nabízeli platby a služby na základě nového XML standardu.

Zmíněný standard elektronické zprávy dle ISO20022 lze, společně s číslem účtu v mezinárodním formátu IBAN a s kódem BIC, určitě označit jako jeden ze základních pilířů projektu SEPA v oblasti technického nastavení systémů zpracovávajících elektronické platby. Společný datový formát XML dle ISO20022 akceptovaný a používaný všemi stranami, tedy bankami, podniky i veřejnou správou je nezbytný k provádění milionu platebních transakcí prostřednictvím nástrojů SEPA každý den.

K úspěšnému přechodu podniku na SEPA platby a na standardizovaný datový formát XML dle ISO20022, je potřeba učinit jistá opatření. Pracovní tým zodpovědný za implementaci SEPA standardů do podnikového informačního systému musí nejprve zjistit, zda externí dodavatel tohoto systému zohlednil požadavky SEPA na bezhotovostní platební styk při vývoji systému nebo zda lze systém případně dodatečně upravit, aby byl podnik schopen odesílat platby SEPA ve standardizovaném formátu XML dle ISO20022. Dále by se měl podnik ujistit, že elektronický bankovní systém finanční instituce, u které má vedený svůj podnikatelský účet, je kompatibilní pro SEPA platby. Jinými slovy, zda je příslušný bankovní systém schopen přijímat soubor ve standardizovaném formátu XML, který vygeneruje informační systém plátce a zašle do příslušné banky. Nezbytným předpokladem pro zpracovávání SEPA plateb v informačním systému podniku je i schopnost systému pracovat s číslem účtu ve formátu IBAN a BIC kódem. Některé současné systémy, např. SAP, obsahují tzv. *IBAN kalkulátor* a jsou schopny vypočítat číslo účtu v mezinárodním formátu IBAN z domácí podoby čísla účtu. Tato metoda výpočtu se řídí normami ISO.

¹⁵ SKINNER, CH. *The Future of Finance after SEPA*. Wiley and Sons, 2008, s. 176.

Implementace SEPA plateb znamená pro podnik řadů přínosů. Jedním z nich je to, že banky, které zavedly SEPA platby, se současně zavázaly k poskytování doplňkových služeb dle specifických požadavků svých klientů. Podniky, které aktivně využívají nástrojů SEPA, tak mají možnost ovlivnit nabízené bankovní služby dle svých potřeb. Mezinárodní harmonizace v platebním styku v prostoru SEPA dává podniku také možnost snadněji rozšířit své podnikání mimo státní hranice. Projekt SEPA z dlouhodobého hlediska příznivě ovlivňuje i náklady podniku. V tomto ohledu zavedení jednotné normy ISO20022 pro elektronické zprávy platebního styku umožňuje podnikům snížit administrativní a IT náklady spojené s údržbou a aktualizací rozdílných vnitrostátních platebních formátů v podnikovém informačním systému. Jednotný způsob a délka vypořádání platebního převodu též snižuje chybovost a zvyšuje právní jistotu a předvídatelnost při provádění bezhotovostních plateb ve firmě. Jinými slovy, zpracování plateb je mnohem snadnější, protože veškeré příchozí a odchozí platby využívají stejný standardizovaný formát XML. Významným přínosem pro podniky je také snadnější přiřazení plateb. Ve velkých nadnárodních podnicích s velkým počtem zákazníků a dodavatelů je přiřazování závazků a pohledávek k příslušným dodavatelům nebo zákazníkům často zdlouhavý a nákladný proces. Normy SEPA zjednodušují přiřazování plateb např. tím, že vyžadují speciální označení původce platby a standardní délku zprávy pro příjemce. Kromě toho pravidla bezhotovostního styku v rámci SEPA také požadují, aby všechny strany účastníci se bezhotovostního převodu převedli zprávu v nezměněné podobě¹⁶.

Vedle již zmíněných výhod projektu SEPA pro podniky je zde ještě jeden podstatný přínos, a sice ten, že jednotný způsob elektronických bezhotovostních plateb pomáhá podnikům při implementaci mezinárodní elektronické fakturace tzv. *e-invoicing*. Elektronická fakturace, pokud to zákon umožňuje, se v současné době uplatňuje většinou pouze na vnitrostátní úrovni. Důvodem je různorodost platebních formátů a právních předpisů. Elektronická fakturace umožňuje podnikům výrazně omezit náklady na papír a archivaci dokumentů a zároveň šetří firmě skladové prostory, které může podnik využít efektivněji. V tomto ohledu elektronickou fakturaci ocení velké nadnárodní podniky, které zřizují tzv. *střediska sdílených služeb*, kam koncentrují administrativní činnosti, včetně

¹⁶ EPC. *SEPA for Business (Brochure)* [online]. Brussels: Evropská platební rada, 2012-02-28 [vid. 2012-03-10]. Dostupné z: [http://www.europeanpaymentscouncil.eu/knowledge_bank_download.cfm?file=EPC215-08v3.0 SEPA for Business \(Brochure\).PDF](http://www.europeanpaymentscouncil.eu/knowledge_bank_download.cfm?file=EPC215-08v3.0%20SEPA%20for%20Business%20(Brochure).PDF)

účetnictví a fakturace, pro všechny dceřiné podniky. Vzhledem k tomu, že tato střediska zpracovávají agendu někdy až pro desítky poboček, administrativní náklady spojené s tištěnými dokumenty a jejich archivací nejsou v těchto případech zanedbatelnou položkou. Elektronická fakturace je také mnohem rychlejší a efektivnější než zasílání papírových dokumentů poštou nebo jinou zásilkovou službou.

Podniky v eurozóně (obchodníci, malé, střední i velké firmy), které mají zájem nebo se podílejí na přípravě služeb zaměřených na automatizaci a harmonizaci platebního procesu vytvořily v rámci svého sdružení *European Association of Corporate Treasurers- Evropské sdružení finančních ředitelů podniků* (dále jen EACT) pracovní skupiny, které je zastupují při jednání o projektu SEPA.

1.3.4 Projekt SEPA a EACT

Evropská organizace sdružující odborníky v oblasti finančního řízení EACT se už během mnoha setkání s ostatními zainteresovanými stranami snažila otevřít otázku implementace SEPA a jejího vlivu na podniky. Skinner přímo uvádí: „*Notwithstanding those efforts, EACT is concerned that no serious discussion has followed this major effort and that the banks and the EPC keep focusing solely on meeting their deadlines for the SEPA project*¹⁷.“ Překlad: Bez ohledu na tyto snahy je sdružení EACT znepokojeno tím, že žádné vážnější diskuze neproběhly, a že banky a EPC se výhradně soustředí na splnění konečných termínů pro projekt SEPA.

Organizace EACT již v minulosti požadovala vytvoření smíšených pracovních skupin, kde by byli zástupci podniků, bank a orgánů EU zastřešujících projekt SEPA. Současně mezi léty 2006 až 2008 kladlo sdružení velký důraz na to, aby se zdržení v implementaci SEPA vyvolané vydáním směrnice o platebních službách, neshody ohledně SEPA inkasa a dalšími problémy využilo k reorganizaci pracovních skupin SEPA a přehodnocení implementačního plánu. V tomto směru bylo EACT do jisté míry úspěšné a podílelo se na přípravě plánu implementace SEPA pro roky 2008 až 2010 a na navazujícím plánu na dotvoření SEPA pro roky 2009 až 2012.

¹⁷ SKINNER, CH. *The Future of Finance after SEPA*. Wiley and Sons, 2008, s. 177.

Jednou z nejdůležitějších věcí pro podniky spojenou s implementací nástrojů SEPA je to, aby normy a nástroje SEPA byly využívány skutečně celým bankovním sektorem uvnitř Evropy. Jedině pak bude mít smysl, aby soukromý sektor plně přešel na nástroje SEPA a upravil své informační systémy a směrnice platebního styku tak, aby odpovídaly standardům a požadavkům SEPA v platebním styku.

1.3.5 Projekt SEPA a evropský bankovní sektor

Projekt SEPA znamená významnou změnu pro celý bankovní sektor a představuje dlouhé období obchodní i provozní nejistoty spojené se zaváděním nových jednotných režimů pro domácí i zahraniční platby, které budou po nějakou dobu fungovat souběžně s vnitrostátními režimy pro platební styk. Je zřejmé, že z krátkodobého hlediska bude projekt SEPA pro banky znamenat značné výdaje v podobě investic do vytvoření nové platební infrastruktury určené pro platby SEPA. Z dlouhodobého hlediska lze však předpokládat, že projekt SEPA bude pro bankovní sektor velkým přínosem. Stejně tak jako pro podniky bude pro banky znamenat přechod na SEPA nižší administrativní i IT náklady. Jednotné platební nástroje také celkově zjednoduší platební styk v celém prostoru SEPA. EPC zdůrazňuje, že banky budou mít možnost rozšířit své podnikání a soutěžit v celé oblasti a jednodušeji nabízet své služby. Banky budou moci rovněž rozšířit nabídku služeb s přidanou hodnotou v podobě elektronického přiřazení plateb nebo elektronické fakturace¹⁸.

1.3.6 Projekt SEPA a Evropská platební rada- EPC

Po zavedení eurobankovek a mincí v roce 2002 vlády EU, Evropská komise a ECB vyzvala bankovní odvětví k vypracování harmonizovaných programů pro elektronické platby v eurech. Evropské banky na to reagovaly založením Evropské platební rady.

Evropská platební rada (The European Payment Council- EPC) je koordinační a rozhodovací orgán evropského bankovního průmyslu v oblasti platebního styku. Cílem

¹⁸ ECB. *Jednotná oblast pro platby v eurech* [online]. Frankfurt am Main: Evropská centrální banka, 2009 [vid. 2012-01-29]. Dostupné z: http://www.ecb.int/pub/pdf/other/sepa_brochure_2006cs.pdf

EPC je podpora a koordinace projektu SEPA, která se soustřeďuje do několika oblastí. Jednou z nich je vývoj platebních systémů, které slouží k realizaci bezhotovostních plateb a pomáhají v integraci platebního styku. Další oblastí, v níž se EPC angažuje, je podpora v aktivním užívání nástrojů SEPA. V tomto směru se EPC snaží stimulovat bankovní instituce, aby co nejvíce využívaly a klientům doporučovaly nástroje SEPA pro bezhotovostní platby, inkaso a platební karty.

EPC se skládá ze 74 členů tvořených bankami, bankovními komunitami a ostatními finančními institucemi. Více než 360 odborníků z 32 zemí, kteří zastupují organizace všech velikostí a oblastí evropského bankovního průmyslu tvoří pracovní skupiny projektu SEPA. Nejdůležitějšími pracovními skupinami projektu SEPA v organizační struktuře EPC jsou především pracovní skupiny pro platební schémata, platební karty, hotovostní platby, elektronické bankovní převody, informační skupina pro podporu zabezpečení plateb a skupiny pro legislativní a ostatní podporu. Jako pozorovatel všech výborů a pracovních skupin EPC pro projekt SEPA funguje ECB.

1.3.7 Projekt SEPA a Evropská bankovní asociace- EBA

Evropská bankovní asociace *The Euro Banking Association* (dále jen EBA) byla s podporou EK a Bankou pro mezinárodní platby založena v roce 1958. Na jejím vzniku se podílelo 18 komerčních bank a Evropská investiční banka.

EBA je z pohledu evropských států neutrální organizací, která hraje hlavní roli ve finančním sektoru jako fórum pro diskusi o směřování evropských aktivit v oblasti platebního styku. EBA je též členem EPC a pomáhá ve sjednocování celoevropského uvažování a vize v oblasti platebního styku v eurech. Hlavní úlohu hraje EBA v tom, že sdružuje banky v řešení praktických problémů a zkoumá možnosti, jimiž by mohla přispět k celoevropské integraci. V této souvislosti se EBA ve spolupráci s regulačními orgány veřejné správy a se soukromým sektorem snaží podporovat celoevropskou elektronickou fakturaci a přispívá ke zlepšení a rozvoji celoevropských obchodních praktik.

Počátkem roku 2006 EBA rozhodla vytvořit pracovní skupiny složené s odborníky ve finančním sektoru, která by zmapovala nové požadavky, předpisy a pravidla, které bude

potřeba přijmout v souvislosti s projektem SEPA. Hlavním úkolem této pracovní skupiny je poskytnout bankám srozumitelný přehled o projektu SEPA a jasně definovat kroky, které je třeba udělat pro úspěšný přechod na využívání nástrojů SEPA pro bezhotovostní platby, inkaso a platební karty.

1.3.8 Projekt SEPA a Evropský clearingový systém- EBA CLEARING

Evropský clearingový systém EBA CLEARING byl založen v červnu 1998. Na jeho vzniku spolupracovalo 52 hlavních evropských a mezinárodních bank s cílem vytvořit a provozovat clearingový systém EURO1. EBA CLEARING dnes prostřednictvím svých clearingových systémů EURO1, STEP1 a STEP2 sdružuje velký počet evropských a celosvětových bank a nabízí vysokou kvalitu zúčtovacích služeb pro platby v eurech.

EURO1 je clearingový systém pro soukromé domácí a mezinárodní platby v eurech mezi bankami operujícími v EU. Účastníci EURO1 zúčtovávají platby prostřednictvím téměř 10 000 registrovaných swiftových adres bank neboli BIC kódů. Kromě toho je systém EURO1 schopen nasměrovat platby na dalších 25 000 swiftových adres dalších bankovních institucí, které nejsou přímo účastníky systému EURO1. EURO1 procesuje v průměru více než 230 000 plateb denně v celkové hodnotě asi 245 bilionů EUR.

Další clearingový systém STEP1 je určen především pro obchodní přeshraniční transakce v eurech. Systém umožňuje zúčtování obchodních plateb mezi bankami působícími v EU. STEP1 procesuje v průměru 25 000 transakcí denně v celkové hodnotě více než 1 bilion EUR.

STEP2 je automatický celoevropský clearingový systém neboli pan-European automated clearing house PE-ACH pro hromadné platby v eurech. Jedná se o systém, který je založen na nejmodernější technologii. Jako první zúčtovací systém začal STEP2 využívat bezhotovostní platební styk na bázi elektronických zpráv ve formátu XML, který je využíván i pro bezhotovostní platební styk SEPA. STEP2 je tedy clearingový systém, který pro bankovní odvětví představuje cestu k vytvoření jednotné oblasti pro platby v eurech.

STEP2 zahájil provoz v dubnu 2003 a jednotlivé evropské vnitrostátní systémy postupně začaly, v souladu s požadavky nařízení ES č. 2560/2001, které bylo později nahrazeno nařízením ES č. 924/2009, na tento systém přecházet. Lucembursko byla první země, které 25. září 2006 přešla ze svého domácího clearingového systému ACH na systém STEP2. V listopadu 2006 byla zahájena další služba na platformě systému STEP2, kdy EBA CLEARING společně s osmi hlavními italskými bankami definovaly STEP2 pro italský vnitrostátní platební styk a současně se zavázaly k dodržování zásad SEPA. Italský bankovní sektor si tak jako jeden z prvních připravil cestu k plné migraci na využívání nástrojů SEPA pro všechny domácí i zahraniční platby. Další nové SEPA služby na platformě STEP2 byly realizovány v průběhu roku 2007. SEPA převody SCT začaly v systému STEP2 fungovat 28. ledna 2008. Dnes poskytuje STEP2 propojení více než 4 600 přímým i nepřímým účastníkům, kteří podepsali dohodu EPC o používání SCT pro platební styk. Služby SEPA pro inkasní platby SDD Core a SDD B2B začaly v systému STEP2 fungovat 2. listopadu 2009. Ke clearingovému systému STEP2 pro SDD je dnes připojeno více než 3 900 přímých i nepřímých účastníků.

1.3.9 Projekt SEPA a Eurosystém

Eurosystém je měnovým orgánem eurozóny. Jedná se o systém evropských centrálních bank všech členských států bez ohledu na to, jestli zavedly, nebo nezavedly euro.

Eurosystém chápe SEPA jako integrovaný trh služeb platebního styku, který je vysoce konkurenceschopný a na kterém není rozdíl mezi domácími a přeshraničními platbami. Na úspěšnosti projektu SEPA má Eurosystém velký zájem, který vyplývá z jeho úlohy podporovat bezproblémové fungování platebních systémů a udržovat finanční stabilitu v eurozóně.¹⁹ Z tohoto důvodu se Eurosystém snaží podporovat projekt SEPA tím, že podporuje vzájemnou komunikaci v projektu SEPA na národní i mezinárodní úrovni, poskytuje informace o projektu všem zainteresovaným stranám, spolupracuje s veřejným sektorem tak, aby jako první dosáhl zavedení produktů SEPA ve všech zemích, koordinuje

¹⁹ ECB. *Jednotná oblast pro platby v eurech* [online]. Frankfurt am Main: Evropská centrální banka, 2009 [vid. 2012-01-29]. Dostupné z: http://www.ecb.int/pub/pdf/other/sepa_brochure_2006cs.pdf

spolupráci EPC a ostatních zúčastněných stran a přispívá k tomu, aby EPC vzala na vědomí připomínky všech participujících subjektů na projektu SEPA.

1.3.10 Další zainteresované strany na projektu SEPA

Na projektu SEPA participuje celá řada dalších orgánů a skupin. Za zmínku stojí Evropská rada, Evropský parlament a EK, která vypracovala strategii s cílem zjednodušit pravidla a odstranit překážky v platebním styku uvnitř eurozóny. Tato strategie se odráží ve směrnici Evropské komise č. 2007/64/ES o platebních službách na vnitřním trhu a v nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 924/2009 o přeshraničních platbách v ES.

1.4 Předpoklady úspěchu projektu SEPA

EPC poukazuje na to, že pro úspěšnost projektu SEPA je důležité, aby si političtí aktéři a bankovní sektor uvědomili, že nebude postačovat pouze samotná existence velmi kvalitních systémů a norem SEPA, stejně tak jako EMU nevznikla jen díky zavedení společné měny euro²⁰. Většina účastníků bezhotovostního platebního styku v Evropě totiž nevyžadovala, aby nový systém a nástroje SEPA nahradily současné vnitrostátní platební systémy. EPC v tomto směru přímo uvádí: „*SEPA je integrační iniciativa, která se vztahuje na celou Evropu a za níž stojí tvůrci hospodářské politiky a nikoli proces motivovaný poptávkou. Je tedy nezbytné, aby političtí iniciátoři procesu SEPA vytvořili stimuly, které zákazníkům tento přechod usnadní.*“²¹ V tomto ohledu by na sebe hlavní zodpovědnost k vytvoření takových stimulů měla vzít EK, vlády států EU a ECB.

Evropská komise by měla zajistit, aby vlády států EU byly dále odhodlány projekt SEPA realizovat a poskytnout podporu projektu ve stejné míře jako při zavedení společné měny euro.

²⁰ EPC. *SEPA for the Public Sector (Brochure)* [online]. Brusel: Evropská platební rada, 2010-02-28 [vid. 2012-03-18]. Dostupné z:

[http://www.europeanpaymentscouncil.eu/knowledge_bank_download.cfm?file=EPC326-08 v3.0 SEPA for the Public Sector \(Brochure\).PDF](http://www.europeanpaymentscouncil.eu/knowledge_bank_download.cfm?file=EPC326-08 v3.0 SEPA for the Public Sector (Brochure).PDF)

²¹ Tamtéž

Dalším velice významným předpokladem pro úspěšnost implementace SEPA a zároveň i úlohou EK je vytvoření jednotného legislativního rámce pro fungování nástrojů SEPA. Zde je nutno říci, že EK již potřebný právní rámec zakotvila ve směrnici ES 2007/64/ES o platebních službách na vnitřním trhu a v nařízení PSD Evropského parlamentu a Rady ES 924/2009 o přeshraničních platbách ve Společenství.

Vlády států EU a další zúčastněné strany, včetně národních centrálních bank, by měly převzít vůdčí roli ve vnitrostátních výborech pro SEPA, stejně jako tomu bylo při zavedení společné měny euro. Jednotlivé vnitrostátní veřejné správy by měly podporovat zavádění systému SEPA na celostátní i regionální úrovni. Aktivní účast domácích veřejných správ je nezbytná, protože veřejný sektor, jak již bylo zmíněno, generuje asi 20% objemu plateb v EU. Mezi další závazky, které by měly jednotlivé vlády EU přijmout k úspěšnému zavedení SEPA, patří vytvoření zdrojů v ročních rozpočtech na implementaci projektu, nekompromisní vyžadování užívání norem SEPA při zadávání veřejných zakázek na platební služby pro státní správu a aktivní politika stimulující ostatní ekonomické subjekty k přijetí SEPA norem v platebním styku, např. daňové zvýhodnění subjektů, které přejdou na SEPA systémy²².

V úspěšném přechodu na SEPA platby hraje významnou roli i ECB, která by měla odstranit právní překážku v podobě rozdílných zpravodajských povinností domácích centrálních bank týkající se platebních bilancí. Tato nejednotnost brání vytvoření jednoho domácího trhu s platbami v eurech. Dále by ECB měla, stejně jako tomu bylo při zavádění eura, vynaložit stejné úsilí při komunikaci projektu SEPA s ostatními zainteresovanými stranami.

Mezi další klíčové předpoklady úspěšnosti projektu SEPA patří hlavně aktivní komunikace, podpora všech zainteresovaných stran (evropského bankovního sektoru, Eurosystému, podniků, politických orgánů, a dalších), společné využívání jednotného formátu čísla účtu a swiftové adresy BIC pro všechny domácí i přeshraniční platby, IT

²² EPC. *SEPA for the Public Sector (Brochure)* [online]. Brussels: Evropská platební rada, 2010-02-28 [vid. 2012-03-18]. Dostupné z: [http://www.europeanpaymentscouncil.eu/knowledge_bank_download.cfm?file=EPC326-08 v3.0 SEPA for the Public Sector \(Brochure\).PDF](http://www.europeanpaymentscouncil.eu/knowledge_bank_download.cfm?file=EPC326-08 v3.0 SEPA for the Public Sector (Brochure).PDF)

podpora v oblasti informačních systémů určených pro platební styk a jednotné využívání standardní elektronické zprávy UNIFI (ISO 20022) “PAIN.001.001.02“ ve formátu XML pro všechny bezhotovostní platby.

1.5 SEPA v legislativě EU

Nejdůležitějšími legislativními dokumenty, ze kterých vychází normy SEPA, jsou směrnice ES 2007/64/ES o platebních službách na vnitřním trhu a nařízení PSD Evropského parlamentu a Rady ES 924/2009 o přeshraničních platbách ve Společenství. Nařízení PSD ES 924/2009 se vztahuje na přeshraniční platby podle směrnice 2007/64/ES denominované v eurech nebo v národních měnách členských států, které oznámily své rozhodnutí rozšířit uplatňování tohoto nařízení na svou národní měnu²³.

Pokud se členský stát rozhodl uplatňovat nařízení ES 924/2009 a směrnicí ES 2007/64/ES na svou národní měnu, jsou všechny domácí platby tohoto státu v příslušné měně brány jako přeshraniční. Přeshraniční platbou se rozumí: „*Elektronicky zpracovaná platební transakce z podnětu plátce nebo příjemce nebo prostřednictvím příjemce, pokud se poskytovatel platebních služeb plátce a poskytovatel platebních služeb příjemce nacházejí v různých členských státech.*“²⁴

Provádění bezhotovostního platebního styku v souladu s těmito dokumenty je zásadní pro úspěšný přechod na SEPA nástroje v celé Evropě. PSD Evropského parlamentu a Rady ES 924/2009 např. zmiňuje: „*Pro řádné fungování vnitřního trhu a v zájmu usnadnění přeshraničního obchodu ve Společenství je nezbytné, aby poplatky za přeshraniční platby v eurech byly stejné jako poplatky za odpovídající platby uvnitř členského státu.*“²⁵

²³ Evropský parlament a Rada EU. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 924/2009 ze dne 16. září 2009 o přeshraničních platbách ve Společenství a zrušení nařízení (ES) č. 2560/2001 [online]. In: *Úřední věstník EU*. [vid. 2012-03-14]. Dostupné z:

lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:266:0011:0018:CS:PDF

²⁴ Evropský parlament a Rada EU. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 924/2009 ze dne 16. září 2009 o přeshraničních platbách ve Společenství a zrušení nařízení (ES) č. 2560/2001 [online]. In: *Úřední věstník EU*. [vid. 2012-03-14]. Dostupné z:

lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:266:0011:0018:CS:PDF

²⁵ Evropský parlament a Rada EU. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 924/2009 ze dne 16. září 2009 o přeshraničních platbách ve Společenství a zrušení nařízení (ES) č. 2560/2001 [online]. In: *Úřední*

Jednotný poplatek, který platí poskytovatel platebních služeb příjemce poskytovateli platebních služeb plátce, je zatím stanoven ve výši 0,088 EUR, pokud se příjemce a plátce nedohodnou na nižším poplatku. Stejně poplatky v platebním styku se zatím dle PSD uplatňují pro platby v maximální výši do 50 000 EUR. V plánu EK a Rady je posoudit, zda by tato hranice neměla být zvýšena.

PSD a směrnice ES 2007/64/ES kladou také důraz na standardizaci, zejména pokud jde o používání mezinárodního čísla bankovního účtu ve formátu IBAN a identifikačního kódu banky BIC. Pokud je to možné, měl by poskytovatel i příjemce platebních služeb bezplatně sdělit uživateli platebních služeb jeho mezinárodní číslo účtu IBAN a svůj identifikační kód banky BIC. Zmíněna je také potřeba harmonizace oznamovací povinnosti pro účely statistiky platební bilance pro přeshraniční platby.

1.6 Historie projektu SEPA

Po zavedení bankovek a mincí euro v roce 2002 EU, EK, vlády jednotlivých států a ECB vyzvaly bankovní sektor k vypracování plánu na harmonizaci elektronických plateb v eurech. EPC na to reagovala představením plánu vytvoření jednotné a harmonizované evropské struktury platebního styku v eurech SEPA. V tomto ohledu EPC převzala hlavní odpovědnost za vytvoření jednotné struktury pro platby v eurech a vytvoření jednotných nástrojů SEPA. Mezi tyto nástroje patří SCT, SDD a SEPA pro platební karty. Plán projektu SEPA na roky 2004 až 2010 byl definován v dokumentu SEPA Roadmap v prosinci 2004. Tento plán dělí projekt na fázi plánovací, prováděcí a přechodovou, viz obrázek č. 2

Obrázek 2: Hlavní etapy projektu SEPA dle EPC

Zdroj: ECB [online]. Dostupné z: http://www.ecb.int/pub/pdf/other/sepa_brochure_2006cs.pdf

Plánovací etapa začala v roce 2004. Obsahovala návrhy nových systémů pro SCT, SDD a SEPA pro platební karty. Zároveň byl navržen rámec pro infrastrukturu zúčtování, vypořádání plateb, stanoveny normy a bezpečnostní požadavky.

Prováděcí etapa byla zahájena v roce 2006 a trvala až do konce roku 2007. Byla zaměřena hlavně na rozšíření v užívání SEPA nástrojů, norem a infrastruktury do dalších zemí Evropy. V této době také proběhl zkušební provoz. Jednotlivé vnitrostátní výbory pro projekt SEPA sledovaly přípravy na zavedení SEPA a zkušební provoz ostatních zainteresovaných stran, k nimž patřily hlavně banky, a některé podniky.

Přechodová etapa měla být charakteristická souběžným využíváním nových systémů a nástrojů SEPA společně s domácími. Tato etapa trvá stále a zákazníci si mohou vybrat jak staré nástroje platebního styku, tak i nové nástroje SEPA. Cílem této etapy bylo postupně motivovat účastníky platebních transakcí ke stále častějšímu používání SEPA nástrojů a systémů v platebním styku. Do roku 2010 měly být nástroje a systémy SEPA používány pro většinu domácích i přeshraničních platebních transakcí²⁶.

Jednotná platební oblast SEPA oficiálně existuje od 28. ledna 2008, kdy začal být zaváděn první z nástrojů SEPA pro bezhotovostní platby SCT. Nicméně původní plány představené v dokumentu Roadmap byly, jak se ukázalo, příliš optimistické a v květnu 2009, téměř

²⁶ ECB. *Jednotná oblast pro platby v eurech* [online]. Frankfurt am Main: Evropská centrální banka, 2009 [vid. 2012-01-29]. Dostupné z: http://www.ecb.int/pub/pdf/other/sepa_brochure_2006cs.pdf

jeden a půl roku po zahájení fungování plateb SEPA, tvořili převody SCT pouze 3,9% celkových transakcí bezhotovostního platebního styku v Evropě.

Z důvodu pomalého přechodu na nástroje SEPA vydala dne 10. 9. 2009 EK ve spolupráci s ECB dokument *Dotvoření jednotné oblasti pro platby v eurech (SEPA): plán na období 2009-2012*. Jedná se o podrobný plán urychlení přechodu na plné využívání nástrojů SEPA všemi zeměmi s eurem jako domácí měnou. Tento plán vymezuje opatření, která mají všechny zúčastněné strany (orgány EU, vnitrostátní orgány, odvětví a uživatelé) splnit do roku 2012, a to na základě šesti priorit. Mezi tyto priority patří podpora přechodu na systém SEPA, zvýšení povědomí a propagace produktů SEPA, vypracování solidního právního prostředí a zajištění souladu v legislativách jednotlivých zemí SEPA, podpora inovací, dosažení normalizace, vyjasnění a zlepšení řízení projektu SEPA²⁷.

28. 2. 2012 přijala evropská legislativa další nařízení, které stanoví technické a obchodní podmínky pro bezhotovostní převody a přímá inkasa v eurech, a kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady ES 924/2009 o přeshraničních platbách ve Společenství. Toto nařízení definuje 1. únor 2014 jako konečný termín přechodu na SCT a SDD pro státy s měnou euro. Nařízení také stanovuje, že do 1. 2. 2016 musí být všechny platby v rámci eurozóny, tedy domácí i přeshraniční, prováděny pouze skrze bankovní identifikační kód BIC a číslo účtu ve formátu IBAN.

1.7 Nástroje SEPA

Kromě již zmíněných definic v kapitole 1.1 lze SEPA také charakterizovat jako prostor, kde probíhají platby v měně euro pomocí tří základních nástrojů SEPA: SEPA úhrada neboli SCT, SEPA inkasa neboli SDD a SEPA pro platební karty. Hlavním cílem projektu SEPA je v současnosti hlavně integrace a harmonizace těchto tří nástrojů a plná migrace na používání SCT a SDD veřejným sektorem a bankami. Integrací SCT, SDD a SEPA pro platební karty se zabývají tři pracovní skupiny v rámci EPC, je to pracovní skupina pro SCT, pracovní skupina pro SDD a pracovní skupina pro SEPA platební karty.

²⁷ ČBA. *Dotvoření jednotné oblasti pro platby v eurech (SEPA): plán na období 2009–2012* [online]. Brusel: EK, 2009-09-10 [vid. 2012-03-14]. Dostupné z: http://www.czech-ba.cz/data/articles/down_7285.pdf

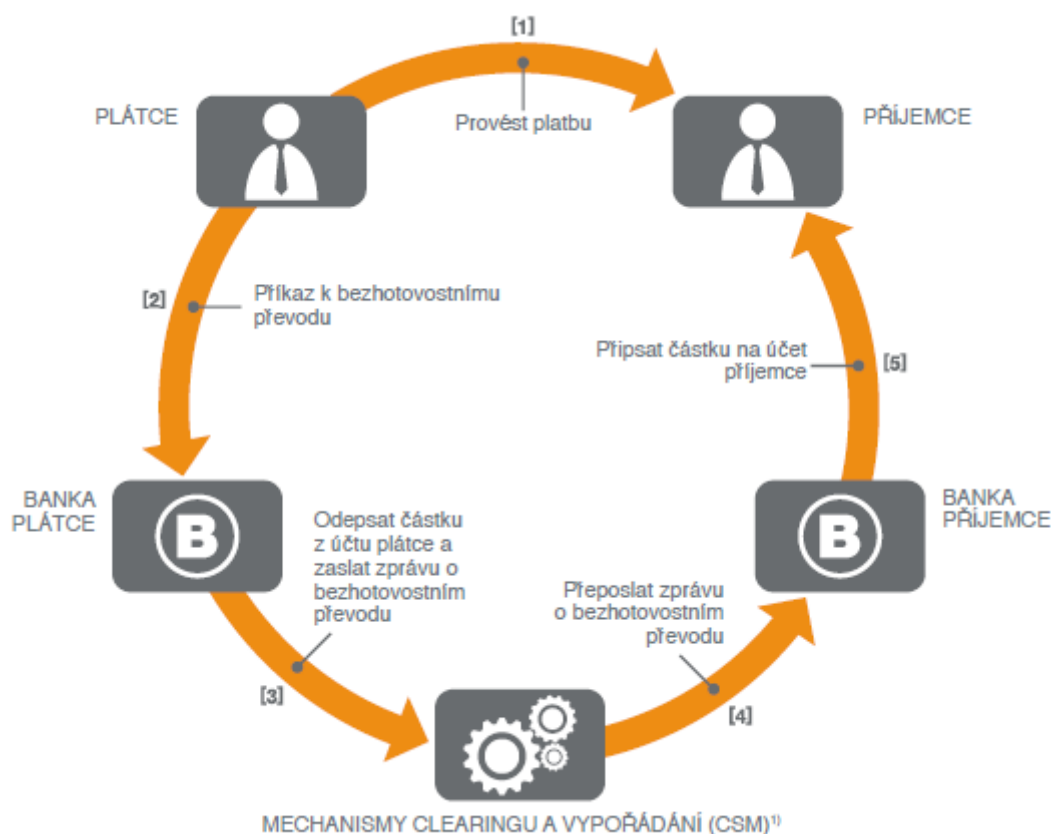
1.7.1 Bezhotovostní úhrada SEPA (SEPA Credit Transfer- SCT)

Bezhotovostní úhradu ve formátu SEPA lze definovat jako platbu v měně EUR iniciovanou plátcem ve prospěch příjemce z EHP nebo Švýcarska. SEPA převody se provádí prostřednictvím evropských clearingových systémů, které zabezpečují standardizované a rychlé provedení platby. SCT je určen klientům, kteří provádějí úhrady v měně EUR do států EHP, Švýcarska a tuzemských bank nebo naopak přijímají eurové platby ze států EHP, Švýcarska a tuzemských bank²⁸.

System SEPA určený pro SCT začal fungovat 28. ledna 2008 a od jeho počátku se do něj zapojilo již více jak 4 tisíce evropských institucí, včetně bank z ČR. Registr účastníků je publikován na webových stránkách EPC a je měsíčně aktualizován. Podle směrnice ES č. 2007/64/ES o platebních službách na vnitřním trhu, která vstoupila v platnost 1. listopadu 2009, byla maximální doba pro vypořádání platebního příkazu ve formátu SEPA tři dny a od 1. ledna 2012 je to už pouze jeden den.

Aby bezhotovostní platba splnila parametry SEPA převodu, musí být provedena vždy v eurech a na platebním příkazu musí být uvedeno číslo účtu příjemce ve formátu IBAN a swiftová adresa neboli BIC kód banky příjemce. IBAN a BIC jsou nezbytné a povinné složky každého bezhotovostního převodu ve formátu SEPA. Výše převodů a měny účtů však omezeny nejsou. SEPA platby jsou charakteristické také svou dostupností v celé oblasti SEPA. Jinými slovy každý zákazník je dosažitelný a může využívat jednotné nástroje pro realizaci bezhotovostního platebního styku. Při převodu SCT, je zasílaná částka klientům připisována vždy v plné výši, neboť pro platby SCT je používán systém zpoplatnění SHARE, kdy plátce i příjemce hradí své bance její poplatky. Současně s platbou je možno příjemci zasílat i referenční informace k platbě v délce 140 znaků. Odmítání a vrácení plateb je upraveno komplexním souborem pravidel. Schéma platby SCT lze vidět na obrázku č. 3.

²⁸ Česká spořitelna. *Zahraniční platební styk. SEPA převod* [online]. Česká spořitelna a.s. [vid. 2012-02-04]. Dostupný z: http://www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/sc_5394.xml

Obrázek 3: Schéma bezhotovostního převodu SCT

Zdroj: EPC [online]. Dostupné z:

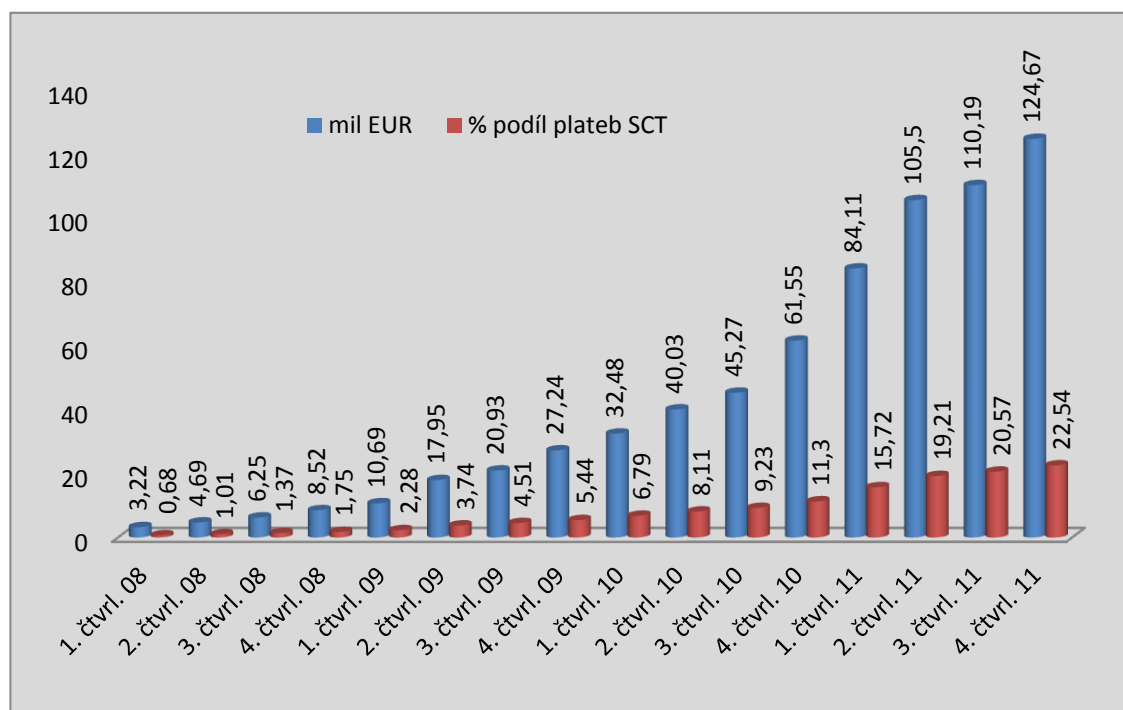
http://www.europeanpaymentscouncil.eu/knowledge_bank_download.cfm?file=EPC326-08 v3.0
SEPA for the Public Sector (Brochure).PDF

Podstatným znakem každé platby ve formátu SCT je to, že data jsou přenášena pomocí elektronické zprávy v platebním médiu XML, které je definováno normou UNIFI ISO 20022. Norma ISO 20022 charakterizuje základ pro sestavování elektronických zpráv ve standardizovaném jazyce. EPC vypracovala také soubor prováděcích směrnic SEPA, které používání norem hlášení UNIFI definují a rozhodla, že normy UNIFI ISO 20022 budou povinné ve vztazích mezi bankami a doporučené ve vztazích mezi zákazníky a bankami²⁹. Jinými slovy norma UNIFI ISO 20022 definuje soubor ve formátu XML obsahující zprávu s kódovým označením pain.001.001.02, která obsahuje povinné údaje v požadované struktuře dle normy ISO 20022 pro bezhotovostní převod SCT.

²⁹ ECB. *Jednotná oblast pro platby v eurech* [online]. Frankfurt am Main: Evropská centrální banka, 2009 [vid. 2012-01-29]. Dostupné z: http://www.ecb.int/pub/pdf/other/sepa_brochure_2006cs.pdf

Platba SCT probíhá tak, že plátce dá příkaz své bance k provedení bezhotovostního převodu ve prospěch čísla účtu příjemce, při čemž uvede číslo účtu příjemce ve formátu IBAN a swiftovou adresu banky příjemce BIC. Bankovní systém na základě dat z příkazu vytvoří platební médium XML obsahující zprávu pain.001.001.02 strukturovanou podle normy ISO 20022. Clearingový systém následně soubor XML zpracuje a částka je připsána ve prospěch účtu příjemce. Současně s převodem je bance příjemce zaslána zpráva o bezhotovostním převodu SCT. Pokud je plátcem podnik, potom může být platební médium XML vygenerováno přímo informačním systémem podniku, samozřejmě za předpokladu, že je daný systém přizpůsoben na platby SCT. Platební médium XML je pak automaticky zasláno bance plátce, která ho dále zpracovává. Účastníci, kteří se zapojí do SCT systému, musí závazně dodržovat všechna stanovená pravidla a standardy.

Od února 2008 stále stoupá celkový objem převodů ve formátu SEPA, stejně tak stoupá procentní podíl převodů SEPA na celkovém objemu bezhotovostních převodů v zemích patřících do prostoru SEPA. Růst celkového objemu SCT transakcí i procentního podílu SCT na celkovém objemu bezhotovostních převodů znázorňuje obrázek č. 4.

Obrázek 4: Objem převodů SCT v milionech EUR a % podíl SCT na celkovém objemu plateb v prostoru SEPA

Zdroj: data ECB, zpracování vlastní

V prosinci 2011 činila celková suma bezhotovostních plateb SCT 124,67 milionů euro a procentní podíl SCT na celkovém objemu bezhotovostních převodů v oblasti SEPA činil 22,54 %. Úplná migrace na SCT bude ve chvíli, kdy se bude jednat o 100 %.

EPC se pochopitelně snaží zvýšit procentní podíl SCT na celkovém objemu bezhotovostních převodů. Helísek uvádí, že pro zvýšení procentního podílu SCT na celkovém objemu všech bezhotovostních plateb v oblasti SEPA je nutné, aby se k systému SCT připojil nějaký významný ekonomický subjekt, který by zvýšil povědomí i důvěryhodnost tohoto nástroje a ke kterému by se pak připojily další. EPC by v tomto směru měla vytvářet tlak na veřejný sektor, aby přestal používat národní platební nástroje a začal používat platební nástroje SEPA. Na tento problém lze nahlížet jako na věžňovo dilema, viz tabulka č. 2³⁰.

Tabulka 2: Věžňovo dilema: veřejný sektor proti zbytku účastníků na trhu

	Zbytek trhu se přidá	Zbytek trhu se nepřidá
Veřejný sektor se přidá	Rychlá migrace, úspory z rozsahu, rychlý pokles nákladů a cen všem subjektům.	Veřejný sektor přejde na relativně drahé platební nástroje, dva paralelně existující systémy jsou nákladné a dlouhodobě přetrvává vysoká cena převodů.
Veřejný sektor se nepřidá	Zbytek trhu přejde na relativně drahé platební nástroje. Dva paralelně existující systémy jsou nákladné a dlouhodobě přetrvává vysoká cena převodů.	Veřejný sektor i zbytek trhu používají nadále levné národní platební nástroje (i přes případně drahé přeshraniční převody), vysoké ceny brání dalšímu rozvoji SEPA.

Zdroj: HELÍSEK, M a kol., Euro v ČR z pohledu ekonomů, s. 100

³⁰ HELÍSEK, M a kol. *Euro v ČR z pohledu ekonomů*. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, s. 100.

1.7.2 Přímé inkaso SEPA (SEPA Direct Debit- SDD)

„Přímé inkaso je převod iniciovaný příjemcem prostřednictvím jeho banky po dohodě mezi příjemcem a plátcem (odesílatelem). Přímé inkaso se používá často pro opakující se platby, např. platby za energie, přičemž souhlas je na straně plátce.“³¹

Souhlas s inkasem SDD označuje jednoznačné a právně platné vyjádření vůle a souhlasu plátce s tím, že příjemce může opakovaně nebo jednorázově inkasovat z účtu plátce, vedeného v bance plátce, určitou částku.

Nástroj SDD byl od 2. 11. 2009 zákazníkům nabídnut ve dvou základních verzích: tzv. *Core SDD*, která je určena pro běžné spotřebitele, a verzi *B2B SDD* (Business to Business SDD), která je určena pro podnikatelské subjekty. Seznam evropských institucí, které podepsaly smlouvu o přistoupení k systému SDD, je dostupný na webových stránkách EPC www.europeanpaymentscouncil.eu.

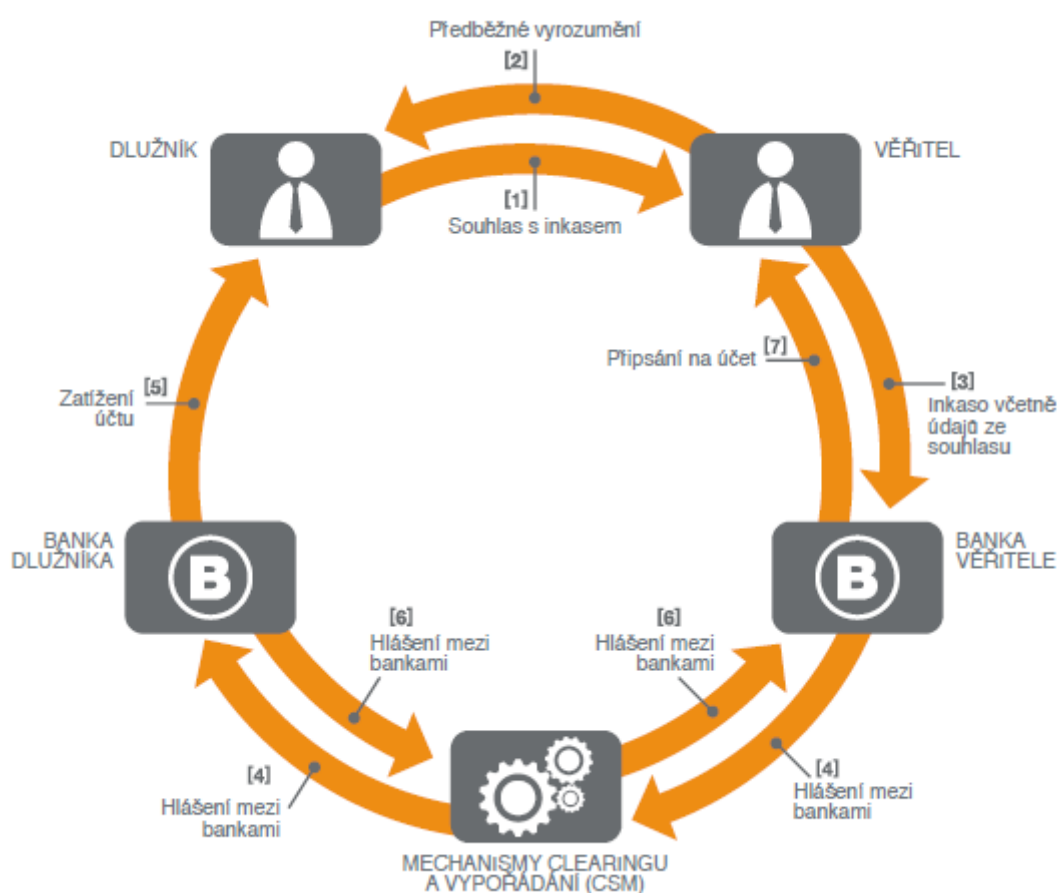
Pravidla pro SDD začala být vyvíjena v roce 2004 v pracovních orgánech Evropské rady pro platební styk. Rámcový implementační plán zveřejněný na webových stránkách ČBA uvažuje dva modely pro způsob provádění inkasních plateb SDD. První je tzv. *Credit Mandate Flow* (dále jen CMF). CMF vychází z principu, že plátce (odběratel) služby či zboží předává svůj souhlas s inkasem přímo příjemci peněz (dodavateli). Druhý způsob provádění inkas SDD je tzv. *Debit Mandate Flow* (dále jen DMF). DMF vychází z principu, že plátce předává svůj souhlas s inkasem bance plátce. CMF je založen na důvěře mezi plátcem a příjemcem, přičemž plátce má možnost odvolat inkasovanou platbu, pokud překročila určitou částku³². Výhodou DMF je větší bezpečnost, protože banka plátce má možnost ověřit, že její klient skutečně dal někomu souhlas s debetováním jeho účtu. V oblasti SEPA je dnes spíše upřednostňován způsob CMF.

Prvním krokem v procesu provedení přímého inkasa CMF je souhlas dlužníka s inkasem, který dává věřiteli. Věřitel následně vyrozumí dlužníka, že souhlas s inkasem přijímá

³¹ HELÍSEK, M a kol. *Euro v ČR z pohledu ekonomů*. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, s. 100.

³² ČBA. *Zavedení SEPA v České republice. Rámcový implementační plán* [online]. Česká bankovní asociace, duben 2012 [vid. 2012-02-05]. Dostupný z: http://www.czech-ba.cz/data/articles/down_13539.pdf

a zároveň informuje svou banku, že je oprávněna debetovat účet dlužníka. Současně s vyrozuměním předá věřitel své bance údaje vztahující se k inkasní platbě a potvrzený souhlas dlužníka s inkasem. Při debetování účtu dlužníka dochází k hlášení mezi bankami prostřednictvím clearingových systémů. Nejprve je na základě hlášení zatížen účet dlužníka, který je svou bankou vyrozuměn, že byla provedena platba z jeho účtu ve prospěch účtu příjemce. Následně je suma připsána na účet věřitele, který je též svou bankou informován, že obdržel platbu v dané částce. Model přímého inkasa CMF lze vidět na obrázku č. 5.

Obrázek 5: Schéma přímého inkasa SDD

Zdroj: EPC [online]. Dostupné z:

http://www.europeanpaymentscouncil.eu/knowledge_bank_download.cfm?file=EPC326-08 v3.0
SEPA for the Public Sector (Brochure).PDF

EPC také vyvinula jednotný elektronický postup pro podávání a zpracování souhlasu tzv. *e-Mandate* neboli e-souhlas. Výhoda pro dlužníka spočívá v tom, že nemusí tisknout a podepisovat formulář se souhlasem k inkasu a využívá online bankovníctví své banky k předání souhlasu s inkasem. Jednotlivé prvky e-souhlasu jsou založeny na normách ISO.

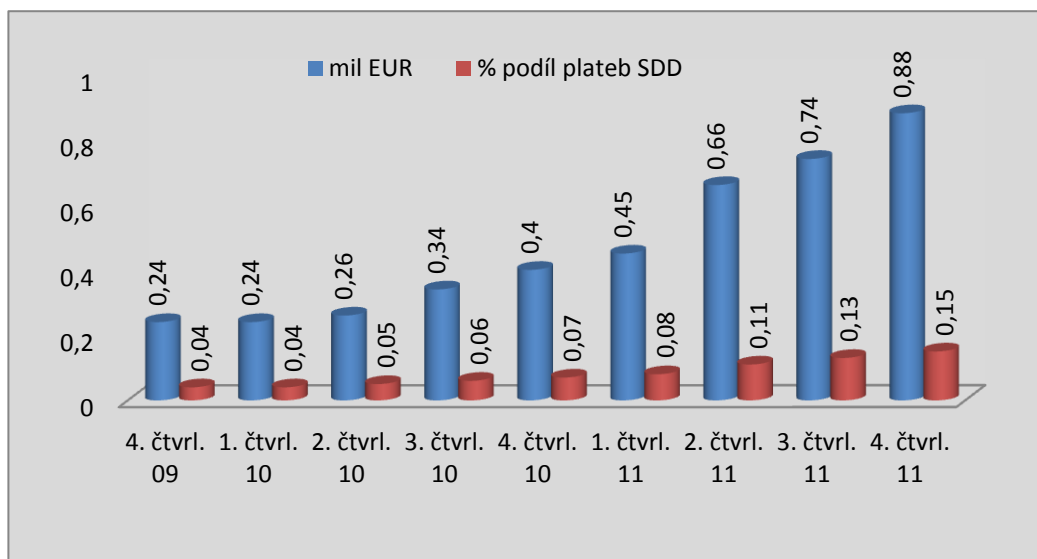
SDD nabízí plnou dostupnost v rámci prostoru SEPA, tzn., že přímé inkaso lze provést ve prospěch libovolného příjemce v Evropě, který umí zpracovávat inkasa ve formátu SDD, jinými slovy je schopen přijímat a zpracovávat platební médium XML, ve kterém je obsažena zpráva strukturovaná dle normy ISO 20022. Maximální doba pro vypořádání je pět pracovních dní pro jednorázovou platbu a dva pracovní dny pro opakující se platby. Stejně jako u SCT se jako identifikátory platby používají číslo účtu ve formátu IBAN a swiftová adresa banky BIC. Souhlas s inkasem je spravován příjemcem, který odpovídá za jeho uložení a archivaci a je k tomuto zmocněn plátcem. Souhlas musí být příjemcem archivován po dobu vyžadovanou platnou legislativou jeho země. Povolení k inkasu je realizováno v papírové nebo elektronické podobě, musí být opatřeno fyzickým nebo elektronickým podpisem a je ho možno vydat na jednorázové i opakující se platby. Odmítání a vrácení plateb SDD je upraveno komplexním souborem pravidel. U většiny inkasních plateb SDD lze využít rychlý a jednoduchý postup, kdy plátcem usiluje z nějakého důvodu o vrácení platby. Jedná-li se o autorizované platby, pak musí být žádost o vrácení zaslána nejpozději do 8 týdnů po odepsání z účtu plátce. Jde-li o neautorizované platby, lze požádat o vrácení nejpozději do 13 měsíců po zatížení účtu plátce.

Pravidla pro SDD také definují tzv. *identifikační číslo příjemce* *Creditor Identifier* (dále jen CI). CI jednoznačně identifikuje příjemce inkasní platby a umožňuje bance plátce zkontrolovat, že platba byla oprávněná a poukázána ve prospěch správného příjemce. Příjemce musí používat CI ve všech transakcích v rámci SDD. Je také nezbytné, aby CI byl vždy unikátní pro každého jednotlivého plátce. Pravidla pro vydání CI stanovuje v ČR *Česká národní banka* (dále jen ČNB).

V některých případech existují též důvody k neprovedení SDD. Jedná se především o neplatný formát či chybně uvedené číslo IBAN v souhlasu s inkasní platbou. Stejně tak je platba odmítnuta v případě uvedení chybného či neaktivního BIC kódu. Neprovedení

inkasní platby může být také vyvoláno žádostí banky příjemce o zrušení transakce před jejím zaúčtováním.

Do obou systémů SEPA inkas Core SDD a B2B SDD bylo do dubna 2010 zapojeno již více než 2600 účastníků. Objem převodů SDD v milionech EUR a procentní podíl SDD na celkovém objemu inkasních plateb v oblasti SEPA lze vidět na obrázku č. 6

Obrázek 6: Objem převodů SDD v milionech EUR a % podíl SDD na celkovém objemu inkasních plateb v oblasti SEPA

Zdroj: data ECB, zpracování vlastní

1.7.3 SEPA pro platební karty (SEPA Cards Framework- SCF)

Podle Rámcového implementačního plánu zavedení SEPA v ČR je základní myšlenkou sjednocení podmínek pro používání a vydávání platebních karet v zemích patřící do oblasti SEPA³³.

Hlavním cílem projektu SEPA v oblasti platebních karet je dosažení takového stavu, kdy transakce prováděná platební kartou, platba u obchodníka nebo výběr z bankomatu, bude probíhat v jakékoliv zemi SEPA stejně snadno, bezpečně, rychle a za stejných finančních podmínek jako v zemi, kde byla karta vydána. To také znamená, že karta vydaná v oblasti

³³ ČBA. Zavedení SEPA v České republice. Rámcový implementační plán [online]. Česká bankovní asociace, duben 2012 [vid. 2012-02-05]. Dostupný z: http://www.czech-ba.cz/data/articles/down_13539.pdf

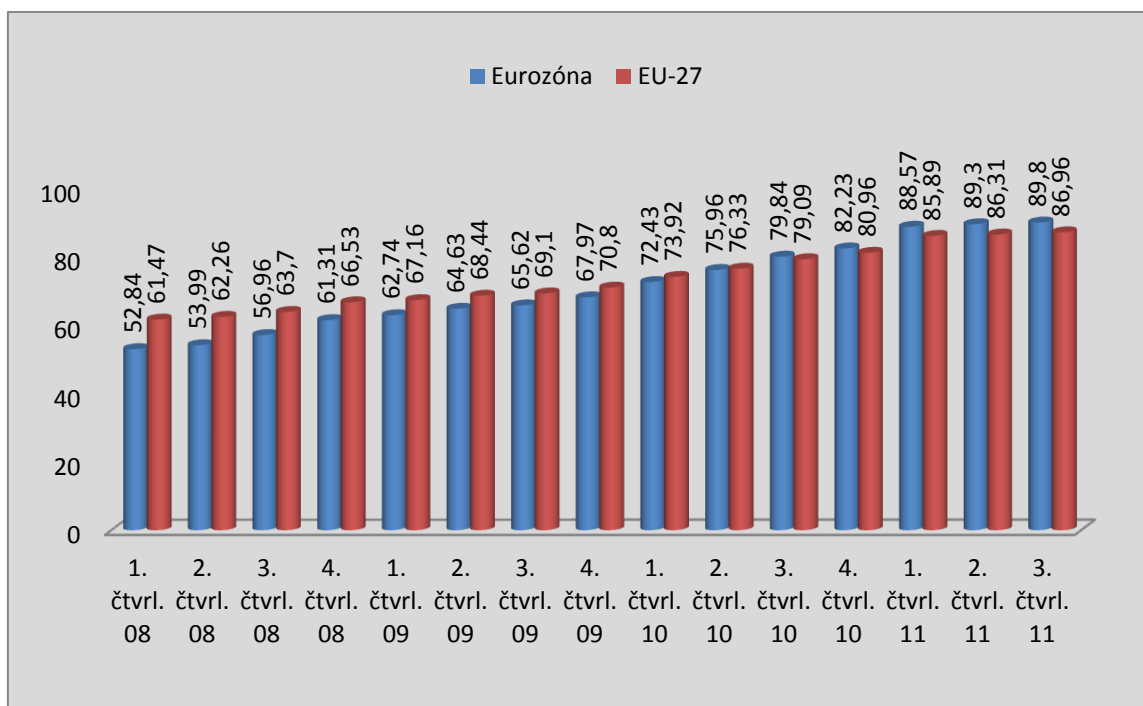
SEPA musí být přijata v kterékoliv jiné zemi SEPA a stejně tak platební terminály na území SEPA musí tyto karty akceptovat. Tyto zásady platí jak pro debetní karty, které umožňují držitelům, aby jejich nákupy byly přímo zaúčtovány na jejich bankovním účtu, tak i pro kreditní karty, které umožňují držitelům provádět nákupy do určitého úvěrového limitu a dlužná částka je vypořádána do stanoveného období. V současné době již takové platební karty na území SEPA existují, např. VISA či MasterCard. Nicméně stále je v oblasti SEPA velké množství platebních karet, které jsou vydávány a akceptovány obchodníky či bankomaty pouze v jedné zemi.

Platby v oblasti SEPA, které budou prováděny prostřednictvím platebních karet, se budou muset řídit jednotnými pravidly a zásadami. Tato pravidla a zásady jsou shrnuty v dokumentu *SEPA Card Framework* (dále jen SCF), který byl vytvořen pracovní skupinou EPC pro platební karty. SCF je dokument, který je neustále obměňován a vyvíjí se a jehož hlavní úlohou je aplikace jednotných standardů pro používání platebních karet v rámci SEPA v oblasti obchodní i právní. Pravidla dokumentu SCF platí pro všechny výběry z bankomatů v měně euro prováděné v zemích SEPA běžnou platební kartou též vydanou v prostoru SEPA.

Banky a jiné platební instituce v oblasti SEPA musí vydávat pouze platební karty, které odpovídají podmínkám uvedeným v SCF. Aby karta splňovala podmínky SCF, musí být vydávána ve standardizovaném schématu, tzn., že musí mít předem určené rozměry, musí obsahovat určité povinné údaje a informace pro načtení a provedení platby. SCF proto zavádí tzv. *Europay Master Card* a *VISA standard* (dále jen EMV standard). Tento standard zajišťuje vysokou úroveň bezpečnosti, protože využívá čip a kód PIN při realizaci transakce. Od 1. 1. 2011 musí být všechny platební karty vydané v zemích SEPA vybaveny EMV čipem. Vývoj procentního podílu platebních karet EMV standardu na celkovém počtu platebních karet v jednotlivých zemích EU a eurozóny lze vidět na obrázku č. 7.

SCF nezaručuje, že všechny karty vydané v oblasti SEPA budou přijaty všemi obchodníky, kteří podnikají na území SEPA, ale musí vytvářet takové podmínky, aby síť ekonomických subjektů, kteří akceptují karty splňující standardy dokumentu SCF, byla co nejširší.

Mezi základní principy a cíle dokumentu SCF patří dosažení konkurenčního prostředí ve zpracování a nabídce služeb platebních karet vydávaných v oblasti SEPA a dosažení kvalitní a dostatečně velké nabídky služeb v oblasti platebních karet.

Obrázek 7: Procentní podíl EMV karet k celkovému počtu platebních karet
Zdroj: data ECB, zpracování vlastní

2. IBAN a S.W.I.F.T. (BIC)

Projekt SEPA dává klientům bank možnost posílat platby mezi účty ve 32 zemích SEPA. To je ale možné jedině tehdy, jestliže se banky a jejich klienti dohodnou používat jednotnou formu čísla účtů a identifikace banky bez ohledu na to, zda se jedná o platbu mezi subjekty v rámci stejné země nebo mezi členskými zeměmi SEPA. V současné době je pro všechny bezhotovostní převody v rámci SEPA jedinou přípustnou formou čísla účtu formát IBAN a jako identifikátor banky je pro všechny platby povinně užívána swiftová adresa banky neboli BIC kód. V tomto ohledu by se banky, podniky a orgány státní správy měli postarat o zajištění prostředků pro hladký přechod na aktivní využívání čísla IBAN a kódu BIC všemi články v platebním řetězci. Podmínka povinného používání čísla IBAN a BIC kódu má také jistý vliv na nastavení informačních systémů, jejichž prostřednictvím se bezhotovostní převody v oblasti SEPA provádějí.

V současné době jsou ve všech zemích SEPA k dispozici národní webové stránky, které obsahují řadu užitečných informací o čísle IBAN a kódu BIC. I přesto, že číslo účtu ve IBAN a BIC kód jakožto povinné identifikátory každé platby SEPA jsou pro většinu ekonomických subjektů novým pojmem, realita ukazuje, že povědomí o těchto dvou charakteristikách bezhotovostních převodů v oblasti SEPA stále roste. Fakturující firmy a orgány veřejné správy stále častěji uvádí číslo účtu ve formátu IBAN a BIC kód na internetových stránkách, fakturách apod. Stejně tak i spotřebitelé najdou IBAN a BIC na výpisech z účtu a často i na své platební kartě.

2.1 IBAN- International Account Number

IBAN neboli International Bank Account Number je formát čísla účtu definovaný mezinárodní normou ISO 13616. Tato norma byla v roce 2007 aktualizována a uvedena do souladu se standardem EBS204, který v roce 1996 vydala Evropská komise pro bankovní standardy *European Committee for Banking Standards* (dále jen ECBS). IBAN byl vytvořen jako praktický mezinárodní bankovní identifikátor, který je používán pro mezinárodní platby k jednoznačné identifikaci čísla účtu u dané finanční instituce uvnitř oblasti SEPA.

2.1.1 Proč jednotný formát IBAN ?

Hlavním důvodem pro vznik čísla účtu ve formátu IBAN byl tlak na zvýšení efektivity mezinárodních plateb v EHP s ohledem na jejich náklady, rychlost, bezchybnost, kvalitu a s minimálním dopadem na změny domácích platebních systémů³⁴.

Ekonomické subjekty, většinou privátní osoby nebo malé společnosti, jsou někdy zmateny, když dostávají faktury ze zahraničí. Příčinou jsou odlišné struktury čísel účtů, kódů bank nebo jejich vzájemné pořadí. V důsledku vedla tato nejednotnost k tomu, že platební příkazy obsahovaly chyby v podobě neúplných či nesprávných čísel účtů příjemců přeshraničních plateb. Následné korekce jsou pak hlavním důvodem opožděných plateb a vedou také k rozdílným nákladům mezi tuzemskými a zahraničními převody. Standardní formát čísla účtu IBAN byl vytvořen proto, aby zmíněné problémy vyřešil.

IBAN formát poskytuje standardní metodu, která umožní rozeznat a ověřit číslo účtu a kód banky u přeshraničních plateb v Evropě. Jinými slovy jedná se o takový standardizovaný formát čísla účtu, jehož struktura je závazná pro všechny státy v rámci SEPA. Každá země odsouhlasila svou domácí formu čísla IBAN, kterou musí dodržet pro všechny platby ve formátu SEPA.

2.1.2 Potenciál používání formátu IBAN v rámci SEPA

IBAN je v první řadě identifikátor účtu a měl by tvořit jeden z hlavních platebních nástrojů v oblasti SEPA, který by podpořil měnovou integraci a snahu o vybudování jednotného evropského platebního systému. IBAN obsahuje všechny informace potřebné k hladkému průběhu převodu peněz: národní kód banky, číslo účtu a kontrolní číslici potřebnou k ověření správnosti čísla IBAN. Z tohoto důvodu číslo účtu IBAN umožňuje přeshraniční platby i v rámci zemí, kde jsou rozdílné platební systémy a rapidně snižuje chybovost v platebním styku a náklady všech bezhotovostních elektronických převodů v členských zemích SEPA.

³⁴ ECBS. *IBAN: International Account Number* [online]. Brusel: European Committee for Banking Standards, srpen 2003 [vid. 2012-02-09]. Dostupný z: http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/platebni_styk/iban/download/EBS204.pdf

2.1.3 Struktura čísla IBAN

Struktura čísla IBAN je tvořena maximálně 34 znaky, ty mohou obsahovat číslice a velká písmena. Při zpracování elektronických příkazů se používá forma čísla IBAN bez mezer. Písemná forma čísla IBAN může být rozdělena do čtyřznakových částí oddělených mezerou. Pro příklad lze uvést české a belgické podoby čísla IBAN a příslušných tuzemských formátů čísel účtů:

IBAN

CZKK BBBB RRRR RRUU UUUU UUUU
CZ65 0800 0000 1920 0014 5399

BEKK BBBU UUUU UCC
BE68 5390 0754 7034

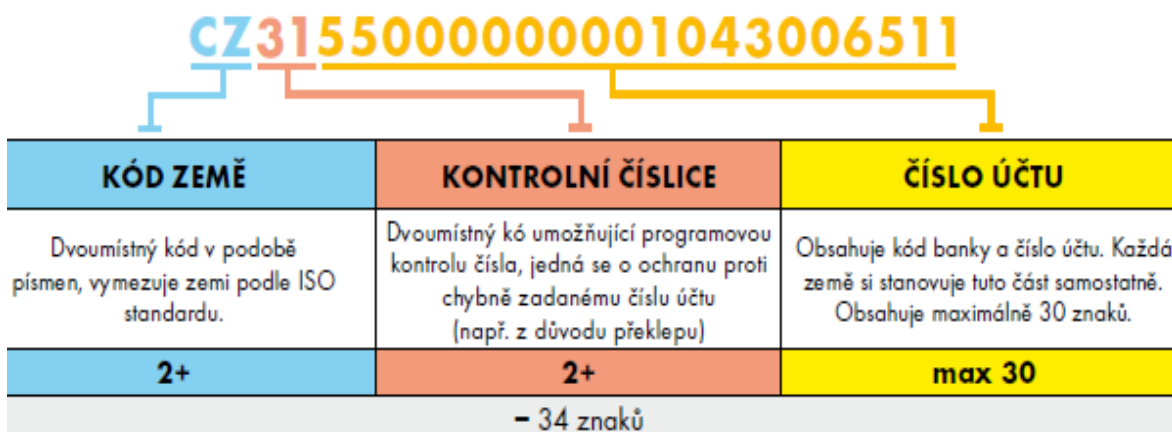
DOMÁCÍ FORMA ČÍSLA ÚČTU

RR- UUUUUUUUUU / BBBB
19 - 2000145399 / 0800

BBB- UUUUUUUU- CC
510- 0075470- 61

- K – kontrolní číslice
- B – kód banky
- R – předčíslí čísla účtu
- U – číslo účtu
- C – kontrolní číslice definované národní bankou

Skladbu čísla IBAN lze přehledně vidět na obrázku č. 8.

Obrázek 8: Struktura čísla IBAN

Zdroj: Raiffeisen Bank [online]. Dostupné z: <http://www.rb.cz/attachements/ZPS/IBAN.pdf>

2.1.4 Výpočet čísla IBAN

Základem pro výpočet čísla účtu ve formátu IBAN je tuzemská podoba čísla účtu a kódu banky. Metoda výpočtu i ověření čísla IBAN se řídí normami ISO 3166 a ISO 7064.

Pro příklad lze uvést výpočet české formy čísla IBAN. Postup výpočtu lze rozdělit na několik kroků:

1. Nejdříve je potřeba určit závaznou formu čísla IBAN pro danou zemi, respektive zjistit, z jakých částí se příslušný IBAN skládá. Jednotlivé části pro českou formu čísla IBAN ukazuje tabulka č. 2. Výsledný IBAN pak vypadá takto: CZXX 0300 0000 0001 2708 9559

Tabulka 2: Struktura čísla IBAN v ČR

Pozice	hodnota	význam
1-2	CZ	ISO kód země, dva alfanumerické znaky
3-4	XX	kontrolní číslice, délky dvou cifer
5-8	0300	kód banky, délky čtyř cifer
9-14	000000	první část čísla účtu (předčíslí) délky šest cifer
15-24	0127089559	druhá (základní) část čísla účtu, délky deset cifer

Zdroj: Vysoká škola báňská- Technická univerzita Ostrava. Fakulta strojní

2. Druhý krok výpočtu vyžaduje číslo účtu v domácí formě včetně předčíslí. V tomto případě je domácí forma čísla účtu 000000-0127089559/0300.
3. Kontrolní číslice je nahrazena dvěma nulami a první čtyři znaky v čísle IBAN jsou vloženy na konec čísla účtu zapsaného tentokrát bez pomlček, mezer a lomítek, tedy: **CZXX03000000000127089559 → 03000000000127089559CZ00**
4. Následuje náhrada písmen za čísla dle oficiální konverzní tabulky, viz tabulka č. 3. Výsledná podoba čísla je 03000000000127089559**123500**
5. Posledním krokem je výpočet kontrolní číslice. Pro výpočet se používá metoda MOD 97-10. Tato metoda je popsána v normě ISO 7064. Nejprve je vypočten zbytek po dělení prvních 9 cifer číslem 97. Tento zbytek je doplněn dalšími 6 nebo 7 ciframi podle

toho, zda je zbytek jedno nebo dvouciferný a opět je vypočten zbytek po dělení 97. Postup je opakován tak dlouho, až jsou zpracovány všechny cifry v celém čísle. Konečný zbytek je odečten od 98, což je hledané kontrolní číslo, pokud vyjde jednociferné číslo, je doplněno o úvodní nulu na dvouciferné. Postup výpočtu je v tomto případě následující:

První skupina: $030000000 \bmod 97 = 34$

Druhá skupina: $340012708 \bmod 97 = 63$

Třetí skupina: $639559123 \bmod 97 = 02$

Poslední skupina: $2500 \bmod 97 = 75$

Doplněk do 98: $98 - 75 = 23$

Celé číslo IBAN bude CZ23 0300 0000 0001 2708 9559.

Tabulka 3: Konverzní tabulka pro kalkulaci čísla IBAN dle ISO 3166

A = 10	G = 16	M = 22	S = 28	Y = 34
B = 11	H = 17	N = 23	T = 29	Z = 35
C = 12	I = 18	O = 24	U = 30	
D = 13	J = 19	P = 25	V = 31	
E = 14	K = 20	Q = 26	W = 32	
F = 15	L = 21	R = 27	X = 33	

Zdroj: ECBS [online]. Dostupné z:

http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/platebni_styk/iban/download/EBS204.pdf

2.2 S.W.I.F.T (BIC)

SWIFT, lze hovořit i o BIC, tvoří společně s číslem IBAN další nezbytný a povinný nástroj pro bezhotovostní platby ve formátu SEPA.

2.2.1 Co je SWIFT (BIC)?

Schlossberger a Soldánová definují SWIFT takto: „*Pod zkratkou S.W.I.F.T (The Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication) vystupuje Společnost pro celosvětovou mezibankovní finanční telekomunikaci, která provozuje mezinárodní, počítači řízenou telekomunikační síť. Tato síť spojuje účastnické banky i další finanční instituce a umožňuje jim rychlý, spolehlivý a hlavně bezpečný přenos dat týkajících se platebních a finančních transakcí a dalších souvisejících informací.*“³⁵

Jinými slovy společnost SWIFT poskytuje elektronický systém, který je používán pro přenos dat mezi bankami a dalšími finančními institucemi v oblasti bezhotovostních platebních převodů. V rámci sítě SWIFT má každá zúčastněná banka svůj jedinečný kód BIC, kterým se identifikuje. Společnost SWIFT má své sídlo v La Hulpe v Belgii a pobočky v hlavních světových finančních centrech a rozvíjejících se trzích. Společnost SWIFT byla založena velkými evropskými a severoamerickými bankami v roce 1973.

2.2.2 Přenos dat v síti SWIFT

Přenos dat v rámci sítě SWIFT je realizován prostřednictvím tzv. *swiftové zprávy*. Zpráva SWIFT v sobě obsahuje různé informace, které se vztahují k bezhotovostnímu převodu mezi bankami. Základní typy informací ve zprávě SWIFT jsou záhlaví, textový blok a tzv. *trailer*.

Záhlaví (header) slouží k identifikaci subjektu odesílajícího a přijímajícího platbu. Tato identifikace je prováděna prostřednictvím swiftové adresy BIC. BIC kód tvoří podstatu

³⁵ SCHLOSSBERGER, O., M. SOLDÁNOVÁ. *Platební styk. 3. přepracované a dopl. vyd.* Bankovní institut vysoká škola, 2007, s. 295.

swiftové zprávy a je nejdůležitější částí celého přenosu dat v rámci sítě SWIFT. Strukturu BIC lze vidět na obrázku č. 9.

Textový blok je dalším typem informace v rámci zprávy SWIFT, která může být povinná i nepovinná. Tato informace je tvořena textem standardizovaného formátu o celkové délce cca 95 znaků. Textová informace je rozdělena do devíti skupin, které jsou jednotné pro všechny zprávy SWIFT. První skupina obsahuje souhrnné informace o počtu položek transakce (platba je např. rozdělena do pěti položek podle druhu zboží či služby, za kterou je platba realizována) a o celkové částce v dané měně. Druhou skupinu tvoří reference zprávy (jedná se o doplňkovou informaci ke swiftové zprávě např. dodatečné informace o účtu příjemce či odesílatele). Třetí skupinu tvoří data a hodnoty zprávy jako informace o směnném kurzu nebo o úrokových sazbách. Čtvrtá skupina obsahuje údaje o dokumentárním akreditivu. Tvoří ji např. informace o typu akreditivu. Další pátou skupinou jsou tzv. *banky a klienti*. Zde lze nalézt dodatečné informace identifikující účastníky transakce, např. jména, rodná čísla apod. Šestá skupina obsahuje výpisy z účtu resp. saldo účtu odesílatele. Sedmou skupinu textového bloku tvoří instrukce k transakci, např. v podobě rozdělení platby na dvě části apod. Osmá skupina charakterizuje obchodovatelnou komoditu a účty použité při transakci. Devátá skupina je určena pro ostatní dodatečné informace k transakci.

Posledním základním typem informace ve swiftové zprávě je trailer. Trailer obsahuje technické podrobnosti swiftového převodu dat, např. zpoždění zprávy, autentizační kód, unikátní kód zabráňující duplicitnímu odeslání zprávy atd.

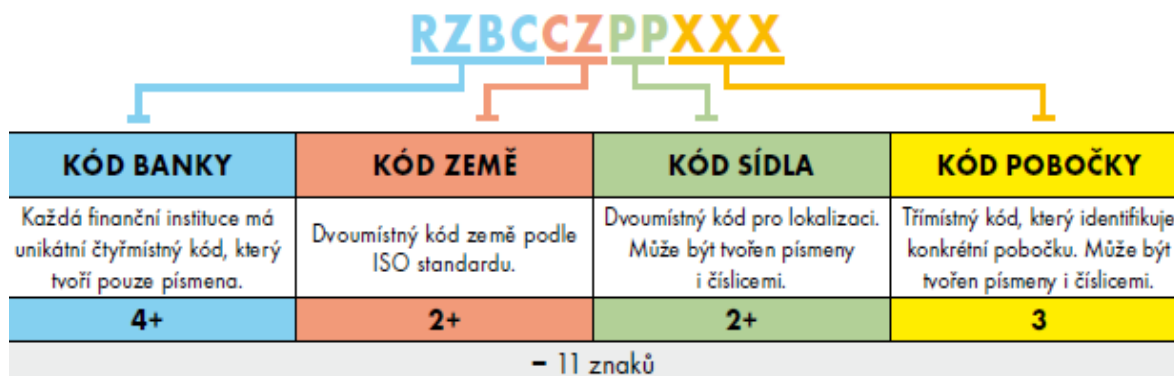
2.2.3 Swiftová adresa BIC

„Swiftová adresa (Bank Identifier Code- BIC) slouží k identifikaci odesílatele a příjemce v záhlaví swiftové zprávy a také k identifikaci swiftových bank, např. korespondenční banky odesílající banky v textových polích zprávy. Mají standardní kódovou strukturu (kódy stanovené ISO).“³⁶

Swiftové adresy se řídí normou ISO 9362 a jejich seznam je obsažen v adresáři BIC nebo na webových stránkách společnosti SWIFT. Swiftová adresa banky nebo jiné finanční instituce je po celém světě stejná a lze ji využít pro různé typy mezinárodních finančních transakcí, např. pro elektronické převody, bankovní výpisy, mezinárodní akreditivy apod. Adresář BIC je čtyřikrát ročně aktualizován. Důvodem jsou fúze, zánik a vznik nových finančních institucí, a tedy i vznik nových swiftových adres BIC. Struktura swiftové adresy neboli BIC kódu je tvořena osmi nebo jedenácti znaky, které v sobě zahrnují kód finanční instituce, kód země, kód sídla a kód pobočky finanční instituce.

Kód banky se skládá ze čtyř alfabetyckých znaků a identifikuje příslušnou banku či jinou finanční instituci. Pro příklad lze uvést kód KOMB pro Komerční banku a.s. Další částí struktury BIC je kód země tvořený dvěma alfabetyckými znaky, které identifikují zemi, kde má příslušná banka své sídlo. Pro tyto kódy se používá norma ISO. Příkladem může být kód CZ pro Českou republiku. Kód sídla tvoří část kódu BIC, identifikující region nebo město finanční instituce, které příslušná swiftová adresa náleží. Skládá se ze dvoumístného alfanumerického znaku, např. PP pro Prahu. Kód pobočky je poslední částí struktury swiftové adresy BIC, který se skládá ze tří alfanumerických znaků identifikujících příslušnou pobočku banky, např. PR2 pro pobočku Praha 2. Poslední tři znaky ve struktuře BIC mohou být nahrazeny třemi X., pokud jsou místo těchto tří znaků použity tři X, jedná se o centrálu dané finanční instituce. Příklad struktury swiftové adresy lze vidět na obrázku č. 9.

³⁶ SCHLOSSBERGER, O., M. SOLDÁNOVÁ. *Platební styk. 3. přepracované a dopl. vyd.* Bankovní institut vysoká škola, 2007, s. 295.

Obrázek 9: Struktura swiftové adresy BIC

Zdroj: Raiffeisen Bank [online]. Dostupné z: <http://www.rb.cz/attachements/ZPS/IBAN.pdf>

Přípustné podoby swiftové adresy BIC jsou následující:

- COBADEBBXXX pro centrálu Commerzbank AG v Berlíně
- COBADEBB pro centrálu Commerzbank AG v Berlíně
- COBADEBB120 pro pobočku Commerzbank AG v Berlíně

V současné době je v síti SWIFT registrováno přibližně 9 700 uživatelů z 210 zemí světa a toto číslo se neustále zvyšuje. Např. v roce 2010 zaslali všichni uživatelé dohromady přes 4 miliardy swiftových zpráv.

3. SEPA a ČR

„Česká republika neustále odkládá termín přijetí jednotné evropské měny euro a transparentní zahájení přípravy ke vstupu do eurozóny. Jedním z aspektů členství je zapojení do Jednotné oblasti pro platby v eurech SEPA (Single Euro Payment Area). Tento systém, který se v současnosti uvádí do praxe, nepřináší zatím pro Českou republiku zásadní dopady, nicméně to se po přijetí eura změní.“³⁷

V této souvislosti je nutno dodat, že i když ČR zatím není členem eurozóny, je členem oblasti SEPA a tzn., že pravidla a procesy týkající se bezhotovostních plateb v eurech v rámci prostoru SEPA mají do jisté míry vliv na některé ekonomické subjekty u nás. Jde hlavně o banky, které přijímají a zpracovávají bezhotovostní platební příkazy ve formátu SEPA a o velké nadnárodní korporace podnikající v oblasti SEPA a provádějící platby v eurech do ostatních členských zemí SEPA.

3.1 Česká bankovní asociace a Národního koordinačního výboru pro implementaci SEPA v ČR

Pro hladký průběh přechodu poskytovatelů platebních služeb k systémům SEPA byly v členských zemích SEPA zřízeny tzv. *National Adherence Support Organisation* (dále jen NASO). V ČR tuto funkci plní *Česká bankovní asociace* (dále jen ČBA)³⁸. ČBA je od roku 2004 členem EPC a její členové komise pro platební styk a jiní experti působí již dlouhou dobu v některých skupinách EPC určených pro projekt SEPA. Jedná se hlavně o skupiny SEPA Payment Schemes Working Group (skupina pro platební schémata), Cash Working Group (pracovní skupina pro hotovost) a Cards Working Group (pracovní skupina pro karty).

Pracovní skupina SEPA Payment Schemes Working Group se zabývá různými technickými aspekty v rámci projektu SEPA, např. zpracováním plateb nebo podobou

³⁷ HELÍSEK, M a kol. *Euro v ČR z pohledu ekonomů*. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, s. 93.

³⁸ ČBA. *Jednotná oblast pro platby v eurech* [online]. Česká bankovní asociace 2009. [vid. 2012-02-29]. Dostupný z: <http://www.czech-ba.cz/projekty/sepa>

formátu elektronického dokumentu, ve kterém jsou obsaženy informace o platbě. Do jejích kompetencí spadá i posuzování schopnosti zemí přizpůsobit se požadavkům a nařízením vztahujícím se k provádění bezhotovostních plateb v oblasti SEPA. Další oblastí, ve které se pracovní skupina pro platební schémata angažuje je podpora užívání čísla účtu ve formátu IBAN a identifikační swiftové adresy banky BIC. Tato skupina též sleduje návratnost prostředků vložených do projektu SEPA. Kromě zmíněných aktivit se skupina zabývá i elektronickým zpracováváním inkas SDD. Zástupkyní pro ČR a SR je ve skupině pro platební schémata paní Helena Šrámková ředitelka retailového servisu společnosti Banking Transaction Services. Jde o pobočku společnosti UniCredit Business Partner, která zpracovává tuzemský a zahraniční platební styk pro UniCredit Bank ČR a provozuje systém pro zahraniční platební styk pro dalších 12 bank v 11 zemích v rámci skupiny UniCredit Group³⁹.

Hlavními úkoly pracovní skupiny pro hotovost Cash Working Group je vytvoření jednotných pravidel pro hotovostní operace v oblasti SEPA a celkové omezení hotovostních transakcí ve všech členských zemích SEPA. Zástupcem pro ČR je v pracovní skupině pro hotovost pan Karel Vítovský, současný ředitel úseku zpracování transakcí České spořitelny a předseda Komise pro platební styk ČBA.

Pracovní skupina pro platební karty Cards Working Group se snaží podporovat banky v oblasti používání platebních karet, které odpovídají standardům SEPA. Zabývá se též paděláním a ochranou platebních karet a právní legislativou upravující vydávání a akceptování platebních karet ekonomickými subjekty v oblasti SEPA. Zástupkyní pro ČR a SR je v pracovní skupině pro karty paní Marie Hešnaurová, ředitelka odboru rozvoje platebních karet České spořitelny.

V roce 2008 prezidium ČBA rozhodlo o vytvoření *Národního koordinačního výboru* (dále jen NKV) pro implementaci SEPA v ČR. Tento orgán vznikl z Národní koordinační skupiny pro zavedení eura, která byla z důvodu odsunutí přijetí jednotné měny euro v ČR

³⁹ Bankovníctví ihned. *SEPA se stala realitou* [online]. [vid. 2012-02-28]. Dostupný z: <http://bankovnictvi.ihned.cz/c1-38107720-sepa-se-stala-realitou> (online článek)

transformována právě do NKV. Členy NKV tvoří zástupci různých sdružení a institucí, např. Česká asociace treasury, což je instituce sdružující odborníky v oblasti finančního řízení podniku, dále Občanské sdružení českých spotřebitelů, Hospodářská komora ČR, která zastupuje podnikatelskou veřejnost, Svaz průmyslu a dopravy ČR, což je dobrovolné sdružení zaměstnavatelů a podnikatelů z různých průmyslových odvětví a dopravy, Ministerstvo financí, ČNB, Sdružení pro bankovní karty a samozřejmě ČBA. ČBA vznikla v roce 1990 pod původním názvem Bankovní asociace. Od roku 1992 působí jako dobrovolné sdružení právnických osob, podnikajících v peněžnictví a oblastech úzce navazujících. V současné době ČBA sdružuje 33 bank, což je více než 99 % bankovního sektoru v ČR⁴⁰.

Mezi hlavní úkoly NKV patří sledování vývoje projektu SEPA, zajištění komunikace všech zainteresovaných subjektů v ČR na národní i mezinárodní úrovni, vytváření a přijímání společné strategie a stanovisek souvisejících s implementací SEPA v ČR, vzájemné poskytování údajů o situaci využívání nástrojů SEPA v ČR, koordinace implementace nástrojů SEPA v ČR a zajištění přípravy rámcového implementačního plánu Zavedení SEPA v ČR. Současná situace týkající se zavádění SEPA nástrojů v ČR byla shrnuta na posledním zasedání NKV v několika bodech:

- V ČR doposud není stanoveno datum zavedení eura jako domácí měny.
- Největší podíl plateb v eurech vytváří v ČR korporátní klienti.
- Zavádění SEPA produktů ve veřejném sektoru bude probíhat paralelně se zaváděním eura jako domácí měny v ČR.
- Používáme IBAN a BIC pro všechny eurové platby.
- Produkt SCT je využíván všemi sektory.
- Národní objem SCT přeshraničních plateb již dosahuje zhruba 50 % pro příchozí platby a asi 22 % pro odchozí platby, viz obrázek č. 10.
- Je potřeba specifikovat národní formát XML pro převod mezi bankou a klientem.
- Plán na vytvoření národního formátu pro jednotné výpisy⁴¹.

⁴⁰ ČBA. *O ČBA* [online]. Česká bankovní asociace. [vid. 2012-02-29].

Dostupný z: <http://www.czech-ba.cz/o-cba>

⁴¹ KADORÍK, M. *Činnost Národního koordinačního výboru pro implementaci SEPA v ČR. Seminář „SEPA – platební služby pro Evropany“* [online]. Praha: Česká bankovní asociace, září 2010. [vid. 2012-02-09].

Dostupný z: http://www.czech-ba.cz/data/articles/down_17233.ppt

3.2 ČR a SEPA- současná situace

Platební styk v ČR je dán zákonem č. 284/2009 Sb., o platebním styku, který byl schválen poslaneckou sněmovnou ČR 12. 6. 2009. Tento zákon implementuje směrnici Evropské Rady 2007/64/ES o platebních službách na vnitřním trhu, která v současné době tvoří hlavní legislativní základ k jednotné oblasti pro platby v eurech SEPA. Zákon č. 284/2009 Sb. byl novelizován zákonem č.139/2011 Sb. ze dne 27. května 2011, s účinností od 27. května 2011.

Jak bylo již zmíněno, v současné době využívají bezhotovostní převody ve formátu SEPA v ČR hlavně banky a velké nadnárodní společnosti. Míra využívání SEPA plateb, tedy plateb v eurech, které jsou prováděny prostřednictvím čísla IBAN a kódu BIC, je v ČR dána hlavně vlastnickou strukturou bank a společností, v nichž je velmi silně zastoupen zahraniční kapitál z EU a eurozóny. Z toho vyplývá, že implementace SEPA norem v bankách a soukromých společnostech v ČR je dnes koordinována hlavně zahraničními mateřskými společnostmi⁴².

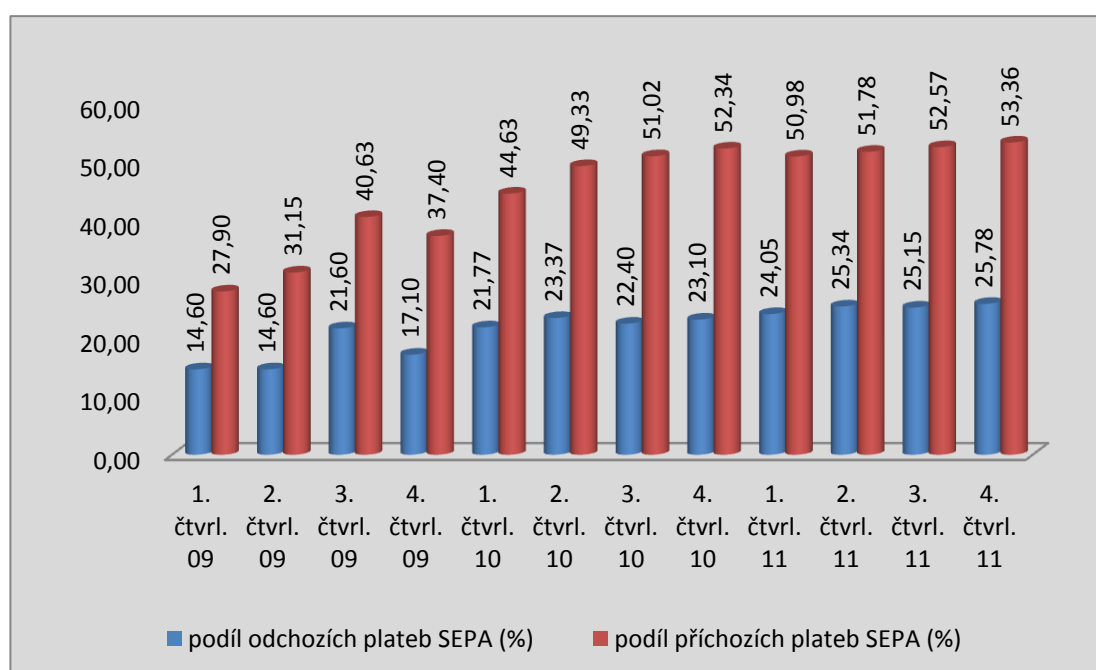
Podíl odchozích a příchozích plateb ve formátu SEPA na celkovém počtu eurových plateb v ČR zachycuje graf na obrázku č. 10. Tuto statistiku vydává ČNB na základě dat, které reportuje 18 bankovních institucí v ČR. Z grafů je patrné, že ČR je malá, otevřená a proexportně orientovaná ekonomika, ve které převládá celkový podíl příchozích plateb nad odchozími.

ČR zatím není členem eurozóny a téměř všechny bezhotovostní platby v CZK jsou už od roku 1993 realizovány prostřednictvím clearingového systému ČNB CERTIS (Czech Express Real Time Interbank Gross Settlement system). V současné době prochází systémem CERTIS bez mála 95 % všech bezhotovostních převodů v CZK v ČR. Z tohoto důvodu a za předpokladu, že ČR vstoupí do eurozóny, by bylo vhodné zachovat systém CERTIS i pro platby v eurech realizované ve formátu SEPA. Rozhodnutí, zda by se systém CERTIS v budoucnu využíval i pro SEPA platby, by ovšem muselo být přijato v dostatečném předstihu před vstupem do eurozóny, aby zbylo dostatek času na adaptaci

⁴² ČBA. *Zavedení SEPA v České republice. Rámcový implementační plán* [online]. Česká bankovní asociace, duben 2012 [vid. 2012-02-05]. Dostupný z: http://www.czech-ba.cz/data/articles/down_13539.pdf

systému na standardy SEPA. Rámcový implementační plán pro zavedení principů a nástrojů SEPA v ČR přímo uvádí: „Vhodnou variantou by bylo např. provádění většiny platebního styku jako dosud v rámci ČR prostřednictvím systému CERTS ČNB, který by byl zároveň členem jiných clearingových systémů, což by nutně snížilo transakční náklady na jednu platbu směřovanou přes hranice. Komerční banky by pak mohly mít pouze jeden vstupní bod pro platební styk, ať již v rámci ČR, nebo příhraniční.“⁴³ Jinými slovy systém CERTIS by byl napojen na ostatní evropské clearingové systémy SEPA a mohl by být užíván jak pro bezhotovostní platby ve formátu SEPA, tak i pro domácí bezhotovostní převody.

Situace v ČR je v současnosti taková, že jednotlivé banky nebo celé finanční skupiny přistupují k systémům SEPA na základě individuálních a dobrovolných rozhodnutí. Jedná se o tři systémy (nástroje) SEPA na zpracování SCT, SDD a SEPA pro platební karty.

Obrázek 10: Procentní podíl odchozích a příchozích plateb SEPA na celkovém počtu odchozích a příchozích plateb v ČR

Zdroj: data ČNB, zpracování vlastní

⁴³ ČBA. Zavedení SEPA v České republice. Rámcový implementační plán [online]. Česká bankovní asociace, duben 2012 [vid. 2012-02-05]. Dostupný z: http://www.czech-ba.cz/data/articles/down_13539.pdf

3.3 ČR a systémy (nástroje) SEPA

Jedním z nástrojů SEPA je systém na zpracování SCT. Jak bylo již zmíněno, povinnými náležitostmi každého bezhotovostního převodu SCT je číslo účtu ve formátu IBAN a swiftová adresa banky neboli BIC kód. Většina českých bank je napojena na mezinárodní swiftovou síť, má zaregistrovaný platný BIC kód a využívá aktivně číslo účtu ve formátu IBAN pro mezinárodní platby v rámci oblasti SEPA. Pro domácí platby v ČR však swiftová síť ani číslo účtu ve formátu IBAN zatím využíváno není. Povinné užívání swiftové adresy a čísla IBAN pro všechny bezhotovostní převody v rámci oblasti SEPA by pro banky, podniky i veřejnou správu v ČR znamenalo úpravu jejich informačních systémů. V souvislosti s přípravou implementace nástrojů SEPA v ČR stanovila ČBA pravidla pro používání standardu UNIFI XML. Standard UNIFI XML je podrobně popsán v kapitole 4.5. Bezhotovostní převody SCT nabízí v ČR několik bank, viz tabulka č. 3.

Tabulka 3: České banky a SCT

Název banky	BIC	Přistoupení k systému SCT
ČESKÁ SPOŘITELNA A.S.	GIBACZPXXXX	28. 1. 2008
ČESKOSLOVENSKÁ OBCHODNÍ BANKA, A.S.	CEKOCZPPXXX	28. 1. 2008
CITFIN, SPOŘITELNÍ DRUŽSTVO	CITFCZPPXXX	6. 2. 2012
CITIBANK A.S. PRAHA	CITICZPXXXX	28. 1. 2008
GE MONEY BANK, A.S.	AGBACZPPXXX	5. 3. 2012
J & T BANKA, a.s.	JTBPCZPPXXX	5. 10.2009
KOMERČNÍ BANKA A.S.	KOMBCZPPXXX	3. 3. 2008
RAIFFEISENBANK A.S.	RZBCCZPPXXX	7. 11. 2011
UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	BACXCZPPXXX	28. 1. 2008
VOLKSBANK CZ, A.S.	VBOECZ2XXXX	9. 5. 2011

Zdroj: data ČBA, vlastní zpracování

Dalším nástrojem SEPA je systém na zpracování SDD. ČR používá jednotný postup pro inkasní platby, který vyžaduje, aby plátce předal souhlas s inkasem své bance (bance plátce), která dále verifikuje každou platbu respektive oprávnění banky příjemce danou částku strhnout z účtu plátce a poukázat ve prospěch účtu příjemce. Systém inkas v ČR tedy užívá způsob inkasních plateb v podobě DMF, který umožňuje i evropská harmonizační legislativa SEPA a nerozlišuje způsob inkasních plateb na CMF a DMF. Problémem při přistupování ČR k systému SDD by mohlo být to, že se způsob inkasních plateb DMF, kdy je souhlas s inkasem povinně předán prostřednictvím banky plátce,

začíná dostávat do pozadí a v rámci SEPA je spíše upřednostňován způsob CMF, kdy plátce předává souhlas s inkasem přímo příjemci peněz. Systém DMF je brán spíše jako doplňková služba k systému inkas SDD a z pohledu ČR a ostatních zemí, které užívají způsob inkas DMF, nejsou pravidla DMF v harmonizační legislativě plateb SDD jednoznačně určena. Rámcový implementační plán zavedení SEPA v ČR předpokládá, že ČR bude při přechodu na systém SDD usilovat o promítnutí jasných a jednoznačných pravidel DMF do vlastních norem SEPA, nikoliv ovšem jen na bázi doplňkových služeb. Cílem této snahy bude to, aby při přechodu na SDD nedošlo ke snížení užitečných vlastností dosavadního způsobu inkasních plateb, zůstala zachována ochrana klienta plátce a jistota zaplacení pro klienta příjemce⁴⁴. Systému SDD se v ČR účastní UniCredit Bank Czech Republic, a.s. a J & T BANKA, a.s.

Dalším systémem, lze hovořit i o nástroji, v rámci oblasti SEPA jsou platební karty. Dokument SCF definuje EMV standard pro platební karty vydávané v oblasti SEPA, viz kapitola 1.1.2. EMV standard využívá kombinaci PIN a EMV čip. Standard EMV dnes v ČR využívají již všechny platební karty, platební terminály a bankomaty.

⁴⁴ ČBA. *Zavedení SEPA v České republice. Rámcový implementační plán* [online]. Česká bankovní asociace, duben 2012 [vid. 2012-02-09]. Dostupný z: http://www.czech-ba.cz/data/articles/down_13539.pdf

4. Projekt SEPA ve firmě Johnson Controls

Evropské pobočky divize Johnson Controls Power Solution EMEA se v roce 2009 rozhodly přejít na SEPA platby a na využívání jednotného formátu platebního média v bezhotovostním platebním styku.

4.1 Koncern Johnson Controls

Společnost *Johnson Controls* (dále jen JC) je významná globální společnost s bohatou historií a působící v mnoha průmyslových odvětvích. Historie koncernu JC se začala psát v roce 1885, kdy Warren Johnson založil společnost Johnson Electric Service Company a uvedl na trh svůj vynález pokojového elektrického termostatu. Společnost JC prošla od roku 1885 velkým vývojem, expanzí a diverzifikací svého podnikání. V současné době nabízí koncern JC své služby a výrobky ve více jak 150 zemích a zaměstnává více jak 162 tisíc zaměstnanců. Společnost JC má celkem tři hlavní divize: Building Efficiency, Automotive Experience a Power Solutions. Logo koncernu JC lze vidět na obrázku č. 11.

Divize Building Efficiency vyrábí a dodává regulační zařízení pro vytápění, ventilaci, klimatizaci a chlazení budov. V rámci této divize JC vyrábí též bezpečnostní systémy pro budovy. Divize Automotive Experience je výrobcem automobilových sedadel, dveří, přístrojových panelů a interiérové elektroniky automobilů. Divize Power Solutions je předním výrobcem olověných akumulátorů značky Varta a Optima batteries pro automobilový průmysl včetně hybridních a elektrických vozidel. V současné době tuto divizi tvoří padesát výrobních, recyklačních a distribučních závodů po celém světě, které dodávají více než jednu třetinu světové produkce olověných akumulátorů. Jednotlivé divize se dále dělí na evropské, americké a asijské části. Evropská část divize Power Solutions se nazývá Power Solution EMEA.

Obrázek 11: Logo koncernu JC
Zdroj: Interní publikace koncernu JC

4.2 Implementace SEPA ve společnosti Johnson Controls

Jedním z cílů projektu SEPA je vytvořit harmonizovaný, inovativní, technologicky vyspělý a konkurenceschopný trh bezhotovostního platebního styku. S tímto cílem se ztotožňuje i společnost JC, která klade hlavní důraz na inovace, konkurenceschopnost a harmonizaci vnitropodnikových procesů. Interní publikace společnosti JC přímo uvádí: „*Věříme, že vždy existuje lepší cesta. Podporujeme změnu a vyhledáváme příležitosti, které to přináší. Stále rychleji budeme po celém světě zavádět nové inovace do praxe.*“⁴⁵

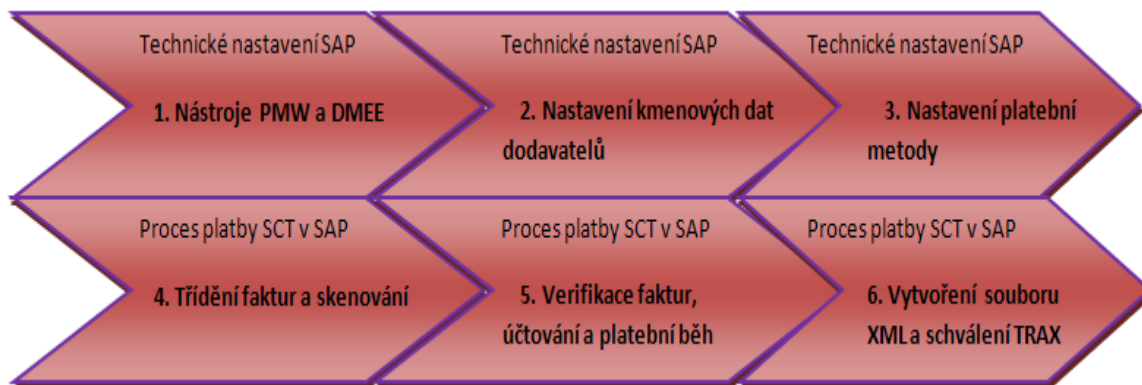
Jednotný, moderní a technologicky vyspělý způsob provádění bezhotovostního platebního styku patří mezi důvody, proč se vedení společnosti JC rozhodlo implementovat platby SCT do informačního systému SAP. Dalším impulsem pro přechod na SEPA platby v informačním systému SAP byla možnost využití standardizovaného platebního formátu pro bezhotovostní platby a zavedení centralizovaného způsobu schvalování plateb v systému TRAX, který je společností JC užíván pro autentizaci odchozích elektronických plateb.

Pro úspěch projektu SEPA a přizpůsobení informačního systému SAP, na provádění plateb SCT na závazkové straně, musely být ve společnosti JC učiněny jisté kroky. Nejprve byly určeny všechny procesy (od založení dodavatele v systému SAP až po konečné zaplacení přijaté faktury) a oddělení, na které měla implementace norem SEPA nějaký dopad. Následně proběhla diskuze se všemi zainteresovanými stranami v podniku, a byly vypracovány nové pracovní postupy a procesy, které měly přechod na aktivní provádění SEPA plateb umožnit.

Nezbytným předpokladem bylo samozřejmě nastavení systému SAP a všech dalších procesů souvisejících s účtováním a iniciací plateb na závazkové straně tak, aby byly splněny tři základní podmínky pro realizaci SCT: provádění plateb prostřednictvím swiftové adresy banky BIC, používání čísla účtu ve formátu IBAN a využívání datového formátu XML se zprávou pain.001.001.02 strukturovanou dle ISO 20022, ve které jsou obsaženy informace vztahující se k platbě. Obrázek č. 12 zobrazuje posloupnost kroků,

⁴⁵ Interní publikace společnosti JC

které bylo nutné ve společnosti JC učinit, aby bylo možno realizovat platby SCT v SAP systému.

Obrázek 12: projekt SEPA ve společnosti JC

Zdroj: Vlastní zpracování na základě současných procesů v podniku JC

4.3 Technické nastavení systému SAP

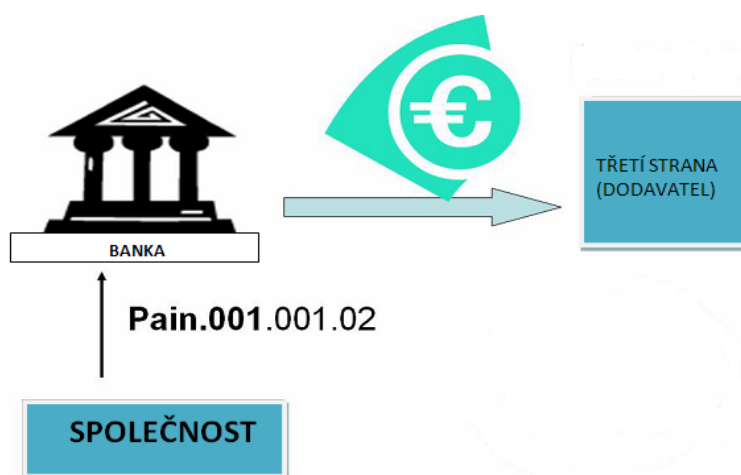
Informační systém SAP je produktem společnosti SAP AG, která je předním dodavatelem podnikových aplikací pro řízení firem v oblasti zpracování dat. Společnost SAP nabízí své produkty již od roku 1972 a v současné době má své pobočky ve více než 50 zemích po celém světě. V České republice působí společnost SAP od roku 1992. Dnes má firma SAP na českém trhu více než 900 zákazníků. Mezi ně patří např. ŠKODA AUTO a.s., ČEZ, JC Autobaterie spol. s.r.o., ČSOB, České dráhy, Česká pošta, Česká televize, Statutární město Liberec, Ministerstvo vnitra, Unipetrol a mnoho dalších.

Nastavení systému SAP spočívalo hlavně v adaptaci systémového rozhraní na nové platební médium ve formátu XML strukturované dle normy ISO 20022. Mezinárodní organizace pro normalizaci ISO definovala několik univerzálních finančních schémat zprávy XML. Jednou z nich je kreditní zpráva pain.001.001.02 (Customer Credit Transfer Initiation V02). Jedná se o elektronickou zprávu zasílanou, prostřednictvím platebního média (souboru XML), dalšímu článku v platebním řetězci, např. finanční instituci, ve které má odesílatel vedený svůj podnikatelský účet, aby tato následně, dle informací ve zprávě, provedla platbu na bankovní účet třetí strany.

Dalším krokem v nastavení systému SAP bylo vytvoření nové platební metody, určené pro SCT, a přizpůsobení kmenových dat každého dodavatele z prostoru SEPA v systému tak, aby bylo možné provádět platby prostřednictvím čísla účtu ve formátu IBAN a swiftové adresy banky BIC.

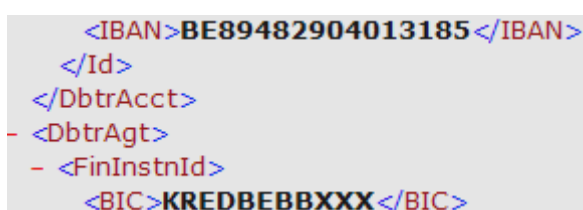
4.3.1 Nástroje PMW a DMEE

EPC zveřejnila některé obecné pokyny, jak by banky a jejich zákazníci měli zprávu pain.001.001.02 používat. Nicméně tento návod není závazný ani zcela úplný z hlediska nastavení podnikového systému. Z tohoto důvodu musela společnost JC vypracovat ve spolupráci se svými bankami podrobnější plán, který se týkal nastavení systému SAP tak, aby na základě zaúčtovaných dat systém vygeneroval soubor ve formátu XML (platební médium) obsahující strukturu zprávy pain.001.001.02 dle normy ISO 20022 a tento soubor automaticky zaslal nejprve do systému na schvalování plateb TRAX a následně do banky, která na základě údajů v souboru poukázala peníze na bankovní účet třetí strany, např. dodavateli, viz obrázek č. 13. SAP systém byl tedy přizpůsoben k vytvoření standardního platebního formátu XML s kreditní zprávou pain.001.001.02 strukturované dle normy ISO 20022, která je běžně využívána pro platby SCT. Struktura zprávy pain.001.001.02 může být poměrně snadno, v rámci daných technických omezení, upravována dle potřeb zákazníků.

Obrázek. 13: SCT ve společnosti JC.
Zdroj: Interní publikace koncernu JC

K tomu, aby byl systém SAP schopen vygenerovat platební médium, ve kterém jsou informace o platbě, je nutné, aby obsahoval program, který platební médium vytvoří. Základním nástrojem k vytvoření platebního média v informačním systému byl původně program RFFO. V současné době existuje asi 60 dalších podobných programů, které jsou schopné vytvořit platební médium v informačním systému. Z důvodu větší přehlednosti a standardizace společnost SAP představila jednotný program *Payment Medium Workbench* (dále jen PMW) pro tvorbu platebního média ve formátu XML v systému SAP. Nicméně vytvoření platebního média a přenesení dat z informačního systému do takto vytvořeného souboru je poměrně složitá záležitost. Proto systém SAP, kromě již zmíněného PMW, nabízí další pomocný nástroj, tzv. *Data Medium Exchange Engine* (dále jen DMEE). PMW a DMEE tvoří nástroje systému SAP sloužící k vytvoření souboru XML, který obsahuje zprávu, jejíž struktura odpovídá normě ISO 20022 a která obsahuje všechny nezbytné informace pro provedení platby SCT, např. IBAN a BIC. PMW a DMEE fungují v podstatě tak, že při iniciaci platebního běhu vytvoří nejprve strukturu polí zprávy pain 001.001.02 v souboru XML a následně k příslušným polím přiřadí data ze SAP systému, která byla vytvořena při účtování faktury. Jinými slovy systém SAP, při realizaci SCT, vygeneruje (pomocí nástrojů PMW a DMEE) soubor ve formátu XML s příslušnými poli, např. <IBAN> nebo <BIC> a k těmto polím jsou v souboru přiřazeny odpovídající data ze systému SAP, např. mezinárodní číslo účtu ve formátu IBAN nebo bankovní identifikační kód BIC, viz obrázek č. 14.


```

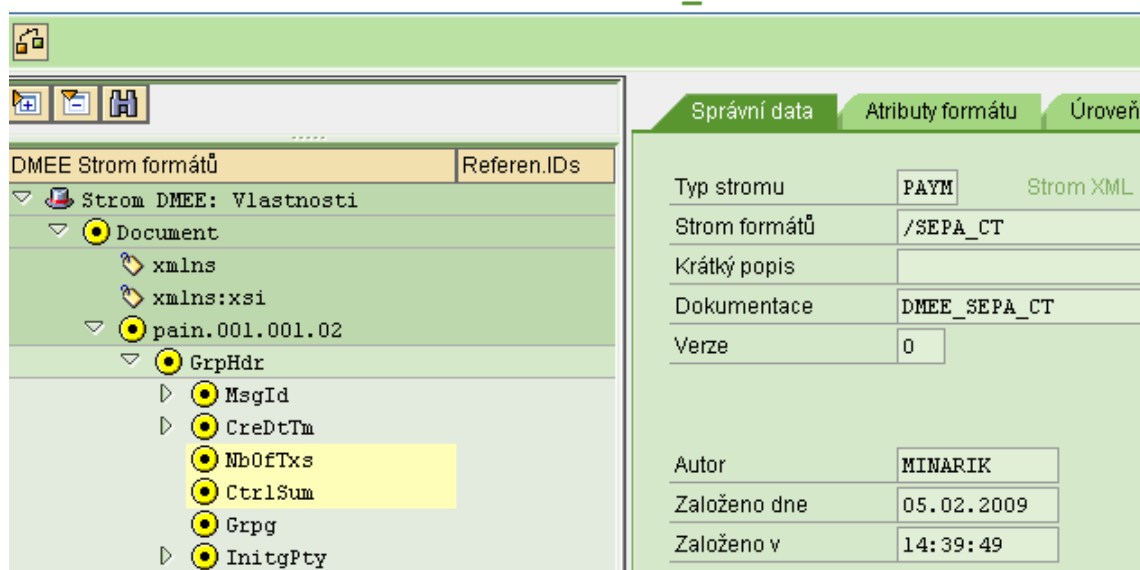
<IBAN>BE89482904013185</IBAN>
</Id>
</DbtrAcct>
- <DbtrAgt>
- <FinInstnId>
<BIC>KREDBEBBXXX</BIC>

```

Obrázek 14: IBAN a BIC ve zprávě pain.001.001.02 v platebním médiu XML
Zdroj: Platební médium XML

Struktura zprávy pain 001.001.02 formátu XML dle ISO standardů pro SCT byla nahrána do SAP systému a nyní je jeho součástí. Konkrétně se pro tvorbu struktury zprávy pain 001.001.02 užívá v systému SAP tzv. *strom DMEE*, viz levá část obrázku č. 15. Strom DMEE je členěn podle normy ISO 20022 a obsahuje všechna povinná i nepovinná označení polí, která definují platební informace v médiu XML.

DMEE: Zobrazení stromu formátů /SEPA_CT

Obrázek 15: Strom DMEE zprávy pain 001.001.02 dle ISO 20022

Zdroj: SAP systém

Každá informace obsažená v platebním médiu XML má své standardní označení dle normy ISO 20022. Na obrázku č. 15 lze vidět např. ISO označení *CtrlSum* pro celkovou částku převodu SCT, *CreDtTm* pro rok, datum a čas vytvoření platebního média nebo *NbOfTx* pro počet jednotlivých transakcí (převodů) ve prospěch více příjemců.

4.3.2 Nastavení kmenových dat dodavatele v systému SAP

Po vytvoření programu PMW a stromu DMEE, pro nastavení systému SAP na tvorbu platebního média XML určeného pro převod plateb SCT, bylo nutné přizpůsobit proces zakládání kmenových dat dodavatelů společnosti JC do systému a upravit dodavatelská data již v systému existující. Prvním krokem byla změna směrnice upravující zakládání nových kmenových dat dodavatelů do systému SAP. Tato změna spočívala hlavně v povinnosti uvádět do kmenových dat vždy číslo účtu IBAN a swiftovou adresu BIC jakožto nezbytné náležitosti každé platby SEPA. Další významnou změnou bylo vytvoření nové platební metody v SAP určené pro platby SCT.

Kmenová data dodavatele jsou do SAP zakládána vždy na základě požadavku nákupního oddělení. Žádost k založení nového dodavatele má standardní formu, která je závazná pro všechna nákupní oddělení v rámci divize Power Solution EMEA.

K žádosti na vytvoření nového dodavatele musí být přiložen vyplněný formulář, který má jednotnou podobu pro všechna nákupní oddělení společnosti JC v celé Evropě. Vyplněný formulář lze vidět v příloze B. Povinné údaje, které musí nákupčí ve formuláři uvést, jsou kód a název nákupní organizace a závodu, pro které má být nový dodavatel založen, označení účetní skupiny, název dodavatele, adresa, kontaktní údaje, DIČ, měna objednávky (pokud se bude jednat o platbu SCT, musí být vždy uvedena měna EUR), platební podmínka, dodací podmínka, kód předmětu podnikání, předpokládaný roční obrát a jaké služby či zboží bude společnost dodávat. Kromě vyplněného formuláře by měl požadavek také obsahovat nabídku dodavatele, ve které jsou uvedeny: název a adresa společnosti, nabízené zboží či služby, jejich cena, doba dodávky, popř. další doplňkové informace. Vyplněný formulář a nabídka jsou v dalším kroku zaslány na centrální nákup divize Power Solition EMEA, který se nachází ve společnosti VB Autobatterie GmbH & Co. KGaA v Hannoveru, kde je žádost posouzena a následně schválena či zamítnuta. Centrální nákup nového dodavatele hodnotí na základě údajů v nabídce a formuláři. Kromě toho je k posouzení dodavatele využívána také databáze společnosti *Dun & Bradstreet* (dále jen D&B), se kterou má JC smlouvu na poskytování obchodních informací. Tato databáze obsahuje řadu údajů o dané společnosti, např. název a adresu společnosti i jejich dceřiných závodů, strukturu vlastnictví firmy, platební morálku, základní kapitál, obrát, počet obchodů za dané časové období, prognózy vývoje společnosti do budoucna a další důležité obchodní informace. Pokud je požadavek schválen, následuje založení kmenových dat do SAP systému, které se provádí centrálně v oddělení správy kmenových dat ve středisku sdílených služeb BBC v Bratislavě.

Ještě před samotným založením nového dodavatele do databáze SAP předchází kontrola již existujících dat v systému. Tato kontrola je nezbytná, aby nedošlo k duplicitnímu založení již existujícího dodavatele. Je-li např. požadováno založení nového dodavatele nákupním oddělením v Německu a dodavatel již v systému existuje pro nákupní oddělení společnosti JC ve Španělsku, vytvoření nového interního čísla pro daného dodavatele nemá smysl a již

existující kmenová data se pouze rozšíří pro německý okruh pod stejným interním číslem dodavatele, jaké je již používáno nákupním oddělením ve Španělsku. V kmenových datech SAP tak nemůže dojít k tomu, aby stejná společnost byla založena duplicitně. Dodavatelská databáze tak není zahlcena daty a je celkově přehlednější.

K založení nového dodavatele do SAP jsou využívány transakce MK01 pro nákupní data a FK01 pro finanční data. Po zadání kódu transakce pro založení kmenových dat nového dodavatele, následuje výběr účetní skupiny dodavatele a přiřazení kódového označení nákupního a účetního okruhu. Účetní skupina je interní kódové označení skupiny, do které bude dodavatel v systému založen. Označení účetní skupiny v podstatě podává informaci o druhu dodavatele. Nejužívanější účetní skupiny v systému SAP jsou KRED pro klasické dodavatele zboží a služeb, VBIL pro interní dodavatele mezipodnikových dodávek, PERS pro zaměstnance a FIBU pro státní instituce, např. daňové úřady apod. Po zvolení účetní skupiny následuje přiřazení nákupního a účetního okruhu. Opět se jedná o interní kódové označení definující organizační jednotku společnosti JC, pro kterou se bude nový dodavatel zakládat. Například kódové označení nákupní organizace 0003 a účetního okruhu 0002, viz obrázky č. 17 a 21, náleží nákupnímu oddělení a dceřiné společnosti VB Autobatterie GmbH & Co. KGaA v Hannoveru. Správné označení účetního okruhu je velice důležité, protože název organizační jednotky společnosti JC, který je účetnímu okruhu v SAP přiřazen, je při platebním běhu nahrán k odpovídajícímu poli v platebním médiu XML, viz obrázek č. 16. Na stejném obrázku lze také vidět interní číselné označení dodavatele, které je automaticky vygenerováno systémem SAP po založení a uložení všech kmenových dat v systému. Název společnosti a adresa patří mezi data, která jsou také přenášena do platebního média XML při iniciaci platebního běhu v SAP. V tomto ohledu je bezpodmínečně nutné zadat do systému správný a úplný název společnosti. Pokud by se do platebního média XML nahrál ze systému SAP odlišný název příjemce platby, než ten který je registrován v bance jako název majitele účtu, mohla by být platba bankou odmítnuta a vrácena. Některé banky vyžadují identické označení příjemce platby v platebním médiu s názvem majitele účtu v registru banky.

Dodavatel		9117329	
   Náhled			
Název			
Oslovení	Company		
Jméno	Lyreco Deutschland GmbH		
Hledané pojmy			
Hled.pojem 1/2	LYRECO		
Adresa-ulice			
Ulice/číslo domu	Röhler Weg 10		
PSČ / místo	71032	Böblingen	
Stát	DE	Germany	Region
Časové pásmo	CET		

Obrázek 16: Kmenová data dodavatele (interní číslo, název a adresa)

Zdroj: SAP systém

Mezi další povinná kmenová data patří objednávací měna a kódové označení platební a dodací podmínky, viz obrázek č. 17. Údaj měny je z kmenových dat automaticky převzat při účtování do elektronického účetního dokladu v SAP, ze kterého je při platbě nahrán k příslušnému poli platebního média XML, viz obrázek č. 40 v kapitole 4.5.1. Platební podmínka je při účtování z kmenových dat také automaticky nahrána do účetního dokladu v SAP. Kódové označení P009 platební podmínky konkrétně stanoví, že při spuštění platebního běhu jsou do platby zahrnuty pouze faktury splatné v 90 dnech od data vystavení faktury. Text, který je přiřazen v SAP k této platební podmínce, se automaticky přebírá i do dokumentu objednávky, která je přes systém SAP zasílána dodavateli a kde je dodavatel informován, že jeho faktury budou zaplacený v 90 dnech. JC je velkou nadnárodní firmou s vedoucím postavením na trhu výroby autobaterií, a proto vystupuje vůči většině svých dodavatelů z pozice hlavního odběratele. Může si tedy, prostřednictvím objednávek, dovolit diktovat lhůtu, v níž platí své závazky. Dodací podmínka (incoterms) patří mezi kmenová data, která ovlivňují pouze dokument objednávky. Dodací podmínka definuje smluvní vztahy mezi dodavatelem a odběratelem týkající se hlavně pojištění a odpovědnosti za dodávku. Dodavatel Lyreco Deutschland GmbH má v kmenových datech dodací podmínku EXW (Ex Works neboli ze závodu). Tato dodací podmínka

stanoví, že náklady a rizika spojená s dodávkou přecházejí na kupujícího již v závodě dodavatele, je-li zboží připraveno k odeslání.

Dodavatel	9117329	Lyreco Deutschland GmbH	Böblingen
Nák.organizace	0003	Einkauf Hannover	
Podmínky			
Měna objednávky	EUR	Euro (EMU currency as of 01/01/1999)	
Plateb.podmínka	P009		
Incoterms	EXW	einschl. Verpackung	

Obrázek 17: Kmenová data dodavatele (nákupní organizace, měna, dodací a platební podmínka)
Zdroj: SAP systém

K dalším datům, která jsou pro platby SEPA i pro jiné účely důležitá, patří číslo informace neboli DUNS, číselné označení odvětví a čísla IČO nebo DIČ, viz obrázek č. 18. Daňová čísla IČO a DIČ mohou být součástí struktury zprávy pain.001.001.02 v platebním médiu XML. Tato část média je dle normy ISO 20022 nepovinná, ale zde je nutno říci, že některé banky a státy v oblasti SEPA tento údaj vyžadují. Například pro belgické banky je údaj identifikačního daňového čísla plátce v platebním médiu XML povinný. Z hlediska vnitropodnikových procesů je číslo DIČ také mandatorním údajem, a pokud je dodavatel registrován jako plátce DPH, čili má přiřazeno číslo DIČ, musí být tento údaj zanesen do kmenových dat. Pokud je DIČ v SAP zadáno, systém automaticky zaznamenává odpočet DPH, který je pak za dané období uplatňován u příslušného finančního úřadu. Číslo informace neboli D-U-N-S je další údaj, který může být součástí informací identifikujících plátce či příjemce v platebním médiu XML. Ve struktuře zprávy pain.001.001.02 v platebním souboru je informace o čísle D-U-N-S vždy uvedena znakem <DUNS>. Číslo D-U-N-S je devítimístný číselný kód přidělovaný společností D&B pro jednoznačnou identifikaci činnosti firem a jejich organizačních částí. Kromě toho, že číslo D-U-N-S může být součástí informací vztahujících se k platbě, je důležité i z hlediska vnitropodnikových procesů a je povinným údajem dodavatelských kmenových dat v systému SAP, samozřejmě za předpokladu, že daná společnost má číslo D-U-N-S registrováno. Ve firmě JC je číslo D-U-N-S využíváno pracovníky nákupního oddělení k získání potřebných informací z D&B týkajících se důvěryhodnosti dodavatele, ale slouží

také jako kontrolní unikátní číslo, které zabraňuje založení duplicitního dodavatele do systému SAP. Pokud by došlo k pokusu založit novou společnost s číslem D-U-N-S, které již v systému existuje, kontrolní mechanismus SAP založení nového dodavatele neumožní a ohlásí varovné hlášení. Mezi povinná kmenová data patří také číselné označení odvětví. Je to údaj definující předmět podnikání dodavatele, který je důležitý pouze z hlediska vnitropodnikových analýz. Skrze tento údaj lze ze systému získat seznam dodavatelů se stejnou orientací podnikání a tyto dodavatele je pak možno mezi sebou porovnávat z různých hledisek. Na obrázku č. 18 je dodavateli Lyreco Deutschland GmbH přiřazeno kódové označení odvětví 4600, které definuje podnikání v oblasti kancelářského vybavení.

Fiskální adresa			
Místo plac.daně		IČO DPH	DE223073938
Dopl.fin.úřad			
Daň.id.číslo			
Refer.data			
Číslo lokace 1	0000000	Číslo lokace 2	00000
Číslo informace	33-115-5130	Posl.ext.kontr.	
Odvětví	4600		

Obrázek 18: Kmenová data dodavatele (IČO, DIČ, D-U-N-S, odvětví)
Zdroj: SAP systém

Nejdůležitějšími kmenovými daty v systému SAP, z hlediska provádění plateb SEPA, jsou samozřejmě číslo účtu ve formátu IBAN a swiftová adresa banky BIC. Tyto údaje lze, jako součást kmenových dat, vidět na obrázcích č. 19 a 20. Kromě čísla IBAN a kódu BIC, obsahuje tato část kmenových dat též informace o názvu banky, adrese a domácí podobě čísla účtu a kódu banky. Zmíněné údaje jsou automaticky zobrazovány v elektronickém účetním dokladu při účtování a účetní má možnost kontroly bankovního spojení zadaného v kmenových datech SAP s bankovními údaji na faktuře. Do platebního média XML jsou, pro SEPA platby, z kmenových dat vždy nahrávány číslo účtu formátu IBAN a BIC kód, viz obrázky č. 36 a 37 v kapitole 4.5.1, někdy pak i název peněžního ústavu plátce. V tomto směru je součástí systému SAP velice užitečný nástroj, tzv. *kalkulátor čísla IBAN*. Jedná se o nástroj, který je schopný vypočítat číslo účtu ve formátu IBAN z domácí podoby čísla účtu a kódu banky. Výpočet se řídí normami ISO 3166 a ISO 7064. Bohužel

ne ve všech případech je správnost výpočtu čísla IBAN pomocí kalkulátoru v SAP 100% a v situacích, kdy není na faktuře IBAN a BIC uveden, musí být prostřednictvím emailu, faxu nebo telefonu potvrzen přímo s dodavatelem. Pokud jde o kód banky BIC, je nutné, aby byla v SAP doplněna kompletní swiftová adresa, tedy i včetně posledních tří znaků identifikujících danou pobočku banky. Na obrázku č. 20 jsou poslední tři znaky nahrazeny třemi X. Tato praxe je běžná, pokud se jedná o centrálu banky v dané zemi. V tomto konkrétním případě jde o banku Commerzbank AG dodavatele Lyreco Deutschland GmbH, která má sídlo ve Stuttgartu.

Dodavatel	9117329	Lyreco Deutschland GmbH	Böblingen
Bankovní spojení			
Stát	Kód banky	Bank.účet	KK IBAN Hodn.IBAN Název peněžního ústavu
DE	60040071	0531283000	DE59600400710531283000 Commerzbank

Obrázek 19: Kmenová data dodavatele (kód banky, bankovní účet, IBAN, název banky plátce)
Zdroj: SAP systém

Řídicí data	
Kód SWIFT	COBADEFFXXX
Bank.skupina	
☐ Zn.postžir.účtu	
Směr.kód banky	60040071

Obrázek 20: Kmenová data dodavatele (kód banky a swiftová adresa BIC)
Zdroj: SAP systém

Mezi další údaje, které musí být v kmenových datech dodavatele vždy obsaženy, patří označení účtu hlavní knihy a třídící klíč. Tato data se vztahují pouze k vnitropodnikovým procesům účtování a platebního běhu. Účet hlavní knihy je číselné označení hlavní účetní knihy, která je v elektronické podobě v SAP. Do této knihy se evidují veškeré účetní případy, které se v daném účetním období do systému zaznamenaly. Prostřednictvím elektronického označení účtu hlavní knihy lze získávat informace týkající se historie účtování každého jednotlivého účetního dokladu. Účty hlavní knihy se v systému SAP třídí podle měny a podle toho, jestli se jedná o domácí, zahraniční nebo interní platby, zároveň

patří mezi kritéria, která definují přiřazení zaúčtovaných dokladů do domácích, zahraničních nebo interních platebních běhů. Třídící klíč je další údaj kmenových dat mající vliv na účetní doklady v SAP. Jedná se o interní číselný kód ovlivňující řazení účetních dokladů v SAP. Dle třídícího klíče lze elektronické doklady v SAP filtrovat podle data zaúčtování, data faktury, čísla faktury, měny či jiných údajů.

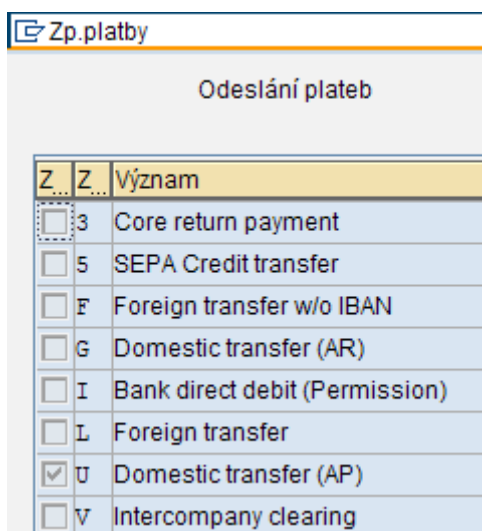
Na obrázku č. 21 jsou další data specifikuji označení způsobu platby a kontrolu duplicitního zaúčtování faktury.

Dodavatel	9117329	Lyreco Deutschland GmbH
Účetní okruh	0002	VB Autobatt. GmbH&CoKGaA
Data platby		
Plateb.podm.	P009	Toler.skupina SK25
Čas do pl.šeku	0	Kontr.dupl.fakt ☒
Automatický platební styk		
Způsoby platby	5	Blokov.platby ☐

Obrázek 21: Kmenová data dodavatele (způsob platby a kontrola duplicity faktur)
Zdroj: SAP systém

Označení způsobu platby, lze hovořit i o platební metodě, je vedle čísla účtu hlavní knihy prvořadým kritériem, které určuje, do jakých platebních běhů jsou faktury, v podobě elektronických dokladů v SAP, zahrnuty. Společnost JC v současné době využívá hlavně způsob platby označený kódem 5 (SEPA Credit transfer). Tato platební metoda je přiřazena všem platbám splňujícím parametry SEPA, tzn. bezhotovostním převodům v eurech provedeným prostřednictvím čísla účtu ve formátu IBAN a swiftové adresy BIC ve prospěch bankovního účtu registrovaného v bance sídlící v prostoru SEPA. Pokud má dodavatel v kmenových datech zadánu platební metodu 5, všechny elektronické účetní doklady, vytvořené na základě faktur vystavených od tohoto dodavatele, jsou automaticky zahrnuty do platebního běhu určeného pro SCT. Kromě platební metody pro SCT, využívá společnost JC i jiné způsoby platby, viz obrázek č. 22. Jedná se o platební metodu F (Foreign transfer w/o IBAN) pro zahraniční platby mimo oblast SEPA, tedy platby bez

čísla IBAN, např. převody do USA. Dále je využívána platební metoda L (Foreign transfer), která je určena pro zahraniční platby, nesplňující parametry SEPA převodů, prováděné prostřednictvím čísla IBAN a BIC kódu. Domácímu platebnímu styku je přiřazena platební metoda U (Domestic transfer). Interní platby mezi všemi dceřinými společnostmi JC jsou prováděny skrze platební metodu V (Intercompany clearing). Využívána je i platební metoda I (Bank direct debit) pro inkasní platby.

Z...	Z...	Význam
☐	3	Core return payment
☐	5	SEPA Credit transfer
☐	F	Foreign transfer w/o IBAN
☐	G	Domestic transfer (AR)
☐	I	Bank direct debit (Permission)
☐	L	Foreign transfer
☒	U	Domestic transfer (AP)
☐	V	Intercompany clearing

Obrázek 22: Seznam platebních metod v SAP
Zdroj: SAP systém

Každý způsob platby má v SAP nastaveny určité parametry. Tyto parametry jsou rozhodující pro správné fungování platební metody a ovlivňují přiřazení účetního dokladu odpovídajícímu platebnímu běhu. Nastavení parametrů platební metody 5, určené pro platby SCT, je popsáno v následující kapitole.

4.3.3 Nastavení parametrů platební metody pro platby SCT

Má-li být vytvořeno platební médium XML v procesu automatických plateb SCT, je nezbytné, aby systém SAP obsahoval platební metodu, která formát XML využívá. Nastavení platební metody na platby SEPA se provádí v části SAP určené pro technické nastavení platebních programů, tzv. *Payment Program Customizing*. Do této části SAP se lze dostat pomocí transakce F110. V úvodním menu pro nastavení platební metody je možno vybrat rozsah, pro který bude nastavení způsobu platby v SAP platit, např. je

možné určitou platební metodu vytvořit pro všechny účetní okruhy (neboli společnosti JC) nebo pouze pro konkrétní účetní okruh (pro konkrétní společnost JC). Přehled možností rozsahu nastavení platební metody lze vidět na obrázku č. 23.

Obrázek 23: Úvodní menu pro nastavení platební metody v SAP
Zdroj: SAP systém

Po výběru z úvodního menu následuje samotné vytvoření parametrů platební metody, viz Obrázek č. 24. Pro příklad je uvedeno nastavení pro účetní okruh 0002, který v SAP reprezentuje německou dceřinou společnost VB Autobatterie GmbH & Co. KGaA. Jako první jsou definovány parametry DE pro kód země a kódové označení 5 pro platební metodu SEPA Credit transfer (AP). Následně je vybrán druh platby, pro kterou je platební metoda určena. V tomto případě se jedná o platby odchozí. Jako poslední je v této části nastavení specifikován způsob platby. Zde jde o bezhotovostní převod.

Změna view "Zp.platby/Stát": Detail

Nové záznamy

Dialogová struktura

- ▼ Zp.platby/Stát
 - 📁 Dovolené měny
 - 📁 Účel platby podle pův

Stát	DE	Germany
Způsob platby	5	
Označení	SEPA Credit transfer (AP)	

Způsob platby pro

☒ Odeslané platby

☐ Došlé platby

Klasifikace způsobu platby

☒ Fin.převod

☐ Šek

☐ Směnka

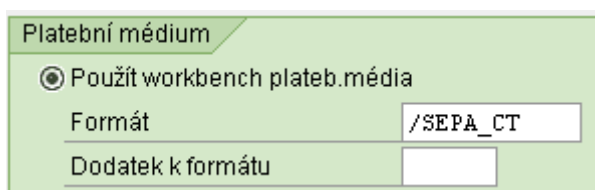
Obrázek 24: Parametry platební metody- první část
Zdroj: SAP systém

V následující části nastavení parametrů způsobu platby jsou zvoleny povinné údaje, které musí obsahovat kmenová data dodavatele a zároveň jsou definovány druhy účetních dokladů, kterým je platební metoda 5 určena, viz obrázek č. 25. Jako povinné údaje kmenových dat jsou označeny číslo účtu IBAN a adresa SWIFT. Jako druh dokladu je zvoleno kódové označení pro fakturu KA a kódové označení pro platební doklad KZ. Tzn., že platební metoda 5 je zahrnuta do elektronického účetního dokladu, který vzniká na základě účtování faktury a do platebního dokladu, který vzniká při iniciaci platebního běhu v SAP.

Nutné údaje v kmenovém záznamu	Údaje k účtování								
☐ Ulice, postbox nebo PSČ ☒ Bankovní spojení <div style="padding-left: 20px;"> ☐ Požadováno číslo účtu ☒ Požadováno IBAN ☒ Požadován kód SWIFT ☐ Oprávnění k inkasu </div>	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="border-bottom: 1px solid #ccc;">Druh dokl.pro platbu</td> <td style="border: 1px solid #ccc; text-align: center;">KZ</td> </tr> <tr> <td style="border-bottom: 1px solid #ccc;">Druh dokl.pro zúčtování</td> <td style="border: 1px solid #ccc; text-align: center;">KA</td> </tr> <tr> <td style="border-bottom: 1px solid #ccc;">Zn.ZHK pro směnku/požad.směn.plat</td> <td style="border: 1px solid #ccc;"></td> </tr> <tr> <td colspan="2">☐ Jen plateb.příkaz</td> </tr> </table>	Druh dokl.pro platbu	KZ	Druh dokl.pro zúčtování	KA	Zn.ZHK pro směnku/požad.směn.plat		☐ Jen plateb.příkaz	
Druh dokl.pro platbu	KZ								
Druh dokl.pro zúčtování	KA								
Zn.ZHK pro směnku/požad.směn.plat									
☐ Jen plateb.příkaz									

Obrázek 25: Parametry platební metody- druhá část
Zdroj: SAP systém

V poslední části nastavení platební metody, viz obrázek č. 26, je zvolen formát platebního média, které má být systémem generováno při spuštění platebního běhu v SAP. Platební médium definované pro platby SCT má formát XML. Tento formát je v SAP veden pod označením */SEPA_CT*. Označení */SEPA_CT* v parametrech platební metody dává systému informaci, že při spuštění platebního běhu je pro doklady, obsahující platební metodu 5, generováno platební médium XML, do kterého jsou následně, pomocí již zmíněných nástrojů PMW a DMEE, nahrány příslušné informace ze zaúčtovaných dokladů a kmenových dat dodavatele.

Obrázek 26: Parametry platební metody- třetí část
Zdroj: SAP systém

4.4 Platby SCT v systému SAP

Po technickém nastavení systému SAP, které v sobě zahrnovalo implementaci nástrojů PMW a DMEE, nastavení kmenových dat dodavatelů a parametrů platební metody, je nyní v systému možné provádět další operace spojené s účtováním dokladů, které mají být zahrnuty do platebního běhu pro SCT. Samotný proces účtování se skládá z několika dílčích kroků.

Faktury za všechny společnosti divize Power Solution EMEA se účtují ve středisku sdílených služeb BBC v Bratislavě, kam jsou zasílány poštou přímo dodavatelem, který je vždy v objednávce informován, že má své faktury poslat na adresu střediska sdílených služeb BBC. Dodavatelé služeb, na které se objednávková povinnost nevztahuje, např. poskytovatelé energií, telefonního nebo internetového spojení apod., jsou upozorněni dopisem. Faktury jsou po příchodu tříděny dle adresy příjemce faktury, tedy dle společnosti JC (účetního okruhu), na kterou je faktura vystavena a ukládány do sběrných boxů s označením příslušného účetního okruhu. Např. faktury od dodavatele Lyreco Deutschland GmbH vystavené na dceřinou společnost VB Autobatterie GmbH & Co.

KGaA, která je v SAP vedena pod účetním okruhem 0002, jsou tříděny a ukládány do sběrného boxu označeného kódem 0002.

Roztříděné faktury jsou následně skenovány pomocí zařízení od firmy Read Soft, se kterou má společnost JC kontrakt na licenci k užívání příslušného skenovacího systému, jehož prostřednictvím jsou faktury též verifikovány. Během skenování zadá účetní faktury do skenovacího zařízení a zadá číselný kód účetního okruhu (tedy kód společnosti JC, na kterou je faktura vystavena). Faktury jsou poté zařízením načteny a v podobě elektronického dokumentu nahrány do sběrné schránky verifikátoru tohoto účetního okruhu.

Po naskenování do sběrné schránky verifikátoru následuje kontrola příslušných údajů na faktuře. Příklad verifikace faktury od dodavatele Lyreco Deutschland GmbH lze vidět na obrázku č. 27.

File View Job Invoice Help

Buyer: 1 Johnson Controls Supplier number:

Supplier: Lyreco deutschland gmbh Description:

Name	Value	#
Inv_Type	i	
Invoice_No	2640750860	
Invoice_Date	15032012	
PO_Number	2000008737	
Delivery_Note		
NET_Amount1	75,00	
VAT_Rate1	19,00	
VAT_Amount1	14,25	
Gross_Amount	89,25	
Currency	EUR	
VAT_Id_No	DE223073938	
Tax_No		
Bank_Code1	60040071	
Account_No1	531283000	
Account_No2		
Bank_Code3		
Account_No3		
Bank_Code4		
Account_No4		
IBAN1	DE59600400710531	
IBAN2		
IBAN3		
IBAN4		
SWIFT1		

LYRECO

LYRECO Deutschland GmbH
Lyreco-Straße 4
30890 Barsinghausen

Commerzbank AG Stuttgart BLZ 600 400 71 Konto Nr. 531283000
IBAN Code : DE 59600400710531283000
Ust-Id-Nr : DE223073938 / WEEE Reg.-Nr. : DE14882620

Tel : 02131 / 385-0 Fax : 02131 / 350 81

Kunden-Nr. 101013333 Ust-ID-Nr.

RECHNUNG **2640750860** Seite 1

Außendienst 80241324 RODRIGUEZ RENÉ

Obrázek 27: Verifikátor faktur
Zdroj: Sběrná schránka verifikátoru

Ve verifikátoru se kontrolují údaje jako číslo objednávky, reference faktury, adresa příjemce faktury, datum vystavení faktury, splatnost, částka, měna, IČO, DIČ a bankovní spojení. Při verifikaci jsou údaje z faktury převáděny do tabulky verifikátoru, viz pravá část obrázku č. 27. Podle verifikovaných údajů z faktury, systém automaticky vyhledá z databáze kmenových dat v SAP příslušné číslo dodavatele, pod kterým je společnost v systému založena a přiřadí ho k dané faktuře. Pro SCT je klíčové, aby číslo účtu IBAN a BIC kód byli vždy verifikováni. Pokud faktura tyto údaje neobsahuje, zodpovědná osoba, která verifikuje, by měla kontaktovat správu kmenových dat dodavatelů, aby příslušné informace s dodavatelem potvrdila. Z tabulky verifikátoru jsou údaje společně s naskenovanou fakturou poslány do sběrné schránky SAP, zvané Ebydos cockpit, kde se vytváří souhrnný přehledný seznam faktur, které budou následně v systému SAP účtovány.

Po aktivaci některé z faktur ve sběrné schránce Ebydos cockpit v SAP začíná proces samotného zaúčtování faktury a vytvoření finálního účetního dokladu v SAP. Při účtování má účetní k dispozici dva monitory, na jednom je neskenovaná faktura a na druhém je elektronický účetní doklad v SAP. Do účetního dokladu v SAP jsou data automaticky nahrána jednak z tabulky verifikátoru, např. datum faktury, částka, měna nebo interní číslo dodavatele a jednak z kmenových dat dodavatele dle interního čísla, které již bylo verifikátorem účetnímu dokladu přiřazeno. Proces účtování se skládá z několika kroků v jednotlivých záložkách účetního SAP dokumentu, viz obrázek č. 28.

Rechnung / 9117329 Lyreco Deutschland GmbH, Böblingen Saldo 0,00 EUR

Algemein Rechnung Steuer, Kurs Lieferant Sonstiges

Firma
Lyreco Deutschland GmbH
Röhler Weg 10
D-71032 BÖBLINGEN
02131-385-200

Stát ...	Kód banky	Bank.účet	Peněžní ústav
DE	60040071	531283000	Commerzbank

IBAN DE59600400710531283000
SWIFT COBADEFFXX

Steuernummer
IČO DPH DE223073938

Obrázek 28: Účetní doklad v SAP
Zdroj: SAP systém

V první záložce obecných informací (Allgemein) je účetním zkontrolováno číslo objednávky v dokladu s číslem objednávky na faktuře. V druhé záložce (Rechnung) účetní kontroluje, zda systém přiřadil pro zaúčtování faktury správné dodavatelské číslo dle verifikovaných dat na faktuře, dále je zkontrolováno datum dokladu, číslo faktury, měna, brutto a netto částka. V tomto kroku musí účetní odsouhlasit, podle čísla dodacího listu na faktuře, že množství vyfakturovaného zboží odpovídá skutečně přijatému zboží na skladě. Ve třetí záložce (Steuer, Kurs) je zadáván kód daně pro danou zemi, který ovlivní automatický výpočet sazby daně DPH z fakturované částky. Ve čtvrté záložce (Lieferant) jsou znovu kontrolovány již verifikované údaje: bankovní spojení, název dodavatele, adresa a daňové kódy a zároveň jsou tato data porovnány s fakturou. Samozřejmě pro platby SCT je důležité, aby účetní věnoval zvláštní pozornost kontrole čísla účtu ve formátu IBAN a swiftové adresy BIC. Pokud zjistí nějaké nesrovnalosti nebo si správnost těchto údajů není jistý, opět kontaktuje kolegy z oddělení správy kmenových dat, kteří ověří, že číslo IBAN a BIC kód jsou v pořádku. V poslední záložce (Sonstiges) má účetní možnost zadat blokaci faktury k platbě, pokud k tomu má důvod. Při zadání blokace se účetní doklad nenahrává do platebního běhu v SAP a platba se neprovede. K blokaci platby se přistupuje například v případech, kdy množství vyfakturované zboží nesouhlasí s množstvím zboží přijatým na sklad.

Po zaúčtování faktury se vytvoří v SAP elektronický účetní doklad, který je při spuštění platebního procesu v SAP zahrnut do příslušného platebního běhu podle platební metody, která byla do dokladu nahrána z kmenových dat dodavatele. K tomu, aby byl elektronický platební doklad v SAP přiřazen odpovídajícímu způsobu platby, musí být nastaveny správné parametry platebního běhu, viz obrázek č. 29.

Den provedení 25.03.2012

Identifikace 0002

Status Parametry Volný výběr Doplněk.protokol Tisk a nosič dat

Datum účtování 25.03.2012 Doklady pořiz. do 25.03.2012

Pol.odběratele splatná do

Rízení plateb

Účetní okruhy	Zp.platby	Násl.dat.úč.
0002	5	15.04.2012

Účty

Dodavat. 9117329 Do

Obrázek 29: Parametry platebního běhu z 25. 03. 2012

Zdroj: SAP systém

V tomto případě se jednalo o platbu splatných faktur pořízených do 25. 03. 2012 ve prospěch dodavatele Lyreco Deutschland GmbH s interním označením 9117329. Platící společností byla VB Autobatterie GmbH & Co. KGaA s kódovým označením účetního okruhu 0002 a platba byla provedena ve formátu SCT, kterému v SAP odpovídá platební metoda označená číslem 5.

Po nastavení parametrů platebního běhu a jeho spuštění, vygeneruje systém SAP platební médium ve formátu XML, které obsahuje zprávu standardně označenou jako pain.001.001.02. Tato zpráva obsahuje všechny nezbytné údaje vztahující se k dané platbě. Struktura zprávy je daná normou ISO 20022. Do platebního média XML jsou při platebním běhu nahrány údaje z kmenových dat dodavatele i data ze zaúčtovaného elektronického dokladu v SAP.

4.5 Platební médium XML a zpráva UNIFI (ISO 20022)

“pain.001.001.02”.

Norma ISO 20022 definuje strukturu zprávy pain.001.001.02 v platebním médiu formátu XML a povolené znaky, které může zpráva obsahovat. Tato norma by měla být směrodatná při každé platbě SCT. Pokud není dodržena závazná struktura zprávy nebo jsou ve zprávě obsaženy nepovolené alfanumerické znaky, je platební médium odmítnuto a platba neproběhne. V tomto ohledu je nutno říci, že systém SAP ve společnosti JC byl upraven tak, že v případě nahrání nepovoleného znaku do platebního média XML, systém zobrazí varovné hlášení. Předloha struktury zprávy je, jak již bylo zmíněno, již v systému obsažena ve formě stromu DMEE, což vylučuje vytvoření platebního média XML s chybnou strukturou zprávy. Struktura zprávy platebního média je standardně rozdělena do dvou základních částí, viz příloha C.

První část zprávy v platebním médiu je tvořena hlavičkou. Označení hlavičky zprávy v platebním médiu XML dle ISO 20022 je *GrpHdr (Group Header)*. Strukturu hlavičky lze též vidět na obrázku č. 31 a 32. Pole obsažena v části hlavičky jsou povinná a jsou ve zprávě přítomna pouze jednou. Tato část zprávy obsahuje např. informace, které identifikují platební médium, informují o datu a čase vytvoření zprávy v platebním médiu nebo o celkovém počtu individuálních transakcí ve zprávě.

Druhá část zprávy je tvořena celou škálou údajů o platbě. Standardním označením této části zprávy dle ISO 20022 je *PmtInf (Payment Information)*. Informace v této části zprávy jsou povinné a mohou se ve zprávě opakovat v případech, kdy platební médium obsahuje více separovaných plateb, které jsou poukazovány ve prospěch více příjemců. Další data v této části zprávy představují informace, které identifikují stupeň priority platby, číslo účtu IBAN, BIC kód nebo název a adresu iniciátora platby.

4.5.1 Platební médium XML "PSEMEA1000159420" 2012-03-25.

Po spuštění platebního běhu, nástroje PMW a DMEE vygenerují platební médium XML, které má vždy své unikátní označení. Platební médium vytvořené 25. 03. 2012 mělo kódové označení "PSEMEA1000159420". Vytvoření platebního média lze shrnout do dvou základních kroků. Nejprve je, pomocí stromu DMEE, nastavena struktura zprávy pain 001.001.02 platebního média XML dle ISO 20022. Jinak řečeno, do souboru XML jsou ze systému SAP nahrána textová označení polí, např. <IBAN>, dle předlohy stromu DMEE. Po vytvoření struktury platebního média XML následuje přiřazení dat ze SAP systému k příslušným polím v souboru XML, např. k poli <IBAN> se přiřadí mezinárodní číslo účtu. Údaje, jako je např. IBAN a BIC, se do systému SAP vkládají při účtování, kdy se vytváří elektronický účetní doklad.

V březnu 2012 měla společnost VB Autobatterie GmbH & Co. KGaA, jedna z dceřiných společností koncernu JC, splatné pohledávky vůči svému dodavateli Lyreco Deutschland GmbH v celkové výši 22 183,43 EUR. Dodavatel Lyreco Deutschland GmbH je dodavatel kancelářských potřeb pro více závodů spadajících pod koncern JC v Evropě. 26. března 2012 byl spuštěn výjimečný platební běh k zaplacení splatných faktur dodavatele Lyreco Deutschland GmbH. Po iniciaci platebního běhu v systému SAP bylo vygenerováno platební médium XML s požadovanou strukturou polí a příslušnými daty. Toto platební médium bylo následně zasláno do systému TRAX pro schvalování odchozích plateb a z něj následně do Commerzbank AG, u které má společnost VB Autobatterie GmbH & Co. KGaA vedený svůj podnikatelský účet.

První částí vygenerovaného média XML je tzv. *úvodník platebního média*, viz obrázek č. 30, který definuje, že jde o dokument xml, který využívá způsob kódování řetězců znaků UTF-8 (Unicode Transformation Format), a který obsahuje zprávu pain.001.001.02 dle normy ISO 20022.

```
<?xml version="1.0" encoding="utf-8" ?>  
- <Document xmlns="urn:iso:std:iso:20022:tech:xsd:pain.001.001.02"  
- <pain.001.001.02>
```

Obrázek 30: Úvodní část platebního média PSEMEA1000159420

Zdroj: Platební médium XML PSEMEA1000159420

Další část platebního média XML je tvořena hlavičkou. Hlavička platebního média začíná a končí znakem <GrpHdr>, viz obrázek č. 31 a 32 a obsahuje pole se základními údaji o platbě. Informace v hlavičce platebního souboru lze rozdělit do dvou bloků. První blok informací tvoří pole označená <MsgId>, <CreDtTm>, <NbOfTx>, <CtrlSum> a <Grpg>.

```
- <GrpHdr>  
  <MsgId>PSEMEA1000159420</MsgId>  
  <CreDtTm>2012-03-26T08:36:00</CreDtTm>  
  <NbOfTx>1</NbOfTx>  
  <CtrlSum>22183.43</CtrlSum>  
  <Grpg>MIXD</Grpg>
```

Obrázek 31: Hlavička platebního média první část

Zdroj: Platební médium XML PSEMEA1000159420

Pole <MsgId> uvozující informaci "PSEMEA1000159420" je povinné a musí být obsaženo v každém platebním médiu XML pro platby SCT. Jedná se o referenci, která jednoznačně identifikuje platbu, a která je zasílána plátcem dalšímu článku v platebním řetězci, nejčastěji bance. Označení PSEMEA definuje divizi JC Power Solution EMEA, která vyrábí autobaterie. Zbytek identifikace platby tvoří jedinečný číselný kód 1000159420. Strana poukazující platbu musí bezpodmínečně zajistit, že reference platby je pro danou časovou periodu vždy unikátní. Maximální délka identifikace platby je dle ISO 30 znaků.

Pole označené <CreDtTm> je také povinné a uvozuje informaci o datu a čase, kdy byl platební příkaz poukazující instituci zaslán dalšímu článku v platebním řetězci, nejčastěji se jedná samozřejmě o banku plátce. Dle ISO normy je na prvním místě vždy rok, následuje měsíc, den, hodina, minuta a vteřina, např. 2012-03-26T08:36:00.

Dalšími povinnými znaky prvního bloku informací hlavičky platebního média jsou <NbOfTx>, který uvozuje informaci o počtu individuálních platebních transakcí (převodů) a <CtrlSum>, který předchází informaci o celkové poukazované částce. V platebním souboru XML z 26. 03. 2012 se jednalo o převod v celkové částce 22 183,43 EUR ve prospěch jednoho příjemce, proto je za znakem <NbOfTx> číslo 1.

Maximální délka textu za polem <NbOfTx> je dle ISO normy 15 znaků a za polem <CtrlSum> pak 35 znaků.

Posledním a také povinným znakem prvního bloku hlavičky je <Grpg>, který informuje o tom, jestli jsou ve zprávě účetní informace, jako číslo účtu ve formátu IBAN nebo BIC kód, obsaženy pouze jednou pro všechny platební transakce nebo se opakují pro každou jednotlivou transakci. Pokud je za znakem pole text MIXD, jako v tomto případě, údaje se ve zprávě opakují pro každou jednotlivou transakci. Jinými slovy, pokud by v platebním souboru bylo více příjemců platby, číslo účtu IBAN a BIC kód by byli samozřejmě uvedeny pro každý převod zvlášť.

Druhý blok hlavičky platebního média "PSEMEA1000159420" je tvořen informacemi, které identifikují plátce. Údaje o poukazující straně začínají a končí znakem <InitgPty>, viz obrázek č. 32. Jedná se o informace, které nejsou povinné a nemusí být ve zprávě uvedeny. Do tohoto bloku patří pole <Nm> pro název společnosti, <AdrLine> pro název města či státu plátce a <Ctry> pro označení státu plátce.

```
- <InitgPty>  
  <Nm>VB Autobatt. GmbH&CoKGaA</Nm>  
  - <PstlAdr>  
    <AdrLine>Deutschland</AdrLine>  
    <Ctry>DE</Ctry>  
  </PstlAdr>  
</InitgPty>  
</GrpHdr>
```

Obrázek 32: Hlavička platebního média druhá část

Zdroj: Platební médium XML PSEMEA1000159420

Druhou částí zprávy v platebním médiu následující po hlavičce jsou informace identifikující platbu. Informace o platbě začínají znakem <PmtInf>, viz obrázek č. 33. Data definující platbu lze také rozdělit do několika bloků a samostatných polí. První blok je tvořen znaky <PmtInfId> a <PmtMtd>.

```
- <PmtInf>
  <PmtInfId>20120325-0002</PmtInfId>
  <PmtMtd>TRF</PmtMtd>
```

Obrázek 33: Informace identifikující platbu první část

Zdroj: Platební médium XML PSEMEA1000159420

Označení pole <PmtInfId> je povinné a podává informaci o referenci, kterou přiřazuje plátce dané platbě. Jedná se o jedinečný alfanumerický kód, v tomto případě 20120325-0002, který identifikuje platbu. Tento kód je ve společnosti JC složen z data vytvoření platebního média (20120325 → 25. 03. 2012) a z interního označení platící společnosti JC, v tomto případě 0002 pro VB Autobatterie GmbH & Co. KGaA. Povinnost kontroly, zda je tato informace ve zprávě obsažena, je dle norem SEPA jak na straně plátce, tak i na straně přijímající instituce. Maximální délka textu pro referenci platby je dle normy ISO 35 znaků. Pole <PmtMtd> specifikuje způsob platby pro převod peněz. Kód TRF je pro klasický bezhotovostní převod, dále je používán kód CHK pro platbu šekem. Normy SEPA povolují pouze způsob platby TRF. Způsob platby CHK je určen pro platby, které nejsou realizovány jako SEPA platby.

Další blok informací začíná a končí znakem <PmtTpInf>, viz obrázek č. 34. Do této části zprávy pain.001.001.02 patří označení <InstrPrty>, <SvcLvl> a <Cd>, které detailněji specifikují platbu.

```
- <PmtTpInf>
  <InstrPrty>HIGH</InstrPrty>
  - <SvcLvl>
    <Cd>SEPA</Cd>
  </SvcLvl>
</PmtTpInf>
```

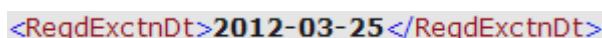
Obrázek 34: Informace identifikující platbu druhá část

Zdroj: Platební médium XML PSEMEA1000159420

<InstrPrty> je nepovinný znak ve zprávě, který definuje stupeň priority dané platby. Text "HIGH" je pro platbu s vysokým stupněm priority a text "NORM" pro ostatní platby. Na obrázku č. 34 lze vidět, že prioritou provedení platby ve prospěch dodavatele Lyreco Deutschland GmbH byla vysoká. Důvodem bylo to, že faktury byly již po splatnosti

a musely být co nejrychleji zaplacený. Pole <SvcLvl> specifikuje dodatečná pravidla vztahující se k dané platbě. Patří sem např. informace označená <Cd>, která definuje kód, podle kterého se řídí další pravidla platby. Např. kód SEPA konkrétně znamená, že platba musí být provedena v eurech, banka plátce i příjemce se nachází v prostoru SEPA a má registrovaný BIC kód, a že bankovní účet plátce i příjemce je ve formátu IBAN.

Samostatným znakem, který následuje po informacích detailněji specifikujících platbu je <ReqdExctnDt>. Jedná se o povinné pole informující o datu, které plátce stanoví pro provedení platby, čili jde o časový údaj, kdy banka poníží účet plátce o danou částku. V platebním běhu z 25. 03. 2012 je datum iniciace platby 25. 03. 2012, viz obrázek č. 35, tzn., že banka musela provést platbu a ponížít účet plátce ihned po obdržení platebního média XML. Datum iniciace platby může být stanoveno maximálně jeden rok do budoucna od data vytvoření platebního souboru.

Obrázek 35: Datum iniciace platby

Zdroj: Platební médium XML PSEMEA1000159420

Po datu iniciace následuje blok informací začínající a končící znakem <Dbtr>. Tento soubor polí se vztahuje k informacím o plátcích. Jedná se o stejné znaky a příslušné informace jako v hlavičce dokumentu: <Nm> pro název společnosti, <AdrLine> pro název města či státu plátce a <Ctry> pro označení státu plátce. Jediným rozdílem, oproti polím v hlavičce dokumentu, je to, že v části dokumentu určené pro platební informace jsou tato pole povinná a musí být ve struktuře zprávy pain.001.001.02 obsažena.

Následuje informace definující IBAN plátce. Číslo IBAN je součástí bloku, který začíná a končí znakem <DbtrAcct>, viz obrázek č. 36. Tato část zprávy obsahuje povinné i nepovinné údaje, které identifikují účet plátce. Číslo IBAN je samozřejmě povinný údaj pro všechny platby SCT. V případě, že by se jednalo o platbu mimo oblast SEPA, by číslo účtu bylo v tzv. *formátu BBAN* a označení pole <BBAN>. Pro platby v oblasti SEPA je pole <BBAN> ve struktuře zprávy zakázáno a přípustné je pouze pole <IBAN> definující číslo účtu ve formátu IBAN.

```
- <DbtrAcct>
- <Id>
  <IBAN>DE26250400660308855600</IBAN>
</Id>
</DbtrAcct>
```

Obrázek 36: Účet plátce

Zdroj: Platební médium XML PSEMEA1000159420

Identifikace banky plátce je obsažena v dalším bloku informací začínajícím a končícím polem <DbtrAgt>. V této části struktury zprávy se nachází kód banky BIC, viz obrázek č. 37. BIC je povinným údajem, kterému přísluší označení <BIC>. V tomto případě byla platba prostřednictvím platebního média XML zaslána bance Commerzbank AG, která má registrovaný BIC kód COBADEFFXXX. Tato část struktury zprávy také obsahuje nepovinná pole </CmbndId> a </FinInstnId>, která dále identifikují banku plátce.

```
- <DbtrAgt>
- <FinInstnId>
- <CmbndId>
  <BIC>COBADEFFXXX</BIC>
</CmbndId>
</FinInstnId>
</DbtrAgt>
```

Obrázek 37: Identifikace banky plátce

Zdroj: Platební médium XML PSEMEA1000159420

Následujícím znakem v platební zprávě je <ChrgBr>, který určuje pravidla úhrady poplatků spojených se zpracováním platební transakce. Pro SCT musí být vždy vyplněn kód SLEV, viz obrázek č. 38, který informuje o tom, že příjemce i plátce hradí poplatky své bance. Dalšími možnými kódy jsou např. CRED, kdy jsou všechny poplatky hrazeny věřitelem nebo DEBT, kdy jsou všechny poplatky hrazeny dlužníkem.

```
<ChrgBr>SLEV</ChrgBr>
```

Obrázek 38: Identifikace pravidel úhrady poplatků

Zdroj: Platební médium XML PSEMEA1000159420

Dalším povinným polem je <EndToEndId>, viz obrázek č. 39, které je součástí bloku informací identifikujících platbu v celém platebním řetězci. Jedná se o unikátní identifikaci

platební transakce, která prochází nezměněna celým řetězcem subjektů zapojených do převodu platby. Může se jednat o alfanumerický kód o maximální délce 35 znaků.

```
- <PmtId>  
  <EndToEndId>0003222961</EndToEndId>  
</PmtId>
```

Obrázek 39: Identifikace platby v platebním řetězci

Zdroj: Platební médium XML PSEMEA1000159420

Povinnou informací ve struktuře zprávy platebního média XML je i údaj o měně a částce každé jednotlivé převodní transakce, ve které byl převod iniciován plátcem, viz obrázek č. 40. V platebním běhu z 25. 03. 2012 se jednalo pouze o jeden převod ve prospěch jednoho dodavatele, proto je suma v tomto poli shodná s celkovou sumou platebního média v poli <CtrlSum> v hlavičce dokumentu.

```
- <Amt>  
  <InstdAmt Ccy="EUR">22183.43</InstdAmt>  
</Amt>
```

Obrázek 40: Měna a částka ve struktuře zprávy

Zdroj: Platební médium XML PSEMEA1000159420

K nezbytným údajům ve struktuře zprávy pain.001.001.02 v platebním médiu patří také informace o názvu a adrese majitele účtu, na který je platba poukazována. Pole, která těmito informacím předchází, jsou stejná, jako pole v hlavičce dokumentu určená pro informace o adrese plátce, viz obrázek č. 41.

```
<Nm>Lyreco Deutschland GmbH</Nm>  
- <PstlAdr>  
  <AdrLine>Roehrer Weg 10</AdrLine>  
  <AdrLine>71032 Boeblingen</AdrLine>  
  <Ctry>DE</Ctry>
```

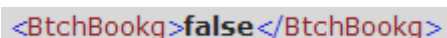
Obrázek 41: Název a adresa majitele účtu

Zdroj: Platební médium XML PSEMEA1000159420

Struktura zprávy platebního média PSEMEA1000159420 vygenerovaného systémem SAP 25. 03. 2012, samozřejmě neobsahuje všechny možné údaje, které lze do zprávy zahrnout.

Kromě již zmíněných označení, může platební médium XML obsahovat celou řadu dalších polí, jako např. <BtchBookg> , <CtgyPurp> a další.

<BtchBookg> uvozuje text "false" nebo "true", viz obrázek č. 42. Text "false" specifikuje povinnost uvést v platebním médiu souhrn částek, které jsou poukazovány ve prospěch všech jednotlivých příjemců. Text "true" definuje požadavek rozdělit celkovou částku platby na dílčí (podle jednotlivých příjemců).


```
<BtchBookg>false</BtchBookg>
```

Obrázek 42: Označení BtchBookg
Zdroj: Interní publikace společnosti JC

<CtgyPurp> specifikuje účel platby. Každý účel platby má své kódové označení, např. DIVI pro platbu dividend. Zápis ve zprávě pak vypadá takto:

<CtgyPurp>DIVI<CtgyPurp>. Mezi další kódová označení účelu platby patří INTC pro interní platby v rámci koncernu, INTE pro platby úroků, PENS pro platbu důchodů, SALA pro platbu výplat, SSBE pro platby pojištění, SUPP pro platby dodavatelům nebo TAXS pro platbu daní. Celkový výčet kódů lze najít v normě ISO 20022.

Po vytvoření platebního média XML v SAP, je soubor zaslán do systému TRAX na schvalování plateb, ve kterém následuje několika stupňové potvrzení platby. Do procesu autentizace platby v systému TRAX jsou někdy zapojeni i nejvýše postavení manažeři divize JC Power Solution EMEA. Užívání jednotného formátu XML platebního média pro většinu odchozích plateb celý proces schválení zjednodušuje a zrychluje. Ze systému TRAX je platební médium zasláno dalšímu článku v platebním řetězci.

4.6 Praktické problémy spojené s projektem SEPA ve společnosti JC autobaterie spol. s r.o. a současný stav

Společnost JC autobaterie spol. s r.o. je součástí evropské divize výroby autobaterií JC Power Solution EMEA a v roce 2009 se, stejně jako ostatní závody v rámci divize, připojila k implementaci projektu SEPA do informačního systému SAP. Jak už to u větších projektů bývá, ani zde se zavedení nového způsobu provádění plateb SCT nevyhnulo neočekávaným problémům a komplikacím, které se týkaly hlavně nastavení kmenových dat dodavatelů v systému SAP v návaznosti na normu ISO 20022, nejednotných bankovních norem v oblasti povolených či nepovolených znaků ve zprávě pain.001.001.02 v platebním médiu XML a neúplných či nesprávných údajů na přijatých fakturách.

4.6.1 Název dodavatele v objednávce vs registrovaný název majitele účtu v bance

Odlišné požadavky nákupního a účetního oddělení byly první menší komplikací v implementaci projektu SEPA. Příčinou tohoto problému byla délka názvu dodavatele v kmenových datech SAP. Nákupní oddělení v některých případech trvalo na tom, aby byl název společnosti, který je ze systému SAP nahráván do dokumentu objednávky, delší než 70 znaků, např. *Metatop Sponsoren-Vermittlungs GmbH & Co. KG, Niederlassung Hannover, Niedersachsen* neboli *Metatop Sponsoren-Vermittlungs GmbH & Co. KG, filiálka Hannover, Dolní Sasko*. Nicméně maximální přípustná délka v platebním médiu XML pro název příjemce platby je dle ISO 20022 maximálně 70 znaků. Jelikož je název dodavatele přímo z kmenových dat nahráván do platebního souboru XML, nebyl by tento požadavek v těchto případech splněn a platba by neproběhla. Řešení v tomto případě nebylo složité. Nabízely se celkem dvě varianty řešení.

První způsob spočíval v založení tzv. *alternativního plátce*, nebo také odlišného příjemce platby, do kmenových dat dodavatele. Alternativní plátce je v SAP založen jako každý jiný dodavatel s tím rozdílem, že data jsou založena do speciální datové skupiny. Alternativnímu plátcovi je v SAP přidělen interní číselný kód. Toto číslo je následně přiřazeno do kmenových dat původního dodavatele do určeného pole, viz obrázek č. 43.

Pokud je toto pole v kmenových datech hlavního dodavatele vyplněno, všechny zaúčtované faktury jsou automaticky přesměrovány ve prospěch účtu alternativního plátce, stejně tak jsou do platebního média XML převzata všechna data alternativního plátce, včetně názvu společnosti. V tomto případě by číslo pro dodavatele Metatop Sponsoren-Vermittlungs GmbH & Co. KG, Niederlassung Hannover, Niedersachsen bylo v SAP např. 125256 a číslo alternativního plátce Metatop Sponsoren-Vermittlungs GmbH & Co. KG 125257. Interní označení alternativního plátce 125257 by bylo přiřazeno do kmenových dat hlavního čísla 125256, do pole určeného pro odlišného příjemce platby. Ostatní názvy dodavatelů v databázi SAP, kde bylo jméno společnosti delší než 70 znaků, a kde nebyly specifické požadavky nákupního oddělení, byly jednoduše upraveny, aby vyhovovaly požadavkům normy ISO 20022.

Podobný problém nastal také v případech, kdy se název dodavatele, užívaný pro vytváření objednávek v SAP, neshodoval se jménem majitele účtu registrovaným v bance dodavatele. Některé banky v tomto směru kontrolují nejenom číslo účtu v platebním médiu, ale také název majitele účtu. V případech, kdy se název příjemce platby v platebním médiu XML neshoduje s názvem majitele účtu registrovaným v bance, je platba odmítnuta a vrácena zpět na účet odesílatele. Kmenová data dodavatele v SAP v tomto případě nabízí zvláštní pole pro název majitele účtu, viz obrázek č. 44. Pokud je toto pole v SAP vyplněno, do platebního souboru XML je přednostně nahrán název z tohoto pole a pro objednávky je převzat název dodavatele z části kmenových dat určené pro jméno společnosti a adresu.

The screenshot shows a SAP 'Bank data...' entry screen. It features a header bar with the title 'Bank data...'. Below this, there are two main sections. The left section is titled 'Platební styk' (Payment type) and contains a field labeled 'Odl.přijemce plat.' (Alternative payee) with an empty text box next to it. The right section is titled 'Odlišní příjemci platby v dokladu' (Alternative payees in document) and contains a checkbox labeled 'Individuální údaje' (Individual data).

Obrázek 43: Odlišný příjemce platby (alternativní plátce)

Zdroj: Kmenová data dodavatele v SAP

Dodavatel	9117329	Lyreco Deutschland GmbH	Böblingen				
Bankovní spojení							
Stát	Kód banky	Bank.účet	Majitel účtu	IBAN	Hodn.IBAN	O	Název peněžního ústavu
DE	60040071	0531283000	Lyreco Deutschland GmbH		DE59600400710531283000	☐	Commerzbank
						☐	

Obrázek 44: Název majitele účtu

Zdroj: Kmenová data dodavatele v SAP

4.6.2 Povolené a nepovolené znaky v platebním médiu XML

Mezi další komplikace, spojené s platebním médiem XML, patří určitá nejednotnost týkající se povolených či nepovolených znaků ve zprávě pain.001.001.02. Norma ISO 20022 sice specifikuje znaky, které nemohou být ve struktuře zprávy obsaženy, avšak jednotlivé finanční instituce mají své interní směrnice, které dále upravují nebo i rozšiřují možnosti užití jednotlivých znaků ve zprávě v platebním médiu XML. Většina finančních institucí v Evropě má pro platební médium povolena všechna velká i malá písmena latinské abecedy, dále číselné znaky 0 až 9 a další doplňkové znaky: / - ? : () . , ' +. Naproti tomu některé anglické banky, např. Barclays Bank PLC, mohou zpracovávat jenom platební média XML, která obsahují pouze velká písmena latinské abecedy, číselné znaky 0 až 9 a doplňkové znaky: / - . &.

Řešení tohoto problému bylo poněkud obtížnější a zdlouhavější. V prvním kroku byly kontaktovány finanční instituce dodavatelů společností JC a zjištěny rozdíly v povolených a nepovolených znacích ve zprávě v platebním médiu. Na základě těchto zjištění byla následně, odpovídajícím způsobem, kmenová data v SAP upravena tak, aby odpovídala směrnicím jednotlivých bank.

4.6.3 Chybějící IBAN a BIC

Již všechny finanční instituce v Evropě běžně užívají číslo účtu ve formátu IBAN a swiftovou adresu BIC pro identifikaci banky v bezhotovostním platebním styku v rámci oblasti SEPA. Bohužel je v tomto směru nutno říci, že veřejný a hlavně soukromý sektor poněkud zaostává.

Společnost JC obdrží denně velké množství faktur od dodavatelů členských zemí SEPA, na kterých není uvedeno číslo účtu ve formátu IBAN nebo swiftová adresa BIC banky příjemce. Vyskytují se také případy, kdy jsou oba údaje na faktuře sice uvedeny, ale jsou chybné či neplatné. Velice častým případem je uvedení již neplatného BIC kódu. Důvodem je to, že banky často fúzí, s čímž je spojena i změna swiftové adresy BIC, kterou již dodavatel nezaznamená. IBAN a BIC jsou, jak již bylo zmíněno, povinné náležitosti každého bezhotovostního převodu SEPA. Z tohoto důvodu musí být tyto údaje bezpodmínečně zahrnuty do kmenových dat všech evropských dodavatelů v systému SAP.

Pokud tato data na faktuře chybí nebo jsou neplatná, je povinností pracovníků oddělení správy kmenových dat tyto údaje zjistit a následně vložit do systému. K potvrzení čísla účtu ve formátu IBAN využívají pracovníci správy kmenových dat v SAP kalkulátor čísla IBAN, který je součástí systému SAP. IBAN kalkulátor lze také najít na webových stránkách ČNB v sekci platební styk, viz obrázek č. 45.

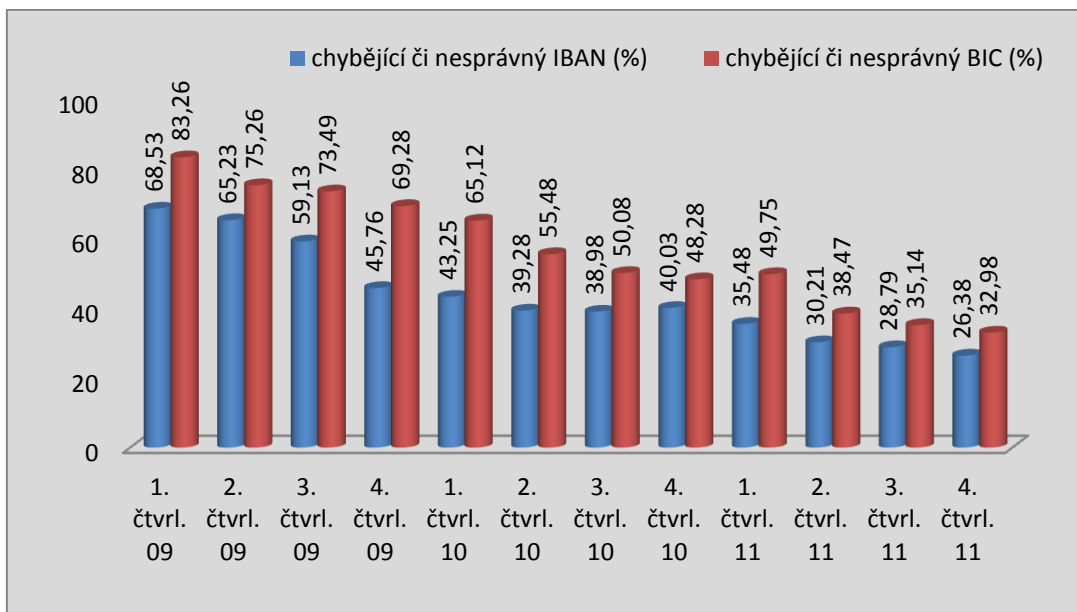
Obrázek 45: IBAN kalkulátor

Zdroj: ČNB [online]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/platebni_styk/iban/

Jak již bylo zmíněno v kapitole 4.3.2, nelze se na IBAN kalkulátor spolehnout ve všech případech. Jedná se především o německé dodavatele, kteří na fakturách někdy uvádí číslo účtu bez nul navzdory tomu, že správné číslo účtu registrované v bance dodavatele nuly, před nebo za číslem účtu, obsahuje. Na základě těchto neúplných údajů z faktury je pak, pomocí kalkulátoru IBAN a již zmíněné metody MOD 97, vypočten v SAP jiný IBAN, který odpovídá číslu účtu bez uvedených nul. Při následné platbě je nahrán do platebního média XML nesprávný IBAN a platba je odmítnuta a vrácena. V těchto případech je nutno kontaktovat dodavatele a potvrdit příslušný IBAN prostřednictvím dopisu, faxu, emailu či telefonicky. Společnost JC má v tomto ohledu k dispozici vzory dopisů v několika evropských jazycích, včetně češtiny, kde je dodavatel požádán, aby potvrdil své číslo účtu IBAN a swiftovou adresu BIC. Vzory dopisů v češtině, angličtině a němčině, viz příloha D.

V případě chybějícího či nesprávného kódu BIC je řešení podstatně jednodušší. Kromě kontaktování dodavatele je možno využít online databázi na webové stránce <https://www2.swift.com/directories/>. společnosti S.W.I.F.T., kde lze nalézt aktivní swiftové adresy BIC všech finančních institucí na světě.

Vývoj % podílu přijatých faktur z oblasti eurozóny s chybějícím či nesprávným číslem IBAN a BIC kódem pro dceřinou společnost JC autobaterie spol. s r.o. v České Lípě, viz obrázek č. 46. Zatímco v eurozóně se situace v této oblasti zlepšuje, % podíl přijatých faktur s chybějícím číslem IBAN a BIC kódem od domácích dodavatelů z ČR dosahuje stále téměř 100 %.

Obrázek 46: % podíl přijatých faktur z eurozóny s chybějícím či nesprávným číslem IBAN a kódem BIC

Zdroj: data společnosti JC, zpracování vlastní

4.6.4 Současný stav projektu SEPA ve společnosti JC autobaterie spol. s r.o.

Způsob bezhotovostních plateb SCT je v koncernu JC a také ve firmě JC autobaterie spol. s r.o. aktivně využíván. Společnost JC šla v projektu implementace SEPA dokonce tak daleko, že v současné době využívá jednotný formát platebního média XML se zprávou pain.001.001.02 strukturovanou dle ISO 20022 i pro platby, které nejsou definovány jako platby SEPA. V rámci harmonizace platebního procesu v SAP a procesu schvalování plateb v systému TRAX se vedení společnosti rozhodlo, využívat jednotný formát SEPA i pro platby, které nejsou v měně euro. Jinými slovy, formát plateb SEPA je využíván i pro domácí, zahraniční a dokonce i pro interní ne-eurové platby v rámci divize JC Power Solution EMEA. Jediné platby, které se nyní ve společnosti neprovádí ve formátu XML, jsou převody ve prospěch dodavatelů, kteří mají své účty vedeny v bankách mimo oblast SEPA, a které nevyužívají číslo účtu ve formátu IBAN. V podstatě se jedná o platby mimo evropský kontinent, protože číslo účtu formátu IBAN je doménou pouze evropských zemí.

Bezhotovostní převody ve společnosti JC autobaterie spol. s r.o. lze v současné době rozdělit na:

- domácí platby formátu SEPA v CZK
- klasické platby SEPA v EUR
- ostatní zahraniční platby v SEPA formátu
- vnitropodnikový clearing ve formátu SEPA
- ostatní vnitropodnikový clearing
- zahraniční platby mimo oblast SEPA.

Domácí platby v CZK ve formátu SEPA jsou platby českým či zahraničním dodavatelům, kteří mají své podnikatelské účty vedeny v ČR. Tyto platby jsou, stejně jako všechny platby SEPA, realizovány prostřednictvím čísla IBAN a kódu BIC.

Klasické platby SEPA v EUR odpovídají původní definici plateb SEPA, která identifikuje platby ve formátu SEPA jako převody v měně EUR ve prospěch příjemce z Evropského hospodářského prostoru nebo Švýcarska.

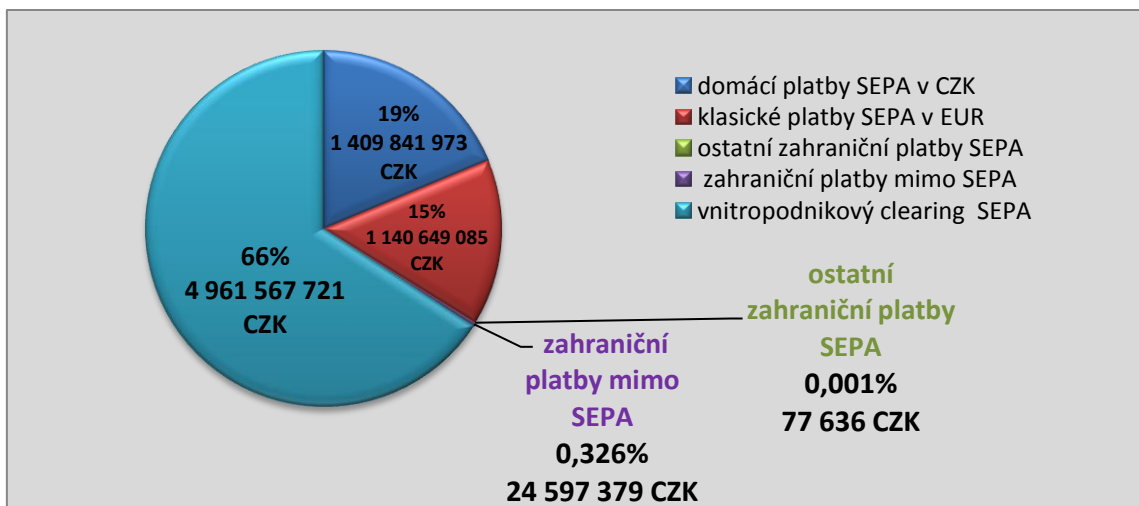
Mezi ostatní zahraniční platby, prováděné ve formátu SEPA, patří převody v rámci oblasti SEPA, ale mimo eurozónu, např. platby prováděné v SEK, DKK, CHF, HUF nebo PLN.

Vnitropodnikový clearing ve formátu SEPA představuje platby v rámci všech evropských divizí koncernu JC. Zbylé interní platby, např. ve prospěch společností JC v USA, představují ostatní vnitropodnikový clearing.

Zahraníční platby mimo oblast SEPA se provádí ve prospěch účtů vedených v bankách stojících mimo prostor SEPA. Jedná se v podstatě o platby mimo evropský kontinent, které nejsou prováděny prostřednictvím čísla IBAN, avšak swiftová adresa BIC není vyloučena.

Celková suma vyjádřená v CZK a procentní podíl jednotlivých druhů plateb ve společnosti JC autobaterie spol. s r.o. (za FY 2011) lze vidět na obrázku č. 47. Z grafu je patrné, že téměř 100 % všech odchozích plateb je realizováno ve formátu SEPA. Velký podíl

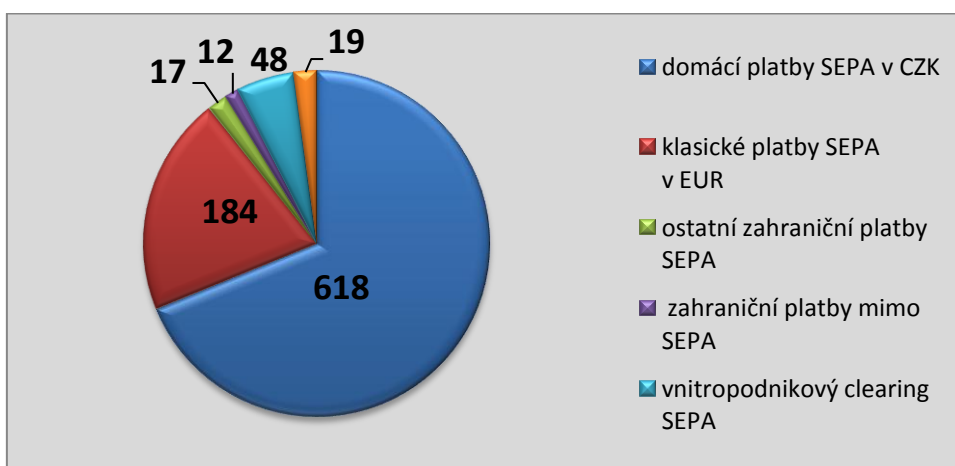
odchozích plateb tvoří vnitropodnikový clearing. Zde je nutno poznamenat, že velkou část vnitropodnikového clearingů představují převody mezi evropskou centrálou VB Autobatterie GmbH & Co. KGaA v Hannoveru a dceřinou společností JC autobaterie spol. s r.o. v České Lípě. Jedná se o dva největší závody na výrobu autobaterií v Evropě.

Obrázek 47: Celková suma a procentní podíl jednotlivých druhů plateb ve společnosti JC autobaterie spol. s r.o. FY 2011

Zdroj: data společnosti JC, zpracování vlastní

Společnost JC autobaterie spol. s r.o. má v současné době v kmenových datech SAP založeno přibližně 898 dodavatelských čísel. Většina z nich je využívána k bezhotovostním převodům ve formátu SEPA, viz obrázek č. 48.

Obrázek 48: Počet dodavatelů firmy JC autobaterie spol. s r.o. dle způsobu platby

Zdroj: data společnosti JC, zpracování vlastní

4.7 Názor odborníka na projekt SEPA ve spol. JC autobaterie spol. s r.o.

Implementací nástroje SCT do informačního systému SAP ve společnosti JC autobaterie spol. s r.o. byl pověřen pan Ing. Jiří Minařík, který pracuje v oddělení IT na pozici *“Specialist IT Applications / IT Systems Finance/Controlling“*. Pan Minařík je specialistou na systémové aplikace (včetně SAP) ve finanční oblasti. Jeho hlavní úlohou v projektu SEPA byla technická příprava systému SAP na platby SCT a komunikace s ostatními zainteresovanými stranami na projektu, např. s bankovním sektorem či svými spolupracovníky v ostatních dceřiných společnostech JC.

Názor pana Minaříka na projekt SEPA ve společnosti JC autobaterie spol. s r.o. byl shrnut v krátkém rozhovoru, který učinil diplomant v závěru této diplomové práce.

Otázka: Z jakého důvodu vedení společnosti JC rozhodlo o přechodu na SEPA platby a na využívání jednotného platebního média ve formátu XML?

Odpověď: Důvodem bylo zavedení centralizovaného systému TRAX pro schvalování plateb a harmonizace dalších procesů ve společnosti JC. Toto řešení vyžadovalo zasílání platebních médií v jednotném formátu XML se zprávou pain.001.001.02. Do té doby se používaly lokální on-line bankovní aplikace s velkým množstvím uživatelů, nejednotnými typy platebních médií a různými nároky na autentifikaci plateb.

Otázka: Myslíte si, že byl projekt implementace SEPA plateb do SAP systému ve spol. JC dobře připraven?

Odpověď: Jak už bývá u větších projektů zvykem, finální řešení obsáhlo více oblastí, než bylo původně zamýšleno v původním konceptu. Např. celkový design platebního média, a v něm obsažených znaků, musel být během implementace upravován dle individuálních požadavků bankovních institucí. I přes tyto a jiné komplikace považuji projekt za dobře připravený. Projekt manager po celou dobu projektu koordinoval jednotlivé zdroje a aktivně přistupoval k nastalým problémům.

Otázka: Zhodnotil byste projekt SEPA a přechod na platby SCT v informačním systému SAP jako úspěšný?

Odpověď: Rozhodně ano. Převody SCT a jednotný formát XML jsou nyní v podniku JC autobaterie spol. s r.o. i v jiných závodech divize aktivně využívány bez větších problémů pro většinu odchozích plateb.

Otázka: Jaký přínos spatřujete v provádění SEPA plateb v jednotném formátu XML?

Odpověď: Jak jsem již řekl, hlavním přínosem je centralizovaný nástroj pro schvalování odchozích plateb v systému TRAX. Neméně důležitým přínosem je také samozřejmě sjednocení formátů platebních médií ve všech lokacích naší společnosti, což zjednodušuje jejich následnou správu v rámci IT.

ZÁVĚR

SEPA je jedním z největších projektů v historii celoevropských peněžních transakcí a po zavedení společné měny euro v roce 1999 představuje další významný krok ke společnému finančnímu trhu. SEPA, jako bankovní program pro bezhotovostní platební styk, vstoupil v platnost v lednu 2008 a v současné době ovlivňuje všechny společnosti, podnikající v Evropě nebo obchodující s evropskými partnery, které provádí a přijímají platby v eurech. Hlavním stimulem pro vznik projektu SEPA byla potřeba harmonizovat procesy a platební formáty napříč Evropou a celkově posílit evropskou integraci v oblasti platebního styku. Na tuto potřebu reagoval bankovní sektor a v roce 2002 založil Evropskou platební radu (European Payment Council- EPC), která jako první představila myšlenku jednotné oblasti pro platby v eurech a začala pracovat na projektu SEPA. Projekt SEPA měl přispět hlavně k harmonizaci platebních služeb a formátů, dosažení nižších nákladů, využívání nejmodernějších technologií a zvýšení konkurenceschopnosti Evropy ve finanční sféře.

Myšlenky, na kterých je projekt SEPA postaven, ruší hranice mezi systémy platebních služeb v Evropě a zároveň nutí korporace, aby, v souladu s novými normami a nástroji platebního styku, přehodnotily a změnily své vnitropodnikové procesy a systémy. Tyto změny se týkají nejenom finančních procesů účtování a plateb, ale také nastavení podnikových informačních systémů, které firma využívá k účtování a provádění bezhotovostních platebních převodů. V tomto ohledu musí být vnitropodnikové systémy kompatibilní na provádění elektronických plateb v rámci tří základních nástrojů SEPA. Jedná se o SEPA převody (SEPA Credit Transfer- SCT), SEPA inkasa (SEPA Direct Debit- SDD) a SEPA pro platební karty.

V současné době je nejvyužívanějším nástrojem SCT, tedy klasické bezhotovostní převody ve formátu SEPA. Formát a parametry každé platby definované jako SCT jsou upraveny normou ISO 20022. Tato norma specifikuje tři základní požadavky na platby SCT: využívání standardního formátu čísla účtu IBAN, identifikačního kódu banky BIC a jednotného formátu XML platebního média s definovanou strukturou zprávy pain.001.001.02. Tyto tři požadavky jsou klíčové pro nastavení podnikových systémů.

Jedním z těchto systémů, který musel být upraven na provádění plateb SCT, je SAP. Jedná se o informační systém určený k řízení firem v mnoha oblastech, který je v současné době stále více využíván soukromým sektorem i veřejnou správou.

Podnik JC patří mezi řadu nadnárodních společností, které informační systém SAP využívají v mnoha oblastech řízení podniku, včetně provádění bezhotovostního platebního styku. JC je také společností, která klade důraz na inovace, harmonizaci a zjednodušení podnikových procesů. Z tohoto důvodu se vedení evropské divize Power Solution EMEA koncernu JC rozhodlo přejít na jednotný způsob schvalování a provádění elektronických plateb ve svém informačním systému SAP. V roce 2008 bylo přijato rozhodnutí přejít na platby splňující parametry SEPA. Rozhodování nebylo složité, protože způsob provádění plateb SCT vychází ze stejných myšlenek a vizí, se kterými se ztotožňuje i společnost JC. Jedná se hlavně o využívání nejmodernějších technologií v platebním styku a standardizovaný způsob realizace elektronických peněžních převodů. Tato harmonizace se odráží, jak již bylo několikrát zmíněno, hlavně ve využívání standardního datového formátu XML platebního média, jednotného formátu čísla účtu IBAN a identifikační adresy banky BIC.

Společnost JC autobaterie spol. s r.o. je součástí evropské divize koncernu JC pro výrobu autobaterií a jako taková se účastnila projektu implementace plateb SCT do informačního systému SAP. Změna způsobu provádění plateb v systému SAP nebyla jednoduchou záležitostí a dotýkala se více oblastí a procesů, které bylo třeba změnit. Mezi hlavní oblast, která byla projektem SEPA dotčena, patřilo technické nastavení systému SAP v podobě vytvoření nástrojů schopných vygenerovat platební soubor XML dle normy ISO 20022. Dalším nutným předpokladem bylo nastavení kmenových dat dodavatelů v systému v souladu s požadavky normy ISO 20022 na strukturu, délku a povinné znaky zprávy pain.001.001.02 v platebním médiu XML. Posledním větším krokem k realizaci SCT v SAP, bylo vytvoření nové platební metody určené k provádění plateb SCT.

U většiny větších projektů, jakým bylo i zavedení SCT do SAP ve společnosti JC autobaterie spol. s r.o., není nikdy výjimkou, že dochází k neočekávaným problémům a komplikacím, se kterými lidé připravující projekt nepočítali, a které musí být řešeny vždy

za pochodu. Nejinak tomu bylo i při realizaci projektu zavedení SCT ve společnosti JC autobaterie spol. s r.o. Hlavní problémy, které při implementaci a provádění SCT v systému SAP vyvstaly, se týkaly souladu kmenových dat dodavatelů v SAP s podobou zprávy pain.001.001.02 v platebním médiu XML strukturovanou dle normy ISO 20022, nejednotných pravidel bankovních institucí na povolené znaky v platebním médiu XML a nepřipravenosti obchodních partnerů na provádění plateb prostřednictvím čísla účtu ve formátu IBAN a BIC kódu.

I přes tyto problémy lze projekt zavedení plateb SEPA a využívání jednotného formátu XML ve společnosti JC určitě označit za úspěšný. Systém SAP je nyní plně schopen provádět platby splňující parametry SEPA a vytvářet platební médium XML s požadovanými údaji a strukturou dat. Společnost JC autobaterie spol. s r.o. šla v rámci sjednocení platebních procesů dokonce i za hranice původního cíle evropského projektu SEPA, který vychází z myšlenky využívání jednotného způsobu a jednotného datového formátu pro provádění plateb v měně euro do ostatních zemí SEPA. V současné době je ve společnosti JC autobaterie spol. s r.o. téměř 100 % platebních převodů realizováno prostřednictvím čísla účtu IBAN, kódu BIC a jednotného formátu platebního média XML. Zahrnuty jsou i platby v jiné měně než euro (včetně české koruny) a interní vnitropodnikový clearing. Toto jednotné nastavení, pro většinu plateb v podniku, má nesporné výhody, které se dotýkají především správy kmenových dat, datových platebních formátů a v neposlední řadě procesů spojených se schvalováním a realizací plateb v systému SAP v podniku JC autobaterie spol. s r.o.

Seznam použité literatury

Soupis bibliografických citací

HELÍSEK, M. a kol. *Euro v ČR z pohledu ekonomů*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. 206 s. ISBN 978-80-7380-182-3.

SCHLOSSBERGER, O., M. SOLDÁNOVÁ. *Platební styk. 3. přepracované a dopl. vyd.* Praha: Bankovní institut vysoká škola, 2007. 435 s. ISBN 978-80-7265-107-8.

SKINNER, Chris. *The Future of Finance after SEPA*. Chichester: Wiley and Sons Ltd, 2008. 303 s. ISBN 978-0-470-98782-7.

Bankovníctví ihned. *SEPA se stala realitou* [online]. [vid. 2012-02-28].
Dostupné z: <http://bankovnictvi.ihned.cz/c1-38107720-sepa-se-stala-realitou>
(online článek)

ČBA. *Dotvoření jednotné oblasti pro platby v eurech (SEPA): plán na období 2009–2012* [online]. Brusel: EK, 2009-09-10 [vid. 2012-03-14]. Dostupné z:
http://www.czech-ba.cz/data/articles/down_7285.pdf

ČBA. *Jednotná oblast pro platby v eurech* [online]. Praha: Česká bankovní asociace, 2009 [vid. 2012-02-04]. Dostupné z: <http://www.czech-ba.cz/projekty/sepa>

ČBA. *O ČBA* [online]. Česká bankovní asociace. [vid. 2012-02-29].
Dostupné z: <http://www.czech-ba.cz/o-cba>

ČBA. *Zavedení SEPA v České republice. Rámcový implementační plán* [online]. Česká bankovní asociace, duben 2012 [vid. 2012-02-05]. Dostupné z:
http://www.czech-ba.cz/data/articles/down_13539.pdf

Česká spořitelna. *Zahraniční platební styk. SEPA převod* [online]. Česká spořitelna a.s. [vid. 2012-02-04]. Dostupné z:
http://www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/sc_5394.xml

ECB. *Jednotná oblast pro platby v eurech* [online]. Frankfurt am Main: Evropská centrální banka, 2009 [vid. 2012-01-29]. ISBN 978-92-899-0100-0. Dostupné z:
http://www.ecb.int/pub/pdf/other/sepa_brochure_2006cs.pdf

ECBS. *IBAN: International Account Number* [online]. Brusel: European Committee for Banking Standards, srpen 2003 [vid. 2012-02-09]. Dostupné z:
http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/platebni_styk/iban/download/EB_S204.pdf

EPC. *SEPA for Business (Brochure)* [online]. Brussels: Evropská platební rada, 2012-02-28 [vid. 2012-03-10]. Dostupné z:
[http://www.europeanpaymentscouncil.eu/knowledge_bank_download.cfm?file=EPC215-08 v3.0 SEPA for Business \(Brochure\).PDF](http://www.europeanpaymentscouncil.eu/knowledge_bank_download.cfm?file=EPC215-08 v3.0 SEPA for Business (Brochure).PDF)

EPC. *SEPA for Consumers (Brochure)* [online]. Brussels: Evropská platební rada, 2012-02-28 [vid. 2012-03-10]. Dostupné z:
[http://www.europeanpaymentscouncil.eu/knowledge_bank_download.cfm?file=EPC153-09 v3.0 SEPA for Consumers \(Brochure\).PDF](http://www.europeanpaymentscouncil.eu/knowledge_bank_download.cfm?file=EPC153-09 v3.0 SEPA for Consumers (Brochure).PDF)

EPC. *SEPA for the Public Sector (Brochure)* [online]. Brussels: Evropská platební rada, 2010-02-28 [vid. 2012-03-18]. Dostupné z:
[http://www.europeanpaymentscouncil.eu/knowledge_bank_download.cfm?file=EPC326-08 v3.0 SEPA for the Public Sector \(Brochure\).PDF](http://www.europeanpaymentscouncil.eu/knowledge_bank_download.cfm?file=EPC326-08 v3.0 SEPA for the Public Sector (Brochure).PDF)

Evropský parlament a Rada EU. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 924/2009 ze dne 16. září 2009 o přeshraničních platbách ve Společenství a zrušení nařízení (ES) č. 2560/2001 [online]. In: *Úřední věstník EU*. [vid. 2012-03-14]. Dostupné z:
lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:266:0011:0018:CS:PDF

KADORÍK, M. *Činnost Národního koordinačního výboru pro implementaci SEPA v ČR. Seminář „SEPA – platební služby pro Evropany“* [online]. Praha: Česká bankovní asociace, září 2010. [vid. 2012-02-09]. Dostupné z:
http://www.czech-ba.cz/data/articles/down_17233.ppt

Bibliografie

KRÁL, R. *Nařízení ES z pohledu jejich vnitrostátní aplikace a implementace*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2006. 128 s. IBSN 978-80-7179-548-3

PATEL, M. *SAP ERP Financials – Podrobná uživatelská příručka*. Brno: Computer Press, a.s., 2010. 464 s. ISBN 978-80-2512-488-8.

RUTH, Wandhfer. *EU Payments Integration: The Tale of SEPA, PSD and Other Milestones Along the Road*. Northwestern University: Palgrave Macmillan, 2010. 320 s. ISBN 978-02-302-434-77

SCHLOSSBERGER, O., M. SOLDÁNOVÁ. *Platební styk*. Praha: Bankovní institut vysoká škola, 2005. 368 s. ISBN 978-80-7265-072-9.

STAVÁREK, D., S. PALOUČEK. *Consequences of the European Monetary Integration on Financial Systems*. Cambridge Scholars Pub., 2008. 295 s. ISBN 978-14-4380-068-6

Interní publikace koncernu Johnson Controls

Seznam příloh

Příloha A: Seznam zemí SEPA

Příloha B: Interní Formulář k založení nového dodavatele do SAP systému ve spol. JC

Příloha C: Základní struktura zprávy pain.001.001.02. stromu DMEE v SAP systému

Příloha D: Vzory dopisů v českém, německém a anglickém jazyce k potvrzení čísla účtu IBAN a BIC kódu

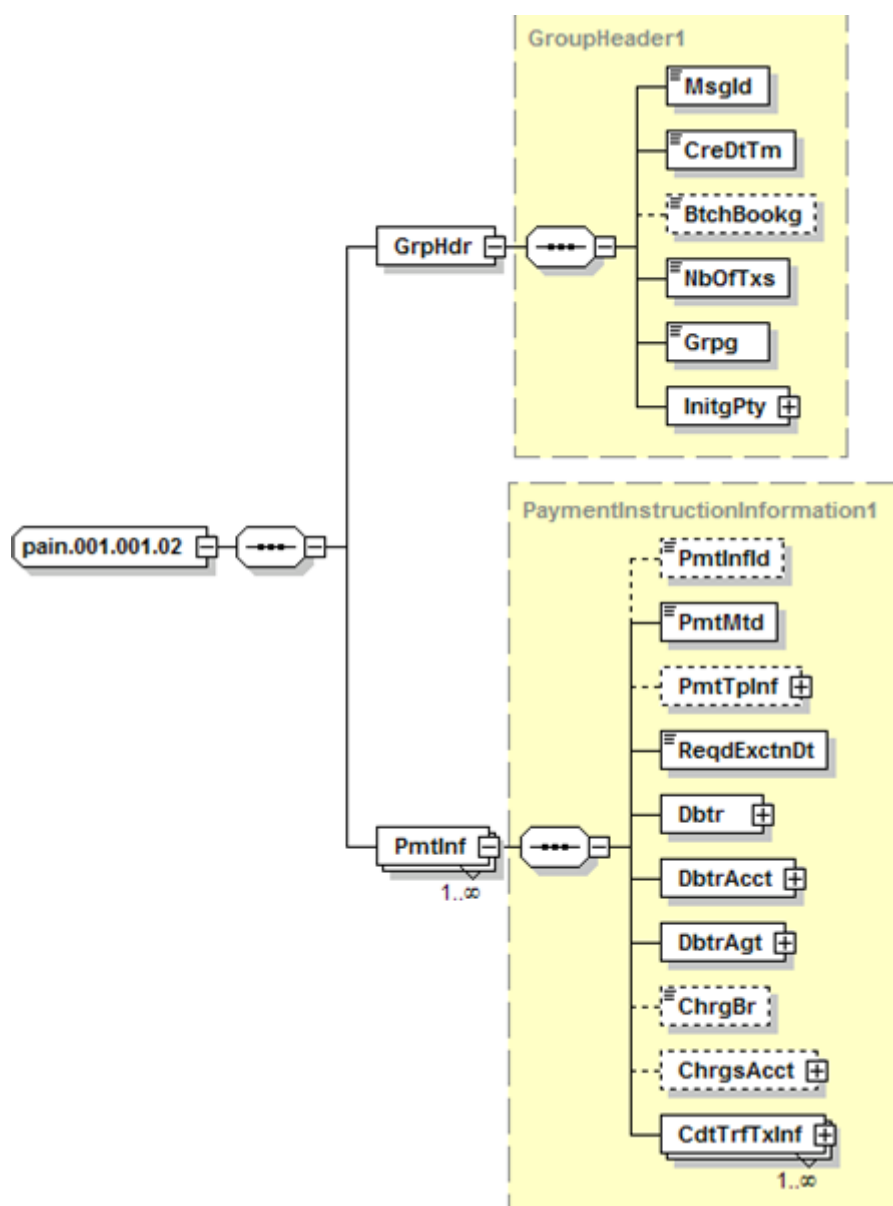
Příloha A: Seznam zemí SEPA

Belgie	Malta
Bulharsko	Monako
Česká republika	Německo
Dánsko	Nizozemsko
Estonsko	Norsko
Finsko	Polsko
Francie (včetně: Guadeloupe, Martinik, Francouzská Guyana)	Portugalsko (včetně: Azory a Madeira)
Irsko	Rakousko
Island	Řecko
Itálie	Rumunsko
Kypr	Slovensko
Litva	Slovinsko
Lichtenštejnsko	Spojené království
Lotyšsko	Španělsko (včetně: Kanárské ostrovy, Ceuta a Mellila)
Lucembursko	Švédsko
Maďarsko	Švýcarsko

Příloha B: Interní Formulář k založení nového dodavatele do SAP systému ve spol. JC

		COMMERCIAL SUPPLIER ADD FORM We kindly ask you to complete this form and send it to PS-EMEA-Supplier.master.data@jci.com	
<p><u>Please note that fields with red stars (*) are mandatory and must be completed !!!</u></p>			
General info			
Purchasing organization*	0003	Einkauf Hannover	
Company code*	0002	VB Autobatt. GmbH&CoKGaA	
Account group*	KRED	Third party supplier	
Name and address			
Name *	Lyreco Deutschland GmbH		
Street / House number *	Röhrer Weg	10	
Postal code / City *	71032	Böblingen	
Country*	Germany		
PO Box / Postal code			
Communication			
Contact person	Frau Bente Sauer		
Telephone / Fax*	02131-385-200	02131-385-279	
E-mail	info@lyreco.com		
Tax information			
VAT tax reg. number	DE223073938		
Other tax identifications			
Conditions			
Order currency*	EUR	Euro (EMU currency as of 01/01/1999)	
Terms of payment*	P009	90 days after invoice date	
Incoterms	EXW	Ex Works	
Branch code*	4600 Office Supplies		
Expected yearly turnover*	100 K€		
Goods / Service			
Goods / service description	New office supplies for HQ in Hannover		

Příloha C: Základní struktura zprávy pain.001.001.02. stromu DMEE v SAP systému

Příloha D: Vzory dopisů v českém, německém a anglickém jazyce k potvrzení čísla účtu IBAN a BIC kódu.

Johnson Controls International s.r.o.
Bratislava Business Center
Slovak Republik

NOVOMĚSTSKÝ PIVOVAR spol. s r.o.
Vodičkova 682/20
11000 Praha 1

Bratislava, 02. 07. 11

Vážený pane / paní,

Obracíme se na Vás z pověření firmy VB Autobatt. GmbH&CoKGaA- divize Power Solutions EMEA (Autobaterie), pro niž provádíme správu kmenových dat všech obchodních partnerů. V souvislosti s přípravou jednotného evropského platebního prostoru (SEPA) a k zajištění bezproblémového průběhu finančních a účetních operací, Vás laskavě žádáme o doplnění a potvrzení nezbytně důležitých bankovních údajů:

IBAN:
SWIFT (BIC):

Využití těchto informací zajistí hladký a rychlý bezhotovostní platební styk v rámci EU.

Za bezodkladné vyřízení naší žádosti předem děkujeme.

Best regards/ Mit freundlichen Grüßen/ S pozdravem

Johnson Controls International s.r.o.
Bratislava Business Center
Supplier Master Data Maintenance Dept.
Štúrova 4
811 02 Bratislava
Slovak Republik
VAT: SK2020319763
FAX: 00421 257 271 654
Phone: 00421 257 271 653
E-mail: PS-EMEA-Supplier.master.data@jci.com

Johnson Controls International s.r.o.
Bratislava Business Center
Slovak Republik

**Sachtleben Bergbau GmbH & CO.
KG
Wolbecke 1
57368 Lennestadt**

Bratislava, 02. 07. 11

Sehr geehrte Damen und Herren,
wir wenden uns an Sie in Auftrag der Firma VB Autobatterie GmbH & Co. KGaA -
Division Power Solutions EMEA (Autobatterien), für welche wir die Stammdatenpflege
aller Geschäftspartner durchführen.

In Zusammenhang mit den Vorbereitungen auf das einheitliche europäische
Zahlungsterritorium (SEPA) möchten wir Sie um die Ergänzung (Bestätigung) Ihrer
Bankverbindung (IBAN) um folgende Daten bitten:

IBAN:
SWIFT (BIC):

Die Benutzung dieser Angaben bei dem Zahlungsverkehr versichert reibungslose und
schnelle Geldüberweisungen innerhalb der EU.

Für Ihre umgehende Nachricht bedanken wir uns im Voraus.

Best regards/ Mit freundlichen Grüßen/ S pozdravem

Johnson Controls International s.r.o.
Bratislava Business Center
Supplier Master Data Maintenance Dept.
Štúrova 4
811 02 Bratislava
Slovak Republik
VAT: SK2020319763
FAX: 00421 257 271 654
Phone: 00421 257 271 653
E-mail: PS-EMEA-Supplier.master.data@jci.com

Johnson Controls International s.r.o
Bratislava Business Center
Slovak Republik

Sachtleben Bergbau GmbH & CO. KG
Wolbecke 1
57368 Lennestadt

Bratislava, 02. 07. 11

Sehr geehrte Damen und Herren,
wir wenden uns an Sie in Auftrag der Firma VB Autobatterie GmbH & Co. KGaA -
Division Power Solutions EMEA (Autobatterien), für welche wir die Stammdatenpflege
aller Geschäftspartner durchführen.
In Zusammenhang mit den Vorbereitungen auf das einheitliche europäische
Zahlungsterritorium (SEPA) möchten wir Sie um die Ergänzung (Bestätigung) Ihrer
Bankverbindung (IBAN) um folgende Daten bitten:

IBAN:
SWIFT (BIC):

Die Benutzung dieser Angaben bei dem Zahlungsverkehr versichert reibungslose und
schnelle Geldüberweisungen innerhalb der EU.

Für Ihre umgehende Nachricht bedanken wir uns im Voraus.

Best regards/ Mit freundlichen Grüßen/ S pozdravem

Johnson Controls International s.r.o.
Bratislava Business Center
Supplier Master Data Maintenance Dept.
Štúrova 4
811 02 Bratislava
Slovak Republik
VAT: SK2020319763
FAX: 00421 257 271 654
Phone: 00421 257 271 653
E-mail: PS-EMEA-Supplier.master.data@jci.com